

NAJWYGODNIEJSZE DO PRZEKAZANIA!
NAJCHEŃNIEJ W POLSCE PRZYJMOWANE!

DOLARY DO POLSKI

PEKAO TRADING COMPANY (CANADA) LTD.

PRZYJMUJE ZLECENIA I WPLATY
• NA KONTA WALUTOWE W POLSKICH BANKACH

OPROCENTOWANIE OD 4% do 10% ZALEŻNIE OD TERMINU WKŁADU
OD DOLARÓW POSIADANYCH NA KONTACH ORAZ OD NALICZANYCH
ODSETEK POSIADACZE KONT NIE PŁACĄ W POLSCE ŻADNYCH PODATKÓW

SKARB PAŃSTWA POLSKIEGO ODPOWIADA ZA WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE
I DEPOZYTY UMIESZCZONE W POLSKICH BANKACH

WKŁADY NA KONTACH OBJĘTE SĄ ŚCISŁĄ TAJEMNICĄ BANKOWĄ

WŁAŚCICIEL KONTA DOWOLNIE DYSPONUJE WKŁADEM W KRAJU I ZAGRANICĄ

• PRZEKAZY GOTÓWKI - DOLARY KANADYJSKIE I USA

• BONY TOWAROWE PEKAO

INFORMACJI UDZIELAJĄ I ZLECENIA PRZYJMUJĄ:

PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD.

1610 BLOOR ST. W., TORONTO, ONTARIO M6P 1A7

TEL. (416) 588 - 1414

oraz AUTORYZOWANI DEALERZY PEKAO

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

NUMBER 115 • JANUARY 25, 1990

\$1.25

SOWIECI INTERWENIUJĄ W AZERBEJDŻANIE

CIAŁA POLEGŁYCH W BAKU

A LITTLE EFFORT CAN TAKE YOU A LONG WAY.

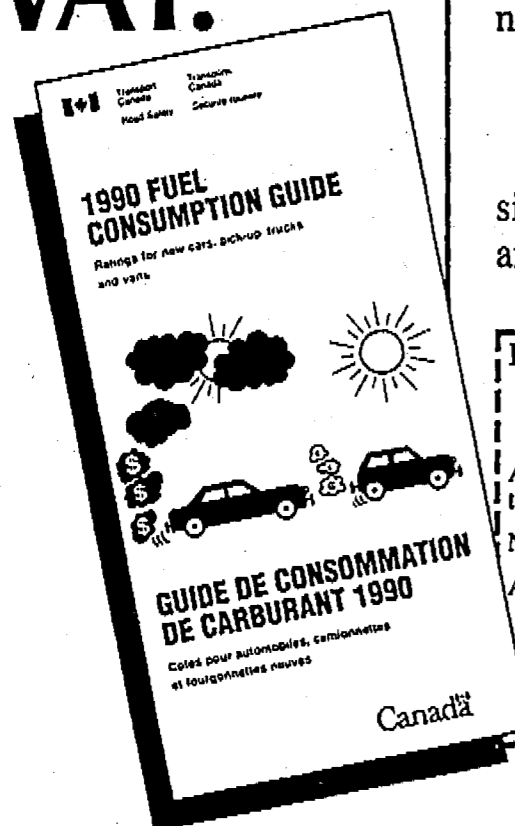
You're looking for a four-wheel drive with top performance. You want a diesel power-plant that gobbles up the least possible fuel. Well, with just a little effort, the following information guide can be yours.

The "1990 Fuel Consumption Guide" can answer all your questions: you'll get reliable data established through extensive tests and calculations carried out by the manufacturers of all the 1990 vehicles available on the Canadian marketplace.

Thanks to this information, you can make an intelligent choice...a vehicle that uses less fuel, helps you save money, reduces pollution and conserves our natural resources.

And that'll take you a long way!

The guide is available free of charge by simply filling out the following coupon and sending it to us:

Free 1990 Fuel Consumption Guide
 Transport Canada
 Ottawa, Ont.
 K1A 0N5

As soon as possible, send me a copy of the 1990 Fuel Consumption Guide

Name _____
 Address _____
 City _____
 Province _____ Postal Code _____

Transport Canada / Transports Canada

Canada

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

- Zbigniew Farmus - Świat, Kanada
- Wiesława Czapińska - Polska
- Leszek Szaruga - Z dystansu
- Rafał Marszałek - Listy z Piasków
- Karolina Jankowska - Czytane między ...
Lektury nieobojętne
- dr Zofia Bończa - Poradnia zaufania
- dr Krzysztof Ostaszewski - Pokochać kapitalizm
- dr Lidia Dobosz - Zdrowie
- Halina Baranowska - Życie nie umierać
- Ewa Rewkowska - Echo poleca, brydż
- Elżbieta Wolska - Polak nie zginie

WSPÓLPRACUJĄ:

- prof. dr Ewa Brantley
- dr Tadeusz Prus
- Wacław Liebert
- Adam Tomaszewski
- Iwona Majewska
- Wojciech Wojnarowicz
- Janusz Pietrus
- S.Cech
- Krzysztof Krzysztoforski
- Andrzej Stawicki
- Nina Geysztor-Zawirska
- Maciej Kurowicki
- Bogusław Rzepecki
- Lech Jamka (RFN)
- Marek Gaszyński (Polska)
- Jan Rulewski (Polska)
- Andrzej Kobos
- Serwis własny z Polski, IPNS, Dementi, IPA
- Typesetting: Olimpia Orlewicz

L.Szaruga
W.Liebert

Ł.Dziedzic-Król

M.Muran

L.Dobosz

H.Baranowska

OKŁADKA I:
Reuter

SPIS TREŚCI

Naszym zdaniem.....	2
Świat	4
Kanada	6
Polska	8
Z dystansu	14
Opowiadanie - Od Sasa do lasa	16
Czekamy na Ukrainę ...	18
Listy, komunikaty	20
Pigułki PCAG	21
Sport	22
Materiał reklamowy - przedstawienie "Pan Tadeusz"	24
Białe szaleństwo	26
E-A	27
Spod paragrafu	28
Zdrowie	29
Krzyżówka	30
Kto się urodził	32
Kalendarzyk	33
Weź się w garść	34
Bajka dla dzieci.....	35
Kartka do wycięcia	36
Życie nie umierać - R.R.S.P.	37

Zamordowani w Baku I

ADRES: 51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
 POCZTOWY: TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
 ADVERTISMENT: \$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00, Full page \$ 500.00, half page \$250.00, JOB ADS FREE
 SUBSCRIPTION: półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
 PRENUMERATA: zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej.

LEKCJA POKAZOWA

Ormianie zbiegli z Azerbejdżanu do Erywanu krzyczący, że nigdy nie wybaczą Gorbaczowowi, gdyż dopuścił do pogromu Ormian mają rację. Jest jasne, że Gorbaczow mógł interweniować o wiele wcześniej. Tymczasem z premedytacją pozwolił rozgorzeć konfliktowi narodowościowemu Ormian z Azerbejdżanami do punktu, który sowiecką interwencję militarną naturalnie wyjaśnił i uzasadnił.

Decydując się na krwawą interwencję militarną w Azerbejdżanie Gorbaczow nie tylko nic nie stracił, przeciwnie znacznie zyskał i to zarówno na arenie zewnętrznej, jak i wewnętrznej.

W aspekcie międzynarodowym po raz któryś dostarczył dowodu swoim liczny przyjacielom, zwolennikom i zyczliwcom, iż rzeczywistość jest przywódcą sowieckim nowego typu. Otóż nie tylko, że cierpliwie wypróbował pokojowe metody zaprowadzenia spokoju na Zakaukaziu - przecież bez końca radził, ostrzegał i groził - ale także w ostateczności uchronił dwie republiki i miliony ludzi, a może i całe ZSSR przed straszną, nieobliczalną w konsekwencjach wojną domową.

Polityczne mistrzostwo Gorbaczowa polega na tym, że tak samo, jak jego poprzednicy utopił nacjonalistyczny, niepodległościowy ruch w okupowanym przez Sowietów kraju w morzu krwi, ale został zgłoszony do Pokojowej Nagrody Nobla, a nie okrzyknięty dyktatorem czy ludobójcą.

Studiując światowe komentarze, łatwo zauważyć, iż Gorbaczowowi udało się przekonać świat, że faktycznie zlikwidował groźbę pożogi walk etnicznych oraz nieomalże jako rycerz krzyżowy zapobiegł roznieceniu ognia rewolucji islamskiej w wydaniu irańskim (telewizja sowiecka nie szczędziła obrazów Azerbejdżan, biegnących z portretami Chomeiniego i po przekroczeniu granicy z Iranem bratających się z muzułmanami-szytami).

Reakcja Zachodu wobec rzezi w Baku jest czymś nawet więcej niż zro-

zumieniem decyzji Gorbaczowa, jest tej decyzji poparciem.

Gorbaczow wie już w tej chwili, że odpowiednio zorkiestrowana inscenizacja etniczno-religijna bądź anarchizacyjno-ekstremistyczna przyniesie właściwą reakcję Zachodu na wypadek, gdy zdecyduje się na odwrócenie biegu historii w Republikach Bałtyckich, na Ukrainie bądź kto wie może nawet w krajach Wschodnioeuropejskich. Za chód być może trochę pojęczy, ale współpracy i pomocy gospodarczej i technologicznej nie wycofa.

Zbrojna interwencja w Azerbejdżanie przyniosła Gorbaczowowi jeszcze większe korzyści z punktu widzenia wewnętrznego.

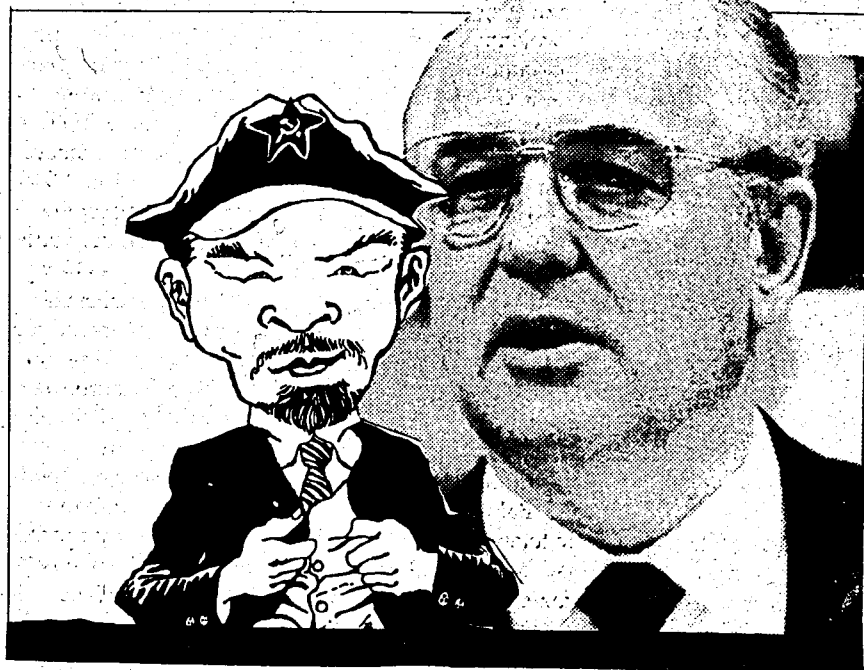
Partię komunistyczną pełną twarogłowych przekonał chyba tym razem ostatecznie (interwencja w Tbilisi była jednak na maleńką skalę), iż cugle władzy może poluzować (jak sam zresztą wielokrotnie podkreślał wyłącznie dla ostatecznego zwycięstwa komunizmu), ale ich z rąk absolutnie nie ma zamiaru wypuszczać.

Republikom zbuntowanym pokażą, że być może do tej pory tylko ujadają na ciągnące w nich karawany reform, ale potrafi też kasać, a nawet zagryzać na śmierć. Nie wiadomo czy spowoduje to samoograniczenie się obozu reformistycznego i niepodległościowego w ZSSR, ale Gorbaczow liczy na to, a z pewnością będzie mógł szantażować rozwiązaniem azerbejdżańskim.

Wreszcie może nie tak ważne, ale również korzystne jest przekonanie etnicznych Rosjan przeciw milionów Wielkorosów, że nastroje i zachowania antyrosyjskie nie będą dłużej uchodzić bezkarnie.

Gorbaczow rozwiązaniem azerbejdżańskim powrócił do tradycyjnej i typowej techniki komunistów utrzymania władzy. Przeprowadził jednak wszystko tak, ażeby jeszcze poszerzyła się opinia, iż jest wielkim wyznawcą ruchu niestosowania przemocy Mahatmy Ghandiego i zasługuje na jak największe poparcie i pomoc Zachodu.

ŚWIATOWIT

RZEŹ W BAKU

Sowieccy żołnierze w Baku

W Azerbejdżanie ponad 40 tysiącom żołnierzy sowieckich, milicjantów i agentów KGB wysłanych do republiki przez Kreml w ubiegłym tygodniu nie udało się zaprowadzić spokoju. Sytuacja jest bardzo napięta. Grupy uzbrojonych Azerbejdżan atakują w stolicy Azerbejdżanu Baku i innych miejscowościach oraz regionach republiki sowieckie oddziały okupacyjne. Strzelcy wyborowi sięją spustoszenie z dachów domów, drzew i wzgórz. Azerbejdżański Front Narodowy domaga się całkowitego wycofania oddziałów sowieckich i zniesienia obowiązującego od ubiegłego tygodnia stanu wojennego, wprowadzonego przez parlament sowiecki w celu, jak się wyraził Gorbaczow, położenia kresu zamieszkom etnicznym w republice i ukrócenia anarchii. Wraz z wprowadzeniem stanu wojennego oddziały sowieckie rozpoczęły brutalną akcję pacyfikacji Azerbejdżanu. Najbardziej krwawe walki miały miejsce w Baku, gdzie Sowietci w sobotę 20 stycznia posłużyli się czołgami podczas burzenia licznych barykad ulicznych. Według Frontu Narodowego i ludności stolicy zginęło w samym Baku ponad 1000 osób. Sowietci oficjalnie podają liczbę ponad 10 razy mniejszą. Po krwawych walkach w Baku i innych regionach republiki w telewizji wystąpił Gorbaczow apelując o rozsądek, kompromis i pokój oraz ostrzegając ponownie przed narodową tragedią jaką będzie kontynuowanie przez ekstremistyczne siły prób odebrania

władzy legalnym, konstytucyjnym organom. Przemówienie Gorbaczowa nie zmniejszyło napięcia. W Baku do oddziałów walczących cywili i członków Frontu Narodowego dołączyli się podchorążowie szkół oficerskich oraz żołnierze z miejscowych garnizonów. Okręg autonomiczny Nakičzewan ogłosił swą pełną niepodległość i wystąpił z ZSSR. Zwrócił się on do Iranu, Turcji i ONZ o międzynarodową ochronę przed możliwym najazdem sowieckim. W poniedziałek, 22 stycznia pomimo stanu wojennego 2 miliony mieszkańców republiki wzięło udział w Baku w pogrzebie Azerbejdżan zabitych w powstaniu narodowym przeciwko Sowietom. Na wzgórzu w Parku Kirowa wykopano 119 grobów. Tysiące Azerbejdżan spaliło podczas uroczystości swe legitymacje partyjne. Dziesiątki nosły portrety Gorbaczowa z napisami takimi jak morderca, ludobójca, egzekutor, rzeźnik, nie wybaczymy ci, itp. Parlament Azerbejdżanu ogłosił, że jeżeli wojska sowieckie nie wycofają się całkowicie z republiki ogłosi pełną niepodległość Azerbejdżanu i wystąpienie republiki ze Związku Sowieckiego. Minister spraw wewnętrznych ZSSR wyraził gotowość podjęcia negocjacji w celu wypracowania kompromisu. Front Narodowy zgodził się na rozmowy pod warunkiem odwołania stanu wojennego i wycofania oddziałów sowieckich. Agencja TASS podała, że na polecenie najwyższych władz ZSSR od kilku dni trwa ewaku-

acja Ormian z Azerbejdżanu do Armenii, która objęła już ponad 60 tys. osób. Waszyngton wyraził zrozumienie dla akcji Kremla w Azerbejdżanie, uznając że Gorbaczow wyczerpał wcześniej pokojowe środki opanowania sytuacji w republice. Iran wyraził ubolewanie z powodu użycia siły przez ZSSR w Azerbejdżanie. Jednakże czołowy radykał rewolucji islamskiej, były minister spraw wewnętrznych Ali Akbar Mohtashemi ogłosił w irańskich środkach masowego przekazu oświadczenie, w którym nazwał walkę Azerbejdżan świętą walką muzułmanów przeciwko niewiernym i zapowiedział, że Moskwa ciężko zapłaci za igranie z ogniem rewolucji islamskiej. Ormiańska Tajna Armia Wyzwolenia Armenii (ASALA) wydała w Bejrucie oświadczenie, że obywatele sowieccy na całym świecie zapłacą za dopuszczenie przez Moskwę do rzezi Ormian w Azerbejdżanie. Ministrowie spraw zagranicznych EWG na spotkaniu w Dublinie wyrazili ubolewanie z powodu przemocy w Azerbejdżanie, podkreślając zarazem, że decyzja Gorbaczowa o wysłaniu oddziałów do republiki była konieczna, gdyż zapobiegła wojnie domowej pomiędzy Armenią i Azerbejdżanem. Holenderski minister spraw zagranicznych Hans van den Broek powiedział, iż Wspólnota Europejska ma nadzieję, iż militarna interwencja jest proporcjonalna do problemu (nasz komentarz na str. 2).

- W stolicy Armenii Erywaniu setki uzbrojonych mężczyzn wraz z tysiącami Ormian przemaszerowało ulicami miasta w kondukcje pogrzebowym przywódcy Ormiańskiego Ruchu Niepodległościowego M.Gorgiesjana. Gorgiesjan zginął w walkach z Azerbejdżanami, w pobliżu miejscowości Nakizewan. Został on pochowany w centrum Erywaniu pod narodowym pomnikiem upamiętniającym rzeź 1,5 mln Ormian z rąk Turków. Tym skandował śmierć Turkom i Azerbejdżanom.. Uroczystość pogrzebowa miała spokojny przebieg. Nie było widać milicji ani wojska. Słychać było jednak warkot samolotów co Ormianie interpretowali jako lądowanie w Erywaniu oddziałów Armii Czerwonej. Ormiański Ruch Niepodległościowy wydał oświadczenie, w którym wezwał wszystkich chrześcijan na świecie do udzielenia pomocy Ormianom w obronie przeciwko Azerbejdżanom - siłom mużulmańskim. Oświadczenie jednocześnie stwierdza, że Ormianie będą się bronić przed interwencją sowiecką w Armenii. Ormianie przewidują, że jest tylko problemem czasu to, kiedy oddziały sowieckie wkroczą do Erywaniu i innych miejscowości Armenii ustanawiając stan wojenny.

- Stanisław Babiński, dyrektor koncernu meblowego i żywnościowego w Słowacji, odbywający od 1987 roku karę więzienia za korupcję, wystąpił w telewizji czeskosłowackiej informując, że byli dygnitarze komunistyczni zabawiali się strzelaniem z helikopterów do niedźwiedzi, uczestniczyli w orgiach z dostarczonymi prostytutkami, urządzali królewskie przyjęcia i obiady oraz otrzymywali za darmo wyszukane towary i dobra pochodzące z zagranicy jak i z kraju. Po jego wystąpieniu zabrał głos

prokurator, który podał, że zamknięte poprzednio śledztwo w sprawie tzw. afery Babińskiego, zostanie wznowione i wszyscy winni zostaną ukarani.

- Ukraińska organizacja niepodległościowa Ruch podała, że ponad 100 tysięcy Ukraińców utworzyło łańcuch ludzki łączący Lwów i Kijów dla upamiętnienia krótkiego okresu niepodległości Ukrainy przed 70 laty.

- 10 tys. Mongołów demonstrowało w stolicy Mongolii Ulan Bator domagając się demokracji i niepodległości. Przywódca miesięcznego Mongolskiego Związku Demokratycznego F. Ziorg zażądał podczas wiecu od władz zniesienia zakazu demonstracji ulicznych, domagając się także wolności słowa, zgromadzeń i wolnych wyborów. Następnego dnia prasa podała, że partia komunistyczna zrezygnowała z szeregu przywilejów takich jak specjalne sklepy, szpitale, sanatoria, hotele oraz samochody.

- Żołnierze hinduscy otworzyli ogień do demonstrantów w stolicy Kaszmiru Jammu, domagających się niepodległości Kaszmiru. Śmierć poniosło ponad 30 osób, kilkaset zostało rannych.

- 10 nastolatków z Medellin - stolicy kolumbijskiego kartelu narkotykowego i dwóch ich opiekunów zostało zamordowanych przez nieznaną sprawców na obozie wypoczynkowym w pobliżu miasteczka Gomez Plata. Nastolatkowie byli dziećmi osób zwalczających handel narkotykami w Kolumbii.

- W Waszyngtonie został zaarrestowany wieloletni burmistrz miasta 53-letni Marion Barry. Policja oskarżyła go o posiadanie kokainy. Stanie on przed sądem. Odpowiada z wolnej stopy. Do czasu wyroku zrezygnował z pełnienia funkcji burmistrza. Po wyroku podejmuje decyzję co do swej przyszłości politycznej. Na konferencji prasowej powiedział, że nie potrafił kontrolować słabych stron swego ciała, umysłu i duszy. W stolicy USA od lat krążyły pogłoski, że burmistrz miasta nie stroni od seksu, narkotyków i alkoholu. Agenci FBI i policja waszyngtońska zwołali burmistrza do pokoju w hotelu w śródmieściu stolicy postępując się 38-

letnią Rasheedą Moore, była czołową modelką murzyńską w USA oraz dłużej przyjaciółką burmistrza. Będąca w pokoju z Moore tajna agentka FBI na żądanie Barry'ego dostarczyła mu kokainę - crack, którą burmistrz zaczął zażywać, a następnie palić. W tym momencie do pokoju wkroczyła FBI i policja aresztując burmistrza. Był on całkowicie zszokowany, wypowiadając pod adresem Moore kilka negatywnych zdań.

Marion Barry

- Obywatele rumuńscy otrzymali swobodę podróżowania w kraju i za granicę. Nowa ustawa nakazuje władzom paszportowym wydanie każdemu uprawnionemu obywatelowi paszportu ważnego na 10 lat w 20 dni od złożenia wniosku. Paszporty rumuńskie będą mogli także otrzymać Rumunii mieszkający poza krajem.

- Prezydent ZSSR M.Gorbaczow został ponownie nominowany do Pokojowej Nagrody Nobla. Był nominowany także w roku 1988 i 1989.

- Światowa Organizacja Zdrowia podała w Genewie, że w porównaniu z rokiem 1988 w roku ubiegłym liczba wykrytych przypadków zachorowań na AIDS na świecie była aż o 50% wyższa. AIDS rozpoznano u 203 599 osób, najwięcej w USA - 134 539 przypadków, a następnie w Brazylii - 8064 i Francji - 8025. Specjaliści są zdania, że rzeczywista liczba chorych na AIDS na całym świecie jest trzy- pięć razy wyższa. Wiele krajów w Afryce i Azji nie posiada danych na ten temat.

- Około 30 tys. partyzantów Czernych Khmerów oraz członków ich rodzin zostało usuniętych z Tajlandii do

Kambodży. Władze w Bangkoku podały, że po opuszczeniu Kambodży przez wojska wietnamskie we wrześniu ub.r. nie ma dłużej potrzeby udzielania schronienia na terytorium Tajlandii partyzantom kambodżańskim.

- Słynny samolot pasażerski Jumbo Jet - Boeing 747 obchodził 22 stycznia 20 urodziny. W ciągu 20 lat wyprodukowano 756 samolotów w 16 wersjach. Były one w powietrzu 3139 lat, przeleciały 22,3 mld km i przewiozły prawie 1 miliard pasażerów. Jumbo jest najbardziej znanym samolotem pasażerskim na świecie oraz jednym z najbardziej bezpiecznych.

- Czołowy dziennikarz rumuński C.Popisteanu podał, powołując się na naocznych świadków egzekucji N.Ceasescu i jego żony Eleny, że małżeństwo do samego końca nie wierzyło, że zostanie rozstrzelane. Gdy ostatecznie stanęli przed plutonem egzekucyjnym zaczęli na oślep uciekać. Powstało zamieszanie. Dyktator został zastrzelony w narożniku placu jednostki wojskowej, natomiast jego żona, która nie znalazła się w ślepych zaułku i biegła dalej zginęła od kuli w plecy z pistoletu oficera rumuńskich sił zbrojnych.

- Rozrzucane po Rumunii ułotki Securitate wzywają wszystkich agentów służby bezpieczeństwa do urzędzenia 26 stycznia dnia pogromu.

- Watykan podał, że Papież Jan Paweł II przyjął zaproszenie do złożenia wizyty w Czechosłowacji. Pielgrzymka odbędzie się przed czerwcowymi wyborami w tym kraju, najprawdopodobniej w kwietniu.

- W stolicy Węgier Budapeszcie odbyła się demonstracja kilku tysięcy osób domagających się zlikwidowania służby bezpieczeństwa. Niedawno wyszło na jaw, że służba bezpieczeństwa szpiegowała i podsłuchiwała kandydatów opozycji w nadchodzących wyborach do parlamentu.

- Kilkuset demonstrantów weszło do kwatery głównej służby bezpieczeństwa w Berlinie Wschodnim niszcząc kartoteki i plądrując budynek. Wśród kartotek były także kartoteki członków polskiej opozycji, m.in. Lecha Wałęsy. Nie wiadomo czy uległy one

zniszczeniu, czy też znalazły się w czyichś rękach.

- Były wieloletni szef partii i państwa bułgarskiego T.Ziwwow został zaarrestowany i stanie przed sądem z oskarżenia o korupcję, nepotyzm, nadużycia władzy i wzniecanie napięć narodowościowych.

- Wschodnioniemiecka partia komunistyczna (demokratyczna) usunęła ze swych szeregów jej niedawnego szefa Egon Krenza i kilkunastu innych byłych wysokich dygnitarzy partyjnych. Na znak protestu zrezygnowało z członkostwa ponad 40 członków komitetu centralnego partii.

- Deputowany Borys Jelcyn, były członek biura politycznego sowieckiej partii powiedział w Tokio, że jeśli Gorbaczow nie da ludziom prawdziwych reform zostanie odsunięty od władzy w ciągu 3 miesięcy. Jelcyn skrytykował Gorbaczowa za użycie siły w Azerbejdżanie oraz za imperialny styl życia, ulustrując to faktem postępowania się Gorbaczowa w czasie podróży czterema limuzynami i eskortą samochodów, gdy np. premier Thatcher używa jednej.

- Zachodnioniemiecka Lufthansa i wschodnioniemiecki Interflug wybudują jedno międzynarodowe lotnisko w Berlinie, obsługujące obydwie części miasta.

- Norweska służba zdrowia ostrzegła Norwegów przed spożywaniem nie zbadanych ryb i mięsa w związku z tym, że promieniowanie wywołane w czasie katastrofy nuklearnej w Czarnobylu w 1986 roku utrzyma się 10-krotnie dłużej niż przewidywali po katastrofie naukowcy, czyli nie około 2 lat, lecz od 10 do 20 lat. Naukowcy stwierdzili, że napromieniowanie ryb i mięsa w niektórych częściach Norwegii było silniejsze w 1988 i ubiegłym roku niż wkrótce po eksplozji w kwietniu 1986 roku. Zjawisko to spowodowane jest gromadzeniem się elementów radioaktywnych w roślinności zjadanej przez zwierzęta i ryby.

- Rząd sowiecki w reakcji na wykupywanie złota na rynku wewnętrznym ogłosił zwyczaj cen biżuterii o 50%.

- Nowy rząd Rumunii poinformował Watykan, że katolicy prześladowa-

ni od ponad 40 lat przez reżym komunistyczny uzyskali obecnie pełną swobodę wyznania i praktykowania religii. Zapewnił o tym wysłannika Papieża Jana Pawła II F.Colasuonno rumuński minister spraw zagranicznych D.Mazilu. Jednocześnie patriarcha rumuńskiego Kościoła prawosławnego Teoktyst obiecał zwrot świątyni i mienia Kościoła katolickiego przejętego po jego delegacji.

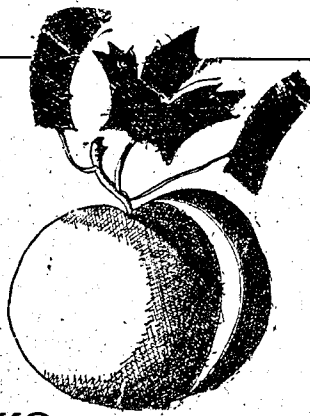
- W ChRL przebywał sowiecki minister spraw zagranicznych I.Rogaczow. Zdaniem dyplomatów zachodnich w Pekinie, przywódcy chińscy powiedzieli Rogaczowowi, iż obwiniają Gorbaczowa za upadek komunizmu w Europie Wschodniej i chaos w ZSSR.

- Sąd Najwyższy USA orzekł, iż osoby korzystające z telefonów przewodowych nie są chronione prawem gwarantującym prywatność odbywanych rozmów. Osoby z nich korzystające powinny zdawać sobie sprawę, że ich rozmowy mogą być słyszane nawet bez założonego podsłuchu. Ustawa Electronic Communications Act z roku 1986 zabrania podsłuchiwanie bez zgody sądu wszelkich rozmów prowadzonych przy użyciu telefonów przewodowych oraz telefonów zainstalowanych w samochodach.

Premier Egiptu Atef Sedki zatwierdził nowy projekt odrestaurowania Sfinks. Po 8 latach stało się jasne, że projekt realizowany od 1982 roku nie tylko nie powstrzymał kruszenia się Sfinks, ale nawet spotęgował jego pęknięcie. Duże kamienie, gips i cement używane do tej pory podczas remontu zostaną usunięte, gdyż one to właśnie zniszczyły Sfinks, ponadto uniemożliwiły naprawę wierną wobec oryginału. Obecny plan zakłada używanie małych kamieni i bloków kamieni i ograniczenie do niezbędnego minimum gipsu, cementu, itp. materiałów. Strzegący Piramid od 4600 lat Sfinks po raz pierwszy - według istniejących źródeł - był remontowany 3000 lat temu. Około 2000 lat temu restaurowali go eksperci rzymscy i greccy i według twórców nowego projektu zrobili to lepiej niż ekipa remontowa z lat 80 naszego wieku.

BRATOBÓJCZY MORD W ETOBICOKE

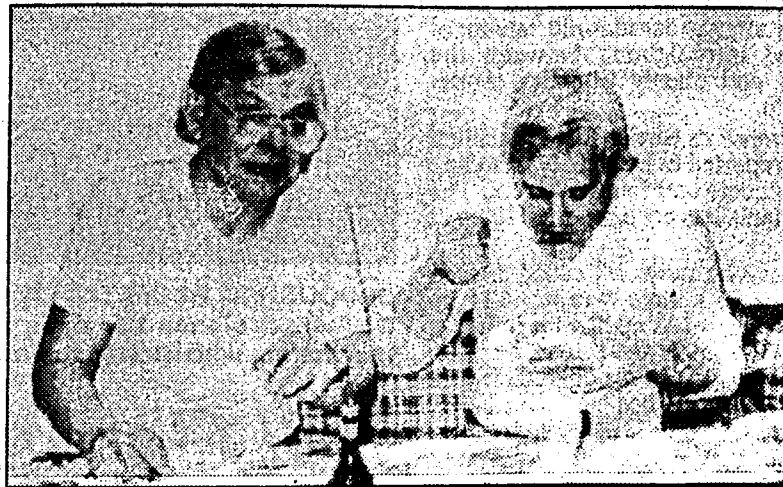
KRÓTKO:

• Byznesmen montrealski, Paul Martin ogłosił oficjalnie, że będzie się ubiegać o stanowisko przywódcy Partii Liberalnej. Martin (przyjaciół Mulroney'ego) oświadczył, że całkowicie popiera układ Meech Lake. Według Martina, Kanada już jest podzielona nazbyt mocno według kryterium anglo-frankofonńskiego, nieratyfikowanie układu dramatycznie pogłębi ten problem.

• Poseł federalny Lloyd Axworthy, były minister transportu powiedział, że nie weźmie udziału w walce o szefostwo Partii Liberalnej, gdyż go po prostu na to nie stać. Dodał, że wyznaczony przez partię pułap wydatków na kampanię przywódczą, zezwalający wydać kandydatom \$1,7 mln oznacza, iż normalny człowiek, nie posiadający odpowiednich środków, nie może mieć nawet nadziei na zostanie przywódcą partii.

• Premier Brytyjskiej Kolumbii Bill Vander Zalm oznajmił, że nie ma zamiaru zrezygnować ze stanowiska premiera. Jego rezygnacji spodziewały się niektóre siły w prowincji po tym, jak kandydaci rządzącej partii Społecznego Kredytu przegrali 6 prowincjonalnych wyborów uzupełniających. Premier dodał, że układ Meech Lake nie nadaje się do zaakceptowania przez mieszkańców prowincji. "Chcemy narodowej jedności, ale wszyscy Kanadyjczycy muszą być równi" - podkreślił. Parlament prowincjonalny ratyfikował już wcześniej układ.

• 75-letni mieszkaniec St. Catharines (Ontario) Stephen Reistetter został oskarżony o uprowadzenie 3000 Żydów w czasie II wojny światowej i wysłanie ich do hitlerowskich obozów zagłady. Reistetter urodził się w Lipianach na

Andrzej Grzemski (po lewej) z bratem Wiesławem Grzemskim

W niedzielę, 21 stycznia około godziny 6 rano, 45-letni Ken Gray wracający do swego mieszkania w budynku apartamentowym na ulicy Kinsdale w dzielnicy Toronto Etobicoke, natknął się na korytarzu na mężczyznę leżącego we krwi w pobliżu drzwi jego mieszkania. Leżał on twarzą do podłogi z wyciągniętymi przed siebie rękoma. Widoczne były rany na jego rękach i głowie. Gray wszedł do mieszkania i obudził swego ojca 66-letniego Leonarda Hoskinsa, który zadzwonił po policję.

Według Hoskinsa weterana armii amerykańskiej z czasów II wojny światowej, ofiara miała dwie rany klute w głowie oraz jedną w lewym ramieniu. Hoskins rozpoznał mężczyznę jako swego przyjaciela Polaka Wiesława Grzemskiego, mieszkającego w apartamencie swego brata superintendenta budynku 54-letniego Andrzeja Grzemskiego. Według Hoskinsa pozycja ciała ofiary oraz ślady krwi na korytarzu wskazywały, że czołgał się on do jego mieszkania po pomoc. "Ofiara leżała około 3 stóp od moich drzwi" - stwierdził Hoskins. Dodał, że odczuwa żal, iż zamordowanemu nie udało się dotrzeć do niego po pomoc. Wyrzucił przypuszczenie, że ofiara mogła wykrwawić się na

śmierć, wczesna więc pomoc lekarska mogła jej uratować życie.

Przybyła policja zabezpieczyła budynek. Ciało zostało zabrane.

Hoskins powiedział, że wszelkie jego nadzieje zostały rozwiane przez pracowników pogotowia, którzy, gdy odwrócili ciało ustalili, że mężczyzna nie żyje.

Hoskins powiedział policjantom, że ofiara mieszkała u swego brata superintendenta. Na pukanie policjantów do drzwi nie było odpowiedzi. Zadzwonili oni następnie z mieszkania Hoskinsa do mieszkania Andrzeja Grzemskiego informując go, że wyważą drzwi jeżeli nie otworzy. Grzemski nie zareagował, policjanci wyważyli więc drzwi i aresztowali go.

Według Hoskinsa wyprowadzany przez policjantów superintendent popatrzył na swego leżącego na korytarzu brata.

Hoskins powiedział, że Wiesław Grzemski był w Kanadzie od około pół roku i że nawet razem od czasu do czasu wykonywali w budynku drobne naprawy. Według Hoskinsa planował on wyjazd do Polski, aby powrócić do Kanady razem z żoną i dziećmi.

Potwierdził tę wiadomość inny

mieszkaniec budynku przy Kinsdale Faik Shabani, który także zidentyfikował dla policjantów ofiarę jako Wiesława Grzemskiego. Shabani powiedział, że Wiesław był młodszym bratem superintendenta budynku i miał wyjechać w środę 24 stycznia do Polski, aby sprowadzić żonę i dwójkę dzieci. Shabani dodał, że 15-letnia córka zamordowanego była w Kanadzie w lecie, będąc u ojca około miesiąca, zanim pojechała do Polski. Shabani określił 42 może 43-letniego Wiesława Grzemskiego jako dobrego przyjaciela, bardzo sympatycznego człowieka. "To co się stało jest prawdziwą tragedią" - podkreślił. Shabani powiedział, że Wiesław był w Polsce mechanikiem samochodowym.

Mike Pinfeld, detektyw z Wydziału Śledczego Policji Toronto ds. zabójstw powiedział, że w apartamencie na parterze w budynku doszło do bójki podczas hałaśliwego przyjęcia. Zraniony późno w sobotę bądź po północy w nie-

dziale mężczyzna został pozostawiony na korytarzu samemu sobie.

Pinfeld podał, że policja wszczęła śledztwo przesłuchując szereg osób.

Policja torontońska wstrzymała się z podaniem nazwiska zamordowanego do czasu identyfikacji zwłok przez władze polskie.

Policjant chcący zachować anonimowość powiedział, że pierwsze poszlaki mówią, że brat zamordował brata, ale sprawę może rozstrzygnąć definitywnie dopiero właściwa identyfikacja zwłok (do chwili oddania numeru do druku nie było jeszcze identyfikacji).

Przeprowadzona 22 stycznia autopsja zwłok wykazała, że mężczyzna zmarł na skutek zadławienia się i upływu krwi z licznych klutych ran.

Policja podała, że nie ustaliła jeszcze motywu zbrodni.

54-letni Andrzej Grzemski został oskarżony o popełnienie morderstwa. Jest to piąte morderstwo w Toronto popełnione w tym roku.

Policja zabiera ciało zamordowanego

W niedzielę, 21 stycznia około godziny 6 rano, 45-letni Ken Gray wracający do swego mieszkania w budynku apartamentowym na ulicy Kinsdale w dzielnicy Toronto Etobicoke, natknął się na korytarzu na mężczyznę leżącego we krwi w pobliżu drzwi jego mieszkania. Leżał on twarzą do podłogi z wyciągniętymi przed siebie rękoma. Widoczne były rany na jego rękach i głowie. Gray wszedł do mieszkania i obudził swego ojca 66-letniego Leonarda Hoskinsa, który zadzwonił po policję.

Według Hoskinsa weterana armii amerykańskiej z czasów II wojny światowej, ofiara miała dwie rany klute w głowie oraz jedną w lewym ramieniu. Hoskins rozpoznał mężczyznę jako swego przyjaciela Polaka Wiesława Grzemskiego, mieszkającego w apartamencie swego brata superintendenta budynku 54-letniego Andrzeja Grzemskiego. Według Hoskinsa pozycja ciała ofiary oraz ślady krwi na korytarzu wskazywały, że czołgał się on do jego mieszkania po pomoc. "Ofiara leżała około 3 stóp od moich drzwi" - stwierdził Hoskins. Dodał, że odczuwa żal, iż zamordowanemu nie udało się dotrzeć do niego po pomoc. Wyrzucił przypuszczenie, że ofiara mogła wykrwawić się na

śmierć, wczesna więc pomoc lekarska mogła jej uratować życie.

Przybyła policja zabezpieczyła budynek. Ciało zostało zabrane.

Hoskins powiedział, że wszelkie jego nadzieje zostały rozwiane przez pracowników pogotowia, którzy, gdy odwrócili ciało ustalili, że mężczyzna nie żyje.

Hoskins powiedział policjantom, że ofiara mieszkała u swego brata superintendenta. Na pukanie policjantów do drzwi nie było odpowiedzi. Zadzwonili oni następnie z mieszkania Hoskinsa do mieszkania Andrzeja Grzemskiego informując go, że wyważą drzwi jeżeli nie otworzy. Grzemski nie zareagował, policjanci wyważyli więc drzwi i aresztowali go.

Według Hoskinsa wyprowadzany przez policjantów superintendent popatrzył na swego leżącego na korytarzu brata.

Hoskins powiedział, że Wiesław Grzemski był w Kanadzie od około pół roku i że nawet razem od czasu do czasu wykonywali w budynku drobne naprawy. Według Hoskinsa planował on wyjazd do Polski, aby powrócić do Kanady razem z żoną i dziećmi.

Słowacji. W Kanadzie mieszka od 1948 roku. Po złożeniu kaucji w wysokości 100 tys. dol. będzie odpowiadał przed sądem z wolnej stopy.

• Dr Roberta Bondar zotąta wyznaczona przez NASA do lotu na pokładzie wahadłowca Columbia w grudniu br. Jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem 45-letnia lekarka, neurobiolożka i pilotka będzie pierwszą Kanadyjką w kosmosie.

• Wydział Zdrowia Metra Toronto oznajmił, że wszechstronne badania wody pitnej, wodociągowej w mieście nie dają żadnych powodów do niepokoju. R.Ferguson powiedział, że nie ma nic lepszego w Toronto niż woda z kranu.

• Firma T.Eaton Co. Ltd. została ukarana grzywną w wysokości \$65 tys. za reklamę wprowadzającą w błąd klientów. W okresie styczeń-wrzesień 1988 roku firma reklamowała dywan chiński kosztujący normalnie \$5 495 jako okazję po cenach 40-50% niższych. Faktycznie jednakże cena normalna nigdy nie została wprowadzona i ani razu żaden dywan nie został sprzedany po cenie normalnej.

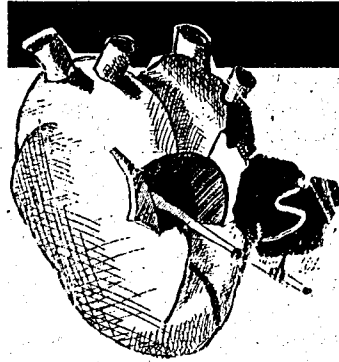
• W roku ubiegłym Ford Tempo ponownie był najczęściej sprzedawanym nowym samochodem w Kanadzie. Oto pierwsza 10 samochodów w 1989 r.:

1. Ford Tempo - 48,975, 2. Chevrolet Cavalier - 47,396, 3. Honda Civic - 37,684, 4. Mercury Topaz - 35,905, 5. Chevrolet Corsica/Beretta - 33,086, 6. Honda Accord - 32,181, 7. Pontiac Sunbird - 31,955, 8. Toyota Corolla - 30,809, 9. Toyota Tercel - 21,791, 10. Ford Taurus - 21,503.

Trzy pierwsze samochody w 1988: Ford Tempo - 50,808, Chevrolet Cavalier - 48,786 i Mercury Topaz - 35,828. Ford Tempo był rekordzistą także w 1986 i 1987.

• 68-letni ksiądz katolicki Robert Whyte został skazany przez sąd w Calgary na 4 lata więzienia za stosunki homoseksualne w latach 1962-1982 z ministrantami i uczniami w wieku od 11 do 17 lat.

• Od 15 lutego w Ontario w sklepach winiarskich będzie można nabywać wino na karty kredytowe.

POLITYKA

Sejm niewielką większością głosów odrzucił wnioski o zdjęcie z porządku dziennego rozpatrzenia projektu ustawy o likwidacji central spółdzielczych i o dopisanie rozpatrzenia projektu referendum w sprawie energetyki atomowej.

Premier Mazowiecki wygłosił 19 stycznia przemówienie w Sejmie. Mówił o dotychczasowym i planowanym przebiegu reformy. Potwierdził wolę rządu utrzymania twardej polityki pieniężnej. Zapewnił, że wysoka stopa oprocentowania kredytów będzie stosowana tylko tak długo, jak będzie to konieczne, już w lutym ma wynosić tylko kilkanaście procent. Rząd nie będzie drukować pieniędzy bez pokrycia. Stwierdził, że niektóre działania przedsiębiorstw (zawyżanie cen, powstrzymanie się od sprzedaży w oczekiwaniu na dalszą wyżkę, itp.) są działaniami na krótką metę i będą się one musiały z nich wycofać pod groźbą bankructwa. Tłumaczył rolnikom, że program rządu nie jest antychłopski, ale że nie mogą liczyć na dotacje z pustej kasy. Zamiast gwarantowanych cen minimalnych mają być rządowe zakupy

interwencyjne. Rząd uważa za niezbędne przyspieszenie wyborów samorządowych. Jeśli Sejm zdąży, to odbyłyby się one w drugiej połowie kwietnia. Mówił także o partnerskich stosunkach z demokratycznymi sąsiadami.

Ponadto:

- po raz pierwszy nie poprawiamy, a zmieniamy system;
- zarysował program budowy gospodarki rynkowej;
- zapowiedział konsekwencję w realizacji tego programu;
- zapowiedział, że rząd gotowy jest interweniować na rynku w razie pogłębiania się destabilizacji cen i wzrostu działań spekulacyjnych. Wyraził nadzieję, że handel sam szybko zmieknie;
- zadeklarował, że kocha rolników. Ale oprocentowania kredytów im nie obniży. Zwrócił uwagę, że ich ubezpieczenia też kosztują. Zapowiedział pomoc rządową w dostarczeniu środków produkcji;
- zapowiedział (po raz kolejny) rozbijanie monopolu i spótek nomenklaturowych;
- zaproponował utworzenie Rady Współpracy Europejskiej, która miałaby pomóc krajom post-komunizmu przyłączyć się do Europy;
- przedstawił projekty ustaw:
  - o terenowej administracji państwowej,
  - o partiach politycznych,
  - o prawie prasowym i zniesieniu cenzury,
  - o reformie MSW;
- wypił dwie szklanki wody. Dostał oklaski.

Senat też przedstawił projekty ustaw:

- o samorządzie terytorialnym,
- o ordynacji wyborczej do rad narodowych,
- o pracownikach komunalnych,
- o zmianie konstytucji (dopasowanie jej do nowej struktury samorządów terytorialnych).

Sejm głosował nad poprawkami Senatu do zmian w kodeksie karnym. Ani nie przyjęto, ani nie odrzucono (zabrakło dwu głosów). Zdaje się, że trzeba będzie zacząć od nowa (projekt ustawy,

głosowanie w Sejmie, głosowanie w Senacie, itd. ...). Żeby uniknąć takiej sytuacji minister Kuroń apelował o odrzucenie poprawek Senatu do ustawy o grupowym zwalnianiu z pracy. Odrzucono. Debatę nad pozostałymi ustawami, do których Senat wniósł poprawki, przeniesiono na następny raz (po wyjaśnieniu kwestii regulaminowych). Przyjęto ustawę dającą także senatorom prawo wszczynania sprawy w Trybunale Konstytucyjnym.

Duże kontrowersje wzbudziły projekty uchwał w sprawie majątku w użytkowaniu "starych" partii politycznych. Były dwa projekty: PZPR - rządowo-partijna komisja ustali, komu się to należy, OKP - rząd wyjaśni tytuły własności i przekaże prawowitym właścicielom. Tu wyjaśnienie - dotychczas partie nie miały osobowości prawnej, a więc w zasadzie prawa do posiadania majątku, choć w niektórych księgach wieczystych są zapisy w rodzaju "właściciel: skarb państwa - PZPR". Oczywiście projekt OKP nie mógł uzyskać poparcia PSL "O" i SD, i były obawy, że będą one głosować przeciwko ustawie o rozwiązaniu związków spółdzielczych. W związku z tym OKP zgodziło się na kompromisowy projekt Konwentu Seniorów - "rząd i zainteresowane strony wyjaśnią i przekażą...". Już było prawie dobrze, ale przedstawiciel rządu oświadczył, że "wyjaśnianie tytułów własności" nie leży w jego kompetencji. Dyskusja trwa.

Senat opracował projekty ustaw o samorządzie terytorialnym. Przewiduje strukturę jednoszczeblową na podstawie gminy. Duże miasto też miałoby być jedną gminą (inny pomysł - miasto ma być obligatoryjnym związkiem gmin - dzielnic). Wbrew stanowisku rządu projekt przewiduje ordynację większościową. Ze względu na Wielkanoc Senat proponuje termin wyborów na 6 maja.

Prawo. Była sobie stara ustawa. Sejm uchwalił nowelizację. Nowelizacja dotarła do Senatu. Pytanie z prawa konstytucyjnego: Czy Senat może wnieść dodatkowe poprawki do ustawy oryginalnej (rozszerzyć nowelę), czy też wolno mu tylko robić poprawki do po-

prawek. Eksperti tamią sobie głowy - ustawa jest jak była.

Odbyła konferencję rzecznik rządu pani Niezabitowska. Inflacja spada, nawet zaczynają się ruchy cen w dół. Nie ma obaw o kurs dolara (i jest to jedyny element planu, który naprawdę działa). Rząd skontroluje spółki nomenklaturowe, których znaleziono już 1593. Zamiast cenzury prewencyjnej będzie wprowadzona cenzura represyjna, chroniąca tajemnice państwowe i osobiste oraz przeciwdziałająca pornografii. Będą jej podlegać tylko czasopisma, a książki i filmy - tylko wyjątkowo, decyzją Sądu Najwyższego. Każdy wydawca będzie musiał dostarczyć egz. do prokuratury, która może wstrzymać rozpowszechnianie, a sąd zdecydować, czy skonfiskować. Jeśli nie, to wydawcy będzie wypłacone odszkodowanie.

Posłowie z OKP wnieśli do laski marszałkowskiej projekt całkowitej likwidacji cenzury.

Co się dzieje z aktami MSW? Do sejmowej Komisji Nadzwyczajnej badającej działalność MSW, docierają informacje o masowym niszczeniu "akt operacyjnych" MSW. W fabryce papieru z dwu ciężarówek przywiezionych na przemiał akt udało się uratować jedną teczkę, zawierającą opis inwigilacji pewnego księdza. Komisja domaga się wyjaśnień od Kiszczaka i zaprzestania takich praktyk.

Minister Kuroń przyznał ze skruczą, że wzrost cen żywności jest szybszy niż

rząd przewidywał. Rząd nie ustąpi jednak, i nie dorzuci pieniędzy, bo oznaczałoby to, że rezygnuje ze swojego programu i musiałby po prostu ustąpić. Pochwalił społeczeństwo za cierpliwość. Dodał, że im bardziej pod górkę na początku, tym szybciej wyjdziemy na równe. W sprawie strajków płacowych w kopalniach - oskarżył OPZZ o ich sprowokowanie przez ogłoszenie nieistniejącego dokumentu rządowego. Nawołuje, żebyśmy zaczęli przygotowywać się do wyborów samorządowych.

W kilku następnych kopalniach strajki i protesty płacowe. Głównie chodzi o deputaty węglowe. OPZZ puściło fałszywkę, że rząd chce je zabrać. Minister wyjaśniał, że nie zamierzał zabrać, być może będzie negocjować wykup.

Zabieramy partii. Coraz więcej głosów za ustanowieniem zarządu komisarycznego nad majątkiem PZPR i niedawaniem niczego partii (partiom?) powstałej na jej miejsce. Na razie studenci okupowali KW w Katowicach i pikietowali w Łodzi.

Gen. Gruba - szef WUSW w Krakowie, powszechnie znienawidzony przez tamtejszą ludność z powodu wyjątkowo częstego i brutalnego używania ZOMO - zrezygnował ze swojej funkcji.

W OKP dyskutowano o majątku PZPR. Rząd będzie odbierał te lokale, które partia miała tylko w użytkowaniu. Nie chce konfiskować tego, co przepisała sobie na własność. Część posłów domaga się nacjonalizacji.

Rakowski pokazany został w Wiadomościach. Za duży sukces kierownictwa PZPR uważa to, że nie rozpadła się ona PRZED zjazdem.

Strajkują 3 kopalnie w Wałbrzychu i 2 w Sosnowcu. Kilka kopalń na Śląsku i w Bogdancze zawiesiło strajki. Żądają podwyżek płac i utrzymania dotychczasowych przywilejów (deputaty węglowe). Komitety strajkowe twierdzą, że są niezależne od jakichkolwiek związków. Solidarność popiera żądania, ale protestuje przeciwko strajkom, które za-

grają reformie. Rząd dementuje pogłoski o planowanej likwidacji deputatów bez odszkodowań.

Dobra wiadomość. Klub poselski PZPR ustami Mariana Orzechowskiego skrytykował Trybunę Ludu za krytykowanie rządu.

Do Wałęsy przyjechał do Gdańska ambasador ZSSR Browikow. Przywiózł zaproszenie do Moskwy. Telewizja pokazała fragment rozmowy. Ambasador: "Jesteśmy zaniepokojeni niszczeniem radzieckich grobów, przypadkami zrywania albo zamalowywania godła ZSSR, co to jest i kto to robi?". Lech: "Panie ambasadorze, a my nadal nie wiemy, gdzie połowa naszych oficerów". Ambasador (nie czekając na tłumaczenie i po polsku): "Ja wiem, ja wiem..." (tu telewizja zakończyła relację). Wizyta ma się odbyć w marcu i tym razem ma już na pewno dojść do spotkania z Gorbaczowem.

Trwają strajki w 3 kopalniach Wałbrzycha i 2 Sosnowca. Rząd po raz kolejny powtórzył, że się nie ugnie i pieniędzy nie da. Natomiast pozostałe postulaty górników (utrzymanie przywilejów z Karty Górnika, wypłacenie zaległych wyrównań, nadanie większych uprawnień - przede wszystkim w sprawach kadrowych - radom pracowniczym) zostały pozytywnie załatwione.

Polska Akademia Nauk ma prezesa - Aleksandra Gieysztora. Wiceprezesem został Władysław Findeisen (w pierwszym podejściu kandydował na stanowisko prezesa i nie otrzymał wymaganej większości głosów). Kandydatem na sekretarza naukowego jest Leszek Kuźnicki - biolog.

Wicepremier Balcerowicz wystąpił w telewizji. Odpowiadał na ostre pytania: "Jak idą pierwsze dwa tygodnie? Czy były inne możliwości? Niektórym się nie udało, czy nam się udało?". Odpowiedzi: Idzie raz lepiej (trzyma kurs dolara), raz gorzej (eksplozja cen żywności, ale jest nadzieja na ich spadek), nie udało się tym, którzy się szybko załamali pod presją (strajki). Też mówi o stopie procentowej kredytów.

Rocznica wyzwolenia Warszawy obchodzona była w tym roku raczej z daleka. Przypominano, że nie ma się z czego cieszyć, bo wyzwolono nie miasto, a cmentarz, a do tego praktycznie niebroniony.

WiP i Zieloni pikietują przed Sejmem przeciwko elektrowniom atomowym. Żądają zaprzestania budowy Żarnowca, ujawnienia "prawdy o Czarnobylu", dostępu do środków masowego przekazu. Przybywa głodujących przeciwko Żarnowcu i elektrowniom atomowym.

Przed Sejm zajęli inwalidzi na swoich wózkach. Domagali się likwidacji Centralnego Związku Spółdzielczości Inwalidów.

Rada Ministrów ogłosiła projekty ustaw: nowelizacja Kodeksu Handlowego, o upadłości, o zmianach w prawie spółdzielczym, o ubezpieczeniach komunikacyjnych.

Prasa partyjna atakuje telewizję za niewpuszczenie sekretarza KC Millera, który chciał wygłosić oświadczenie. Odpowiedź "Wiadomości": "W sprawie demonstracji pod budynkiem KC nadaliliśmy oświadczenie rzecznika KC. (...) Prasa partyjna ma nakład 5.5 mln egzemplarzy i sekretarze KC mogą sobie w niej drukować dowolne oświadczenia".

Strajki górników skończyły się. Zgodnie z porozumieniem, ludzie z rozwiązanych PEWów (utworzono z nich "Nadzór Geologiczno-Górnicy") nie będą opłacani przez kopalnie, a przez ministerstwo przemysłu. Nie będą mieli żadnej władzy nad kopalniami.

Lech Wałęsa: "Dostało mi się za spotkanie z Rakowskim (...) i ja się z tego cieszę. Chciałem Rakowskiemu pokazać, co ludzie o nim myślą". "Żle byłoby odbudowywać Polskę bez lewej nogi. Lewica jest niezbędna dla higieny prawicy. Jeżeli partia nie zmieni kierownictwa to lewicy w Polsce nie będzie". "Lewica ma dosyć rozsądnych ludzi". O Żarnowcu: "Jestem za referendum, tylko ono nie może być roz-

grywane emocjami czy głódówka czworga młodych ludzi".

Senat obradował nad projektem budżetu. Zatwierdził z poprawkami.

Telewizji nie udało się zrobić programu "Interpelacje" z kimś z MSW lub Ministerstwa Rynku Wewnętrznego, nikt nie przyszedł. MSW tłumaczyło się nawałem zajęć. Szkoda, bo pytania telewidzów były dość ciekawe. Jako rodzaj rekompensaty nadano konferencję min. Świącieckiego. Po raz pierwszy ktoś z rządu w miarę rozsądnie wytłumaczył się z protekcyjnych ceł i zamiast ceł - podatków. Mają przede wszystkim rozwlec w czasie napływ bezrobotnych z upadających przedsiębiorstw - dzięki cłom FSM pożyje o dwa miesiące dłużej niż FSO.

Junacy Obrony Cywilnej (forma zastępczej służby wojskowej) strajkują (bądź strajkowali) w kilku miejscach. Żądają skrócenia służby do 12 miesięcy (normalne wojsko - 18 miesięcy), wyłączenia OC spod zarządu MON i poprawy warunków socjalno-bytowych. W Poznaniu strajk został rozpedzony przy użyciu gazu łzawiącego, we Wrocławiu zakończył się pokojowo, trwa w Modlinie i w Warszawie.

Studenci z Wrocławia pikietowali budynek KW PZPR, żądając przekazania go Uniwersytetowi - na Instytut Fizyki.

OPZZ ostro potępił ułatwienia w zwalnianiu z pracy i projekt zniesienia przywilejów branżowych, powołując się na Prawa Człowieka. "Poszłicie w ślepią uliczkę, ku ścianie, na której rozbijecie sobie łeb".

PSK (firma transportowa) oddział w Szczecinie strajkuje, żeby niezależnie się od centrali ogólnopolskiej.

Minister spraw zagranicznych Skubiszewski, pytany o realność dyskutowanej ostatnio konfederacji Polska-Czechosłowacja: "Realność zależy od (...) zgodnego dążenia obu państw". "Konfederacja naszych dwu państw byłaby elementem konfederacji ogólnoeuropejskiej". "Układ bilateralny powi-

nien koncentrować się na stworzeniu najpierw unii celnej, potem unii gospodarczej". Minister spraw zagranicznych Czechosłowacji Jirzi Dienstbier na ten sam temat: "Teoretycy często wymyślają różne koncepcje. Jestem bardziej za realną współpracą".

Komentarz Janusza Reitera (GW): "Byłoby niewybaczalnym błędem, gdyby miejscem spotkań polsko-czechosłowackich były poczekalnie bońskich ministerstw, gdzie obie strony występują w roli petentów".

Zawiązał się Niezależny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy MO. Mieści się w Gdańsku, tymczasowym szefem został kpt. Romuald Hula z Piekar Śląskich.

Prymas Glemp powołał Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików w ZSSR.

O rozwiązaniu Stoczni Gdańskiej były wicepremier Ireneusz Sekuła powiedział, że była to jednoosobowa decyzja Rakowskiego. Stoczniowa "Solidarność" wystąpiła o pociągnięcie autorów i wykonawców decyzji do odpowiedzialności, twierdząc że jej przyczyną jest nienawiść Rakowskiego do robotników. Profesor Jerzy Doerffer, autorytet od przemysłu stoczniowego powiedział, że świat potrzebuje coraz więcej statków, a połowa polskiej floty wymaga wymiany. Zdaniem posła Krzysztofa Dowgiatła, stocznia powinna korzystać ze specjalnych praw, za rolę odegraną w uwolnieniu się Polski od komunizmu.

Nauczycielskie rehabilitacje nie przebiegają gładko. Połowa kuratorów wciąż jeszcze nie przedstawiła ministerstwu wykazu osób, które zostały skrzywdzone przez władze oświatowe w ciągu ostatnich kilkunastu lat. Ustawa w maju z 1989 r., dająca podstawę działaniu Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, jest wprowadzana w życie z mniejszą ochotą niż artykuł 14 słynnej ustawy o szczegółowej regulacji prawnej w okresie stanu wojennego. Na mocy tego artykułu można było w trybie natychmiastowym wyrzucić z pracy nauczyciela za czy-

tanie literatury drugiego obiegu, słowa wypowiedziane w obronie kolegi lub ucznia, wysłanie telegramu do Wałęsy z okazji przyznania mu Nagrody Nobla. "Nieprzyjemny paszтет" - mówi Edward Wieczorek, dyrektor gabinetu ministra, o nowej powinności kuratorów. Mają oni nie tylko odszukać osoby, które ukarali w trybie administracyjnym lub po prostu szykanowali. Muszą również znaleźć dla nich odpowiednią formę rekompensaty: powrót do pracy, do konkretnej szkoły, na dawne stanowisko. Dyrektor Wieczorek przyznaje, że część kuratorów podchodzi do tego obowiązku w sposób opieszawy albo lawiranci. Jak dotąd nie udało się załatwić polubownie około 40 proc. spraw.

Rząd przedstawi własny projekt ustawy o partiach politycznych (dotychczas jest kilka projektów poselskich). W projekcie rządowym ma być pełna wolność tworzenia partii i całkowity zakaz ich działalności na terenie zakładów pracy.

Kuroń wystąpił na temat samoorganizacji społecznej. Opowiadał, jak to do niego przychodzą ludzie, żeby im załatwić różne rzeczy (np. prace za granicą) albo dać pieniądze, bo nie mają - i zapowiedział, że on nie jest od tego i nic nie da. Da i pomoże tylko tym, którzy się zorganizowali, zrobili co mogli lokalnie i brakuje im trochę pieniędzy, albo jakieś zarządzenie czy ustawa przeszkadza. Obiecał cykliczny program telewizyjny o takiej samoorganizacji - będą pokazywać, co różni ludzie zrobili na własną rękę, żeby dać wszystkim przykład. Przy okazji podał, że na jego koncje SOS (co znaczy SamoObronaSpołeczna) jest już 855 mln zł i \$54 tys.

Nowy system polityki naukowej proponuje zespół prof. Findeisena. Projekt dotyczy całego obszaru organizacji i finansowania badań. M.in. wprowadzenie instytutów państwowych - tylko one (i państwowe uczelnie) mogą opierać się o budżet państwa. Pieniądze będzie między nie dzieliła Rada Nauki.

Nowym rzecznikiem "Solidarności" została dr Barbara Malak - socjolog z UW.

Po kilkudziesięciu godzinach okupacji i pewnej szarpaninie z PZPR-owskimi bojówkami studenci z Białegostoku wygrali - budynek po KW PZPR dostanie filia UW w Białymstoku.

Ruch Ludzi Pracy to "platforma programowa partii wyrastająca z ruchu zawodowego OPZZ". Ruch "nie ma ambicji personalnych" - dowodem ma być brak formalnego lidera. Ambicje personalne uważa rzecznik KC za główne niebezpieczeństwo dla XI Zjazdu. Poza tym "RLP popiera obecnie działalność (...) Mieczysława Rakowskiego, nie oznacza to jednak, że zajmie takie stanowisko na XI Zjeździe".

Marksisci - pojedynczo. Dyrekcja Generalna PKP odmówiła udzielenia zniżki na grupowe przejazdy delegatów na XI zjazd PZPR.

GOSPODARKA

Organ Bratkowskiego "Gazeta i Nowoczesność" oddzielił się od "Gazety Wyborczej" i funkcjonuje jako samodzielny tygodnik. Bratkowski prowadzi własne badania kosztów utrzymania - według niego wzrosły one w pierwszym tygodniu stycznia o 66%.

Historia "Stefana Batorego"! W 1988 r. Polskie Linie Oceaniczne sprzedały staryszka Grekom za \$2.8 mln. Obecnie jakaś grecko-polska (!) spółka sprzedała go Szwedom za \$4.3 mln. Szwedzi mają na nim zrobić hotel dla azylantów.

Będzie się można dodzwonić? Zawarto kontrakt z ATT na budowę w Warszawie centrali międzynarodowej. Uruchomienie za rok.

Ministerstwo Rynku chce sprzedawać sklepy tym, którzy w nich pracują. Na razie nie może, bo przepisy pozwalają sprzedać tylko budynek (kamienicę, blok) w całości. Jak tylko się zmieni ustawę, to zacznie.

Wieści z metra warszawskiego. Budowa trwa. Pierwszy odcinek (do Trasy Łazienkowskiej) ma być gotowy w 1991 r. Ponieważ niczego on nie załatwia (w

tym miejscu nie ma nawet na co się przesiąść), a budowa całego następnego odcinka (do pl. Wilsona, obecnie Komuny Paryskiej) nie wiadomo, ile potrwa, planuje się w pierwszej kolejności przedłużenie tylko do pl. Defilad. Zarazem czasowa rezygnacja ze stacji na pl. Konstytucji pozwoli nie zamykać Marszałkowskiej.

Fiskus przygotowuje się do reformy podatkowej, która ma zadziałać od 1.1.1991. Kupuje sobie mnóstwo komputerów, organizuje sieć łączności i własną służbę policyjną zajmującą się sprawami skarbowymi. Ministerstwo Finansów szacuje, że nakłady na poborców podatkowych zwracają się 300-krotnie, a w tej chwili niemal połowa przeprowadzanych transakcji omija podatki.

Energetyka. Zebrała się Wojewódzka Rada Narodowa w Gdańsku. Przed gmachem pikietowali zwolennicy energetyki atomowej, domagając się żeby decyzje w tej sprawie podejmowali eksperci, a nie laicy. Przyjechał minister przemysłu - rząd stoi na stanowisku, że o sprawie nie powinno rozstrzygać lokalne referendum, gotów jest natomiast przeprowadzić referendum ogólnopolskie. Wniosek o lokalne referendum przepadł w tajnym głosowaniu (potrzeba było 2/3 głosów za). Głodujący zaostają.

Po pobycie służbowym za granicą dłuższym niż 6 miesięcy można dopisać samochód do normalnej listy mienia przesiedlenia - wtedy nie płaci się cła. Nie jest jasna sprawa podatku obrotowego.

Handel. W Warszawie 14 sklepów spożywczych (dotąd podległych "Społem") zostało na aukcji wynajętych prywatnym handlowcom. Sanepid ostrzega przed kupowaniem mięsa w sprzedaży ulicznej - salmonella i trychiny.

Banki włoskie prolongowały spłatę polskiego zadłużenia przypadającą na lata 86-88 na termin 93-97. Jest tego \$400 milionów.

W telewizji pokazano program na temat

inflacji - co to jest, skąd się bierze, kto jeszcze poza nami to miał (lub ma) i jak sobie poradził (lub jak sobie nie poradził). Morał, dla pewności powtórzony kilka razy: nie ma innej drogi, niż przyjęta przez nasz rząd (z dokładnością do szczegółów) i jak już zaczęliśmy to nie wolno nam się cofnąć, bo dopiero będzie nieszczęście.

CENY:

- Cukier - 8200 zł/kg. Nosi ślady niewłaściwego przechowywania.
- Butelka od wody mineralnej (poj. 1l) - 250
- Butelka od piwa (poj. 0.5l) - 500
- Woda mineralna (1l) - 300
- Piwo (0.5l, nie nadaje się) - 2000
- Piwo (0.5l, nadaje się) - 2800
- Łóżko w hotelu Forum w Warszawie - \$100
- Gazeta Wyborcza - 350 zł (miało być 400, ale się wycofała).
- Ser biały - 7000
- Ser żółty - 8900
- Masło - 2300
- Szynka - 48000
- Czysta wódka (0.5 l) - 31400
- Nekrolog w "Tygodniku Powszechnym" - 150.000
- Zapowiedziano ostrą podwyżkę cen leków - ma być taka, żeby wystarczyła na kilka najbliższych miesięcy.
- W związku z podwyżkami cen alkoholi i wprowadzeniem ceł na elektronikę podniesiono ceny w Pewexie. Video 15%, telewizory, wieże HiFi, etc. - 5-10%, alkohol - 0-100%, papierosy 0-50%.

Zanik popytu zmusza handlowców do wycofywania się z niektórych wielkich podwyżek cen na artykuły przemysłowe, np. rowery 555 tys. zł na 444 tys. zł. Nadal bardzo duże różnice regionalne. Struktura skupu żywności nie potwierdza pogłosek o ograniczaniu hodowli bydła i trzody.

Nowa cena "Poloneza" - 40 mln zł.

Bratkowski w "Gazecie i Nowoczesności" prowadzi badania kosztów utrzymania - od 30.12.89 do 13.01.90 wzrosły o 76%. Według prognozy rządowej wzrost kosztów utrzymania przez cały styczeń miał być około 40%. Kiedyś rząd ostrzegał przed "amatorskimi koszykami kosztów utrzymania" jako niemiarodajnymi. Bratkowski os-

trzeza dziś przed koszykiem rządowym.

Kurs dolara trzyma się prywatnie i państwowo na poziomie 9500 zł, gdyż od kiedy rząd wprowadził wymienialność złotówki rozpoczął działania interwencyjne mające stabilizować kurs dolara. Zgodnie z listem intencyjnym dla MFV nie wolno dopuścić do większej rozbieżności kursów niż 10%. W rzeczywistości PKO w swoich kantorach trzyma dość sztywno kurs 9250/9550 zł/USD - w prywatnych kantorach nie jest istotnie różny. Oficjalny kurs ma pozostawać jak najdłużej na poziomie 9500 zł/USD. Do utrzymania tego służy rezerwa funduszu stabilizacyjnego \$1 mld, ale w praktyce nie musi być wykorzystywana - kilka dni temu Balcerowicz podawał, że wzięto z niej dotąd około \$4 mln.

Polskie przedsiębiorstwa narzekają, że kurs dolara jest za niski i nie opłaca się eksportować, bo wpływy nie pokrywają kosztów produkcji. Średnia płaca w Polsce wyniesie za styczeń około 60 dolarów US.

Japońska firma samochodowa Daihatsu chce z FSO zrobić montowanie Charade na 6000 samochodów rocznie na początek, docelowo 120,000. FSO ma zapłacić \$10 mln, Japończycy \$690 mln.

Demonopolizacja? Taksówkarze strajkują, żeby nie wydawać licencji nikomu spoza cechu. Mleczarnie strajkują, żeby nie tworzyć nowych. Rolnicy krzyczą, żeby nie sprowadzać żywności z Zachodu, bo jest tańsza niż produkowana w Polsce. Rząd wprowadził ogromne cła na samochody, żeby Polonez był jednak tańszy od Golfa.

Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów rozważał zmiany prawa upadłościowego przedsiębiorstw - obecne bardzo faworyzuje przedsiębiorstwa państwowe. Zmiany polegać mają na powrocie do prawa z 1934 roku, z niewielkimi modyfikacjami.

Jaka energetyka? W kopalni "Halemba" zginęło 7 górników wskutek wybuchu metanu. Pogarsza się stan zdrowia

głodujących przeciwko energetyce atomowej. W Piotrkowie (20 km od elektrowni Bełchatów) przelotny deszcz ma właściwości gazu tlenowego.

Trudności finansowe - kawałek gmachu KC został wydzierżawiony Baltonie.

Z braku monet będą wycyfrowane automaty do sprzedaży biletów komunikacji miejskiej w Warszawie. Koszowały dwa lata temu \$2 mln.

Dobra wiadomość. Po raz pierwszy od ponad roku w warszawskim MZK wyjechało na trasy tyle autobusów ile trzeba. Wróciły zapomniane od dawna linie (np. 463).

Wiadomości sportowe? Niedługo nie będzie już żadnych, bo zespoły sportowe, finansowane dotychczas głównie przez ciężki przemysł, wojsko i MSW, bankrutują jeden po drugim.

Dobra wiadomość. Japończyk (premier Kaifu) przyleciał Boeingiem 747. Znaczący, że daje się tym wylądować na Okęciu.

KULTURA

"Interpelacje" odbyły się tym razem z Izabellą Cywińską - ministrem kultury. Dotowane będą tylko najlepsze teatry, filharmonie, itp. Np. w Krakowie dotacje rządowe otrzyma tylko Teatr Stary, a dwa inne ("rokuje nadzieję") częściowe dotacje. Reszta ma się utrzymać sama, a jeśli nie potrafi - niech zbankrutuje. Nikomu nie są potrzebne złe teatry i źli aktorzy. Rząd będzie pomagał finansowo jedynie najlepszym placówkom kulturalnym. Zachęca się do tworzenia fundacji. Ministerstwu dostało się od słuchaczy za niezręcznie rozegrane rozmowy z rządem ZSSR w sprawie odzyskania Ossolineum.

Więś, co się dzieje? Jak to z chłopami - nic dokładnie nie wiadomo. Jest mnóstwo reportaży ze wsi w prasie i TV. Przed Sejmem stoi pikieta włościan i domaga się różnych rzeczy, np. dostępu chłopów do środków masowego przekazu.

"Wiadomości" (dziennik TV) ich zapraszają.

Rzecznicy OBOP podali, że konferencje prasowe Niezabitowskiej ogląda około 5 milionów widzów, zaś wystąpienia Kuronia około 13 milionów. Dla porównania: Urbana oglądało 9 milionów. Opinia redakcji o jakości wystąpień pokrywa się dość dobrze z wyrażoną w ten sposób opinią widzów.

Podczas wizyty premiera Japonii w Polsce wyszło na jaw, że niektórym dziennikarzom TV marzy się kolonizacja Polski przez Japonię.

Ukazał się sygnał (zerowy) numer tygodnika "Po prostu". Redakcja niby zbliżona do tej sprzed 34 lat, tyle że starsza i bez Urbana. Nie jesteśmy bratkoofilami, ale jedynie Stefan Bratkowski i Dawid Warszawski nadają się do czytania.

Jak co ma wyglądać? Trwa (burzliwa) dyskusja, jak ma wyglądać orzeczek. Policja nie chce być granatowa - jest to nie dość, że niepraktyczny kolor, to kojarzy się z okupacyjną granatową policją. "Rzeczpospolita" zmieniła winietkę. Ogromny orzeł w czapce.

J.J.Lipski (w GW) broni spiskowej teorii rządzenia państwem. Zauważył, że w Sejmie i Senacie utykają i zamierają wszelkie ustawy mogące zagrozić nomenklaturze: ustawa o spółdzielczości, o upadłości przedsiębiorstw, o przekształcaniach majątkowych.

Ryszard Bugaj (w GW) analizuje możliwości rozwoju sytuacji w Polsce. Rozważa trzy warianty: 1. Wałęsa - Piłsudskim, 2. Zamrożenie aktualnego układu sił, 3. Powstanie jakiejś opozycji programowej. Musimy zrobić wszystko, żeby to ten trzeci wariant rozwinął się.

Andrzej Drawicz, prezes Radiokomitetu objeżdża kolejno regionalne ośrodki telewizyjne.

Uszczelnianie - to tytuł wywiadu z generałem - dowódcą WOP (w GW). Pikantry szczegóły pomysłowych ucie-

czek. Programowe zakończenie: "Kontrola nie może już mieć pierwszeństwa przed sprawnością i komfortem obsługi podróżnych".

Z badań opinii społecznej. 50% społeczeństwa uważa, że zmiany w Czechosłowacji są dla Polski korzystne, 15% uważa, że należy się ich obawiać. 50% społeczeństwa obawia się zmian w NRD; 17% uważa je za korzystne dla Polski.

Dobra wiadomość dnia. W toalecie (damskiej, w męskiej już nie) w pawilonie IBJ na Hożej od tygodnia jest papier toaletowy.

W Radzyminie osiedliła się grupa chorych na AIDS. Miejscowi, gdy się o tym dowiedzieli, dość dotkliwie ich obili.

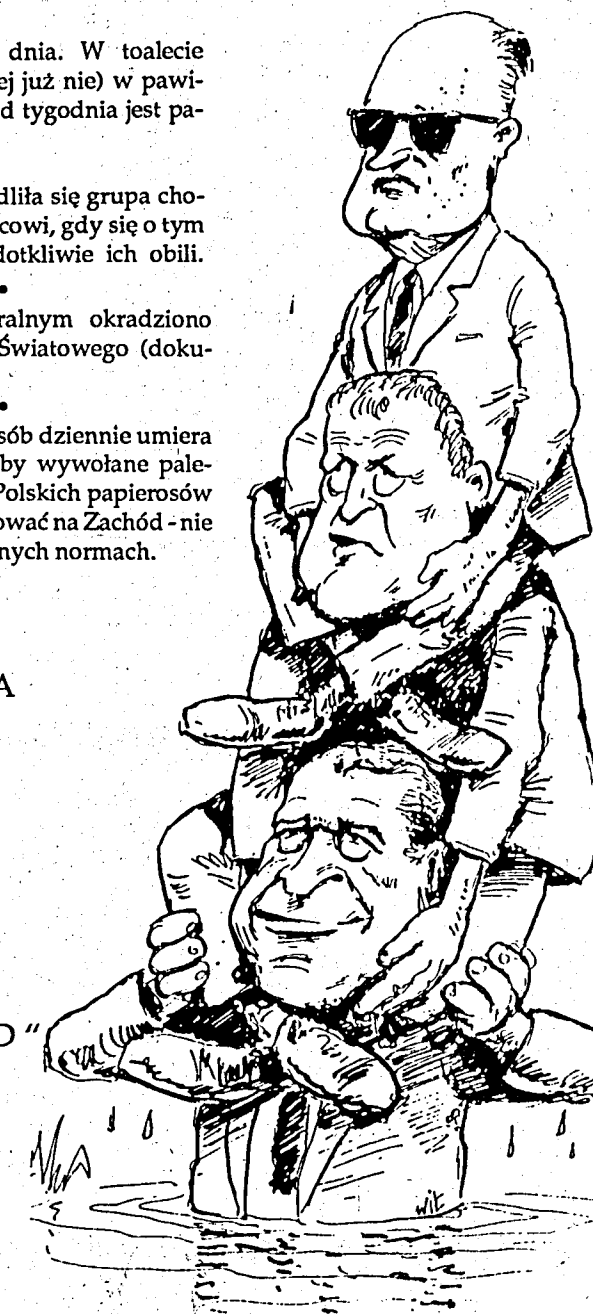
Na Dworcu Centralnym okradziono ekspertów Banku Światowego (dokumenty, pieniądze).

Zdrowie. Ok. 100 osób dziennie umiera w Polsce na choroby wywołane paleniem papierosów. Polskich papierosów nie daje się eksportować na Zachód - nie mieszczą się w żadnych normach.

NAJKRÓTSZA OCENA SYTUACJI PRZED ZJAZDEM KISZCZAK RAKOWSKI JARUZELSKI

RYS „POGLĄD”

SERWIS INFORMACYJNY „DONOSY”

Morał pierwszy: bijąc (do krwi) chorych na AIDS trudniej się zarazić niż mieszkając w sąsiednim domu. Morał drugi: na wszelkie problemy najlepiej dać w morde.

W Warszawie pod restauracją "Kaukaska" doszło do szamotaniny chuliganów z milicją. Milicjanci oddali strzały. Kilka osób (w tym milicjant) trafionych rykoszetem.

Istnieje prawdopodobnie jakaś sprzeczność między wolnością i poczuciem bezpieczeństwa. Ostatnie wypadki w Europie dowodzą, że zwiększająca się porcja wolności pomniejsza poczucie bezpieczeństwa: jest to prawdą przynajmniej w odniesieniu do Polski. Zakrawa na paradoks fakt, że przez 45 lat panowania reżimu komunistycznego, deptania praw człowieka i ograniczania wolności Polacy mogli się przynajmniej jako tako czuć bezpiecznie w swoich granicach. Teraz, gdy reżimy komunistyczne padają w kolejnych krajach bloku, to poczucie bezpieczeństwa drastycznie się zmniejszyło.

Europa, która wyłania się z zachodzących obecnie przemian w niewielkim tylko stopniu przypomina zarówno Europę okresu międzywojennego, jak i Europę, której kształt ustalony został w Jaltie. Przede wszystkim do przeszłości przechodzą z wolną słońce "strefy wpływów" USA i Rosji, zachwianiu ulega sztuczna i siłą dotąd utrzymywana równowaga zatwierdzona ostatnio w Helsinkach w roku 1975. Rosja zajęta wewnętrznymi konwulsjami swego imperium coraz mniej ma możliwości zajmowania się tym, co się dzieje na kontynencie. Przebieg wypadków jest tu zresztą zbyt szybki, by można go było kontrolować.

Z drugiej strony wyłania się nowa potęga, tak gospodarcza, jak polityczna. Zjednoczone Niemcy - a sprawa ich pełnego zjednoczenia jest w moim przekonaniu już niezbyt odległa - wyrastają na potęgę kontynentalną, o jakiej nawet nie mogły marzyć. W okresie międzywojennym były jednym z trzech liczących się mocarstw europejskich - obok Anglii i Francji. Świetność tych obu krajów należy już chyba do przeszłości: po wojnie skończyły się jako potęgi kolonialne, a tym samym i ich rola we współczesnym świecie jest o wiele mniejsza niż przed wojną doniosła. I choć formalnie posiadają niezależne głosy choćby w ONZ, jednak ich faktyczna "siła przebicia" wobec perspektywy zjednoczenia obu państw niemieckich staje się iluzoryczna: sam szantaż atomowy tu nie wystarczy. Zaś USA, choć stanowią największą potęgę współczesnego świata, są daleko.

Polityka próżni nie znosi. Nie obowiązują też w niej sentymenty i rachunki historyczne. Liczy się wyłącznie aktualny układ sił. A ten coraz wyraźniej staje się dla Niemiec korzystny. Obszar wschodni jest osłabiony. Wyśiłki zmierzające do zjednoczenia kontynentu tak, by zneutralizować potęgę niemiecką, choć skądinąd szlachetne, wydają się pozostawać wciąż w sferze politycznych marzeń, a nie realiów. Tak - procesy integracyjne są dość poważnie zaawansowane, lecz to nie oznacza, że zostaną zakończone po myśli wszystkich zainteresowanych. Jeśli nie można ich już zatrzymać, można przynajmniej zażądać za ich realizację pewnej ceny. I cenę taką zjednoczone Niemcy będą w stanie podyktować, zaś Europa, jak na to wskazuje choćby przykład Monachium z 1938 roku, gotowa jest ową cenę zapłacić.

Jaka to cena? Jej wysokość ukazana została podczas zakończonego właśnie zjazdu zachodniemieckiej partii Republikanów. Domagają się oni przywrócenia Niemiec w granicach z roku 1937. Może to dla wielu brzmieć jak czcza mrzonka, ale nie raz już w historii okazywało się, że takie mrzonki doczekały się pełnej realizacji.

Wiem - kreślę tutaj najbardziej pesymistyczny, poza wojną, z możliwych scenariuszy. Wiem też, że Republikanie nie dysponują (jeszcze) w Niemczech wystarczającą siłą. Wiem jednak również, że mają spore grono swych zwolenników w obecnej NRD, gdzie nie przypadkiem i wcale nie na wyrost alarmuje się o eksplozji nastrojów neonazistowskich. Owszem - i tam grupy owe nie stanowią (jeszcze) liczącej się siły, ale niepodobna lekceważyć ich obecności.

Nie byłoby w tym nic zdrożnego, gdyby odradzający się nacjonalizm stanowią sprawę wewnętrzną Niemiec. Tendencje nacjonalistyczne stanowią jednak nie tylko przekleństwo historii tego kraju, lecz także jego sąsiadów. Tragedia niemiecka ma tendencje do przekształcania się w tragedię ogólnoeuropejską i nic nie wskazuje na to, by istniały przed tym jakieś zabezpieczenia. Nie było ich przedtem, nie ma również teraz.

Poczucie klęski, z jakim Niemcy

wyszły z obu wojen przez siebie rozpetanych, zyskuje dziś nowy format, odmienny od tego, jaki był udziałem starszych generacji. Na sali obrad w czasie zjazdu Republikanów widać było wielu ludzi młodych. Część z nich przynajmniej zechce zapewne wziąć na siebie obowiązek odbudowania respektu dla swego kraju. Już w tej chwili ich nie skrywany dążeniem jest odbudowanie dumy narodowej. Jest to tendencja ze wszech miar normalna i psychologicznie wytłumaczalna, niemniej bardzo groźna, zwłaszcza dla nas, Polaków.

Daleki jestem od obarczania tych młodych ludzi, zaangażowanych tak silnie w sprawę odbudowy potęgi swego kraju, winami przeszłości. Ołbrzymia większość z nich urodziła się po wojnie, czasem nawet jako już druga powojenna generacja. Nie jestem zwolennikiem kultury winy pojęcia winy zbiorowej. Nie mogę też ich winić o nieznaną historię, nawet własnego kraju; wielu moich znajomych i przyjaciół zna dzieje Polski co najmniej pobieżnie i nie ma w tym nic dziwnego. Jeśli nie jest to dziwne u nas, nie może być dziwne gdzie indziej. Dla kogoś urodzonego w okolicach 1970 roku wydarzenia towarzyszące wybuchowi i przebiegowi drugiej wojny światowej raczej prehistoria niż żywe doświadczenie. Taki jest mechanizm ogólny pamięci historycznej i można co najwyżej ubolewać nad jego funkcjonowaniem, lecz zmienić raczej go niepodobna.

Mam osobiście wrażenie, że ci młodzi Niemcy nie bardzo sobie zdają sprawę z tego, w czym dziś przyszło im uczestniczyć. Doskonale natomiast zdają sobie z tego sprawę co starsi i bardziej doświadczeni politycy niemieccy, do których bez wątpliwości należy urzędującego kanclerza Helmuta Kohla. On doskonale wie, co jest grane i - świadomie bądź nieświadomie - dostarcza tym młodym ludziom argumentów na rzecz obrony ich dążeń. Ekwilibrystyka, jaka towarzyszy wypowiedziom kanclerza na temat wschodniej granicy Niemiec może budzić jedynie zaniepokojenie. Czyni on wszystko, by zarazem dać do zrozumienia, że granicę tę uznaje za ostatecz-

na (jako polityk RFN, państwa, które podpisało odpowiedni traktat z Polską) i że jej za taką nie uznaje (jako przedstawiciel przyszłych zjednoczonych Niemiec, które dopiero mają zawrzeć odpowiednie porozumienie ze swymi sąsiadami). Groźna to gymnastyka i zapowiadająca w przyszłości dalsze komplikacje z Niemcami: niekonieczne co prawda, ale możliwe. I choć jest sprawą oczywistą, że igraszki Kohla obliczone są przede wszystkim na potrzeby niedalekiej kampanii wyborczej, to jednak nie można ich traktować zbyt lekko.

Republikanie, jak wspominałem, nie stanowią w tej chwili poważnie liczącej się siły politycznej w Niemczech. Niemniej w ciągu ostatnich miesięcy pozyskali dalszych zwolenników i nie nie wskazuje na to, by ich dobra passa miała ulec powstrzymaniu, przynajmniej w najbliższym czasie. Już dziś jednak, niezależnie od własnych szans wyborczych, są siłą zdolną do kształtowania wypowiedzi części liczących się polityków. Tych w szczególności, którzy pragną zebrać głosy skrajnej prawicy - do takich właśnie polityków należy obecny kanclerz. I trzeba przypomnieć, że już nie raz w historii podobne gry polityczne przynosiły najmniej spodziewane skutki: Kohl zamiast odbić część klienteli Republikanom może na ich rzecz utracić część swych dotychczasowych wyborców, a tym samym umocnić pozycje swych konkurentów.

Demokracja nie posiada nigdy wystarczających zabezpieczeń przed jej pogwałceniem. W końcu dojszcie do władzy Hitlera nie wiązało się z żadnym przewrotem pałacowym, puczem czy cymkolwiek zdrożnym. Doszedł do władzy w drodze wolnych wyborów i dopiero potem, jako posiadający legitymację władca zaczął demokrację niszczyć. I choć we współczesnych Niemczech istnieją - przynajmniej w ich części zachodniej - pewne zabezpieczenia przed skrajnościami zarówno z prawa, jak z lewa, to przecież i one mogą zawieść. Powszechnie wyrażane tu w kręgach lewicowo-zielonych zdanie, iż partia Republikanów to neonaziści, nie jest prawdziwe. Nie da się przyklejać etykietek wyniesionych z przeszłości do zjawisk nowych. Prawdziwe natomiast jest zdanie, że w wypadku Republikanów mamy do czynienia z kolejną his-

toryczną formą niemieckiego ruchu nacjonalistycznego. I samo to już wystarczy, by uderzać na alarm.

Cóż - wszystko to raczej smutne niż wesołe, ale historia na ogół rzadko obdarza nas komediami z happy endem. We współczesnej Polsce, której godło przywrócono koronę, a nazwie odjęto upakarzający przymiotnik, działa wedle mego rozeznania dziewięć partii o tendencjach nacjonalistycznych. I nie ma powodu, by im tej działalności

zabronić. Jeśli tak, to nie ma też powodu, by podobnym partiom zakazywać działalności gdziekolwiek indziej, nawet w Niemczech. Zresztą: jak niby to uczynić? I kto to ma zrobić?

Wierzę, choć bez przesady, w to, że z tym kłopotem uporają się, metodami jak najbardziej demokratycznymi, sami Niemcy. I tylko ta wiara mi pozostała.

LESZEK SZARUGA

KS. PRAŁAT FRANCISZEK PLUTA

Urodził się w Wigilię 24 grudnia 1905 roku w Kocinie, w woj. kieleckim. Wyświęcony na kapłana 56 lat temu, pracował w Diecezji Łuckiej, na wschodnich rubieżach Polski. Aresztowany przez Sowietów w 1939 r. był więźniem obozów stalinowskich. Skazany na karę śmierci zdołał uciec i przedostać się do armii Andersa. Po opuszczeniu "niehumanitarnej ziemi" zostaje wydelegowany do Indii, gdzie niedaleko Bombaju kieruje wielkim obozem polskich sierot. Wiele tych dzieci zawdzięcza Mu życie.

Po wojnie pracuje w parafii wśród farmerów amerykańskich w stanie Nebraska. W latach pięćdziesiątych przybywa do London, Ontario, gdzie dla nowo przybyłych Polaków zakłada parafię pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej, którą prowadzi do 70 roku swego życia. Na emeryturę przenosi się do Mississauga, Ontario, skąd z ciągłą wielką energią udziela się w duszpasterstwie i organizacjach polonijnych. 6 ostatnich lat pracował w parafii św. Teresy w Etobicoke, gdzie był jednym z inicjatorów Mszy św. za Ojczyznę. Przez długie lata był kapelanem organizacji kombatanckich i PCAG. Sprawował zaszczytną funkcję delegata R.P. na Uchodźstwie na Kanadę. Był jednym z najwyższymi emigracyjnymi przywódcami w Kanadzie. Ksiądz Prałat był aktywny do końca życia. Charakteryzowała Go żywa wiara i głęboki patriotyzm. Interesował się historią oraz wszystkimi kierunkami życia politycznego w kraju. Troszczył się o jedność Polaków w walce o niepodległość.

Znany był ze swego dobrego i otwartego serca, wielkiej inteligencji i rozwagi. Był powszechnie lubiany, bowiem ze swą towarzyską naturą zawsze odznaczał się wyjątkowym poczuciem humoru. Odszedł do szczęśliwej Wieczności dnia 23 stycznia 1990 w 85 roku życia, po ciężkiej chorobie, z którą walczył do końca. Będziemy Go zawsze pamiętać.

Wystawienie ciała w kościele św. Teresy, 10th Street, Etobicoke. W czwartek 25 stycznia o godz. 6 wiecz., w piątek 26 stycznia o godz. 3 po poł. oraz w sobotę o 10 rano. Msze św. - czwartek 25 stycznia 7 wiecz., piątek 26 stycznia o godz. 7 wiecz., w sobotę 27 stycznia o godz. 11. Pogrzeb po mszy św. w sobotę, 27 stycznia.

OD SASA DO LASA

Opowiadanie to poświęcam obu wnuczkom i jednej nie-wnuczce, które usiłowałem swego czasu zainteresować dziejami ojczystego kraju.

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Poeta na audjencji u króla powiedział, że zgłasza się do walki. Wprawdzie nie może przyprowadzić ani dziesięciu tysięcy, ani tysiąca nawet fizyliarów, ale ma ich ze sobą dwie setki ochotników wyborowych, którzy gotowi bić się do ostatniej kropli krwi.

Wychodząc od króla natknął się na Trudę przed którą zdjął swój trójgraniasty kapelus z piórami, a potem pochwyił ją za ręce i ucałował jej paluszki. Jeszcze się nigdy nie zdarzyło, by ją kto po rękach całował, to też splonąła jak czerwony mak, ale rąk swoich nie cofnęła.

Poetyczny Francuz odchodząc na linie walk wcale się nie spodziewał czym jest armia rosyjska. Jeszcze Piotr Wielki chcąc wyrwać swój kraj ze średniowiecza, w którym wciąż jeszcze twili Rosjanie, postanowił go "zmodernizować". Z ciemnych chłopów zorganizował armię na niemiecką modłę. Więc zgonił ich najpierw do koszar, gdzie im zgolono brody, odebrano im "rubaszki", "łapcie", "walonki" i "tułupy", przybrano im mundury ze świecącymi guzikami, dał im pludry i kamasze, zaś głowy przystroił harcapami i przy pomocy kija upodobnił ich do żołnierzy austriackich i pruskich, zaś niemieccy kaprale i sierżanci wmuszali surowy dryl, który miał zastąpić odwagę i bohaterstwo. Zaciężny chłop nierzadko wolał zginać od kuli, niż poddać się ciosom drąga, czy męki karnego "stupa".

Hrabiego Plelo przydzielono do obrony Wrzeszcza. Stając z uniesioną szpadą przy swym batalionie z okrzykiem "en avant!" nasz ambasador i poeta, wcale się nie spodziewał, że uderza w granitowy blok złożony z żywych ludzi. Nieprzyjaciel posuwał się na-

przód krok za krokiem jak żywa forteca. Padłych żołdatów pierwszego rzędu zastępowali automatycznie ci z rzędu drugiego depcząc po rannych i zabitych, a tych z kolei zastępowali rząd następny, nieczuły na padłych towarzyszy. Gdy strzały i zamęt b' twy ustały, pozostali na polu już tylko Rosjanie i trupy poległych Francuzów. Wśród nich znalazł się także i hrabia Plelo. Generał Muennich rycerskim gestem kazał odesłać jego ciało do Gdańska.

Dnia tego pod Wrzeszczem obrońcy ponieśli olbrzymie straty. Splakana Trudka dowiedziała się o śmierci rycerskiego Francuza, a także o ranie odniesionej przez bliskiego jej sercu Krzysztofa.

Od tego nieszczęsnego dnia 27 maja 1734 roku wszystko szło na opak. Pociski artyleryjskie coraz gęściej padały na miasto czyniąc coraz większe szkody tak w ludziach jak i w dobytku. Muennich zwalniając kilku jeńców nadesłał przez nich Radzie miasta ultimatum: "Wasz nierozumny opór doprowadzi do tego, że niemowlęta będą we krwi własnej konać za winy ojców". Zastanówcie się i przyprowadźcie sprawców buntu przeciw prawowitemu, koronowanemu na Wawelu władcy Augustowi III, a błędy wasze będą wam darowane przez łaskawą Panią naszą Carycę Wszzechrosji i Opiekunkę Rzeczypospolitej".

Na list ten nie udzielono odpowiedzi, zaś de Monti zjawił się u króla:

- Najjaśniejszy Panie - powiedział - zwłoki hrabiego Plelo odsyłamy łodzią na francuski okręt. Nadszedł czas wycofania się z tej głupiej awantury. Ja decyduję się opuścić Gdańsk i proszę Jego Dostojność uczynić to samo. Niech Król nie zapomina, że jest teściem króla Francji i nie może dostać się do niewoli. Jaki by to był dyzhonor dla naszego

dworu, a córka Wasza, królowa Francji, nie darowałaby mi nigdy, gdybym stąd sam odszedł pozostawiając tu Waszą Dostojność.

- Nie! - odpowiedział król - schroniłem się do tego miasta, które okazało mi wierność i pozostań tu do ostatniej godziny, abym ja z kolei mógł temu miastu swoją wdzięczność okazać. - Pożegnali się chłodno.

Obrona trwała. W połowie czerwca w ręce nieprzyjaciela wpadło ujście Wisły wraz z Latarnią. Sytuacja stała się beznadziejna i już znikąd nie można było spodziewać się ratunku. Leszczyński przestał pisać i tylko chodził z kąta w kąt po swej stacji, palił jak zwykle swoją fajkę i bił się z myślami:

- Jak powinienem postąpić? Co robić? Co robić?

I gdy tak pewnego dnia tonął w najczarniejszych myślach i kłębach dymu, wślizgnęła się do pokoju Trudka:

- Królu - szepnęła mu nad uchem - nikt nas tu nie słyszy, a ja mam królowi coś ważnego do powiedzenia.

- Ach, to ty oficjerze w spódnicy. I cóż takiego chcesz mi powiedzieć?

- Wykarmiła mnie i wychowała piastunka imieniem Katarzyna.

- Tak? - Zdziwił się król - i co z tego?

- O, bardzo wiele. Ona ma syna, a ten jest flisakiem.

- Czekaj, Waćpanno, zaczynam rozmawiać, co masz na myśli, aleć wiedz, że miasto jest okrażone ze wszystkich stron, żołdaty pilnują każdej drogi.

- Ale nie wody - odparła dziewczyna.

- Z Mołdawy można się przemknąć aż po elbląską Wisłę.

- Bajki mi prawiśz, mościa panno - rzekł król, puszczając z fajki kłęby dymu. Idź, panno, spać i nie turbuj się o mnie więcej. Już nie ma o co walczyć, wszystko stracone. A nawet gdybym się

żywi cały stąd wydobyl, to i tak carowie nie wypuszczą nigdy ziem Rzeczypospolitej ze swej ręki. Część przehandlują sąsiadom, część zabierze Prusak, część cesarz austriacki i świat zapomni o naszym istnieniu.

- Nieprawda, Królu, zaprzeczyła gorąco dziewczyna. Musi być jakiś ratunek, skoro Jego Królewska Mość za czerniła inkaustem tyle papieru. Nie na próżno przecie!

Król na te słowa się wzruszył:

- Myślisz, dziewczeczko, że moje pisanie na coś się przecie przyda?

- Nie wiem, Królu, ale przyniosłam w tym zawiniątku chłopskie przebranie dla Króla - podarte łachy, które mają przemienić go w niskiego stanu człowieka, takiego, do którego nawet i strzełać nie warto. Pod tą zgrzebną koszulą Król schowa swoje papieryska i przemieszka za pruską granicę. U Zielonego Mostu czekać będzie mój flisak, co przewiezie go swą łodzią w bezpieczne miejsce.

Leszczyński pogłodził dziewczynę po głowie i zapytał:

- A co z twoim Krzysiem? Jak jego chcesz ratować od niewoli?

- Chętnie bym go wysłała razem z Królem, ale on się jeszcze ze swoich ran nie wyliżał, w gorączce leży. Ale ja go już tak schowam, jak igłę w stóg siana, że żaden go wróg nie znajdzie. Już sobie wszystko umyśliłam.

• • • • •

Równo miesiąc po wrzeszczowej klęsce Rada miasta Gdańska zdecydowała się prosić o pokój. Warunki kapitulacji były bardzo ciężkie, ale musiano przyjąć ultimatum Muennicha. Więc miasto miało zapłacić milion dukatów kontrybucji, wysłać delegację do carycy Anny z prośbą o przebaczenie, wreszcie zobowiązało się wydać w ręce zwycięzców wszystkich "buntowników", to znaczy zwolenników Stanisława Leszczyńskiego, którzy wraz z nim schronili się byli do Gdańska. Osadzono ich na długie miesiące w więzieniach miejskich i po klasztorach okolicznych, gdzie mieli przebywać tak długo jak długo nie złożą przysięgi na wierność Augustowi III. Najdłużej więzionym był prymas Teodor Potocki, który wzbraniał się takiej przysięgi złożyć. Króla Stanisława Leszczyńskiego na szczęście między zatrzymanymi nie było, gdyż przedostawszy się do Królewca pertraktował z

Fryderykiem Pruskim o pomoc dla Konfederacji Generalnej w Dzikowie. Ta ciągle jeszcze uparcie walczyła o jego prawa do polskiej korony. Leszczyński kuśił Fryderyka ustąpieniem mu praw do Infant, które opanowała Rosja. Stał też konfederatom memoriały jak "Ordnatio Sejmu electionis". Tymczasem Wojna o Sukcesję Polską między Francją i Austrią skończyła się i tak się też zakończyły dzieje królowania Leszczyńskiego w Polsce.

A co dalej? - To już nie opowiadanie, tylko historia, która mówi, że pokój pomiędzy królem Francji a cesarzem Austrii oddawał Lotaryngię w dożywotnie władanie Stanisławowi Leszczyńskiemu, który w zamian za to musiał abdykować i zrzec się korony polskiej, zachowując jednak tytuł króla.

Jako tytularny król Lotaryngi Leszczyński jednak o Polsce nie zapomniał. Na dworze jego zawsze pełno było rodaków dyskutujących o jej sprawie. przyszedł czas, że coraz poważniej zaczęto się zastanawiać nad koniecznością naprawy Rzeczypospolitej. Jako przymusowy emigrant Leszczyński mógł już tylko z daleka patrzeć jak ojczyzna jego pomału się budzi z saskiego odrętwienia i podnosi z ostatecznego upadku. Myśli swoje o naprawie Rzeczypospolitej wydał w drukarniach Nancy po polsku. Cóż więcej mógł dla kraju swego uczynić? Więc całą energię teraz poświęcił swojej przybranej ojczyźnie - Lotaryngii, którą władał. I już nie o to chodzi, że ze swej rezydencji w Luneville zrobił mały Wersal i nie o to, że założył w Nancy Akademię Literatury do której przystąpił sam Monteskusz, ale że pozbawszy się w Polsce swoich włości budował i upiększał przybraną ojczyznę i jak pisze historyk Jasienica zorganizował swym teoretycznym raczej poddanym najpierwszy w Europie załazek opieki społecznej zakładając szpitale, przytułki i sierociniec, stworzył też służbę lekarską po wsiach i rodzaj ubezpieczeń dających pomoc w wypadku nagłych klęsk, pożarów, czy epidemii, wreszcie bezpłatną pomoc prawną. Nic też dziwnego, że wdzięczna Lotaryngia uwielbiała go nazywając "Philosoph Bienfaisant" - Filozofem - Dobroczyńcą. Główny Plac w jej stolicy nazywa się jego imieniem i jego pomnik stoi tam na samym środku z odpowied-

nimi dedykacjami dla króla Dobroczyńcy.

I tak w Leszczyńskim straciła Rzeczypospolita prawego człowieka, dobrego Polaka, a przede wszystkim rozumnego reformatora i organizatora, czego dowodem jego panowanie w Lotaryngii. Zapomniani we własnej ojczyźnie w tej przybranej cieszy się do dziś dnia wdzięczną pamięcią i zasłużoną sławą.

• • •

Parę lat przed wojną wracaliśmy z żoną z wakacji spędzonych w Biarritz nad zatoką Biskajską. Był już późny wieczór, samochód który prowadziłem "kaszał" - coś mu wyraźnie dolegało. Przejeżdżaliśmy akurat przez Lotaryngię o której tyle opowiadał mi mój ojciec. Byliśmy zmęczeni i głodni, to też postanowiliśmy zatrzymać się na noc tu właśnie, w Nancy. Piękne, choć nieduże, prowincjonalne miasto układało się już do snu. Na bulwarze zobaczyliśmy otwartą jeszcze restauracyjkę. Zatrzymałem się. Właściciel, czy też kelner przepasany białym fartuchem sprzątał właśnie wystawione na zewnątrz stoliki, a widząc nas gramolących się z samochodu zawołał: "On ferme!". - Zamykamy! Tu przyjrzał się naszemu wózkowi, zobaczył polskie znaki i zapytał:

- Co to jest? "Pologne"?

Gdy potwierdziliśmy, zmienił nagle zdanie i powiedział:

- A, to co innego, proszę do środka!

I nie tylko ugościł nas po królewsku, ale ku zgorzeniu żony nie proszony przysiadł się do naszego stolika, postawił nam flaszkę dobrego, miejscowego wina i z entuzjazmem oświadczył:

- Pozwolicie państwo, że wypijemy razem ku czci naszego i waszego króla "lebon roi Stanislas". Jesteście przecie w jego mieście!

KONIEC

Źródła:
Władysław Smoleński "Dzieje Narodu Polskiego" - rok 1898.
Jan Kilarski - "Gdańsk" - rok 1935 (?)
Wacław Sobieski - "Dzieje Polski" rok 1938.
Władysław Łoziński - "Życie polskie w dawnych wiekach", rok 1964.
Lew Kaltenbergh - "Kopczyk zacny chwały żołnierskiej", rok 1966.
Paweł Jasienica - "Rzeczypospolita Obojga Narodów", rok 1983.

CZEKAMY NA UKRAINĘ

Tytuł pochodzi od redakcji. Obszerny tekst publikujemy w skrócie, pomijając historyczne tło obecnych nurtów politycznych.

Ukraina dzisiaj formułuje żądania demokratyzacji życia, zagwarantowanie podstawowych wolności i niepodległości. Na wielotysięcznych demonstracjach powlewa narodowy sztandar, niebiesko-żółta flaga. Wszyscy wiedzą, że jeśli Ukraina się ruszy to... Czyżby naprawdę zegar historii wybił już ostatnie godziny niewoli dla narodów Europy Środkowej? Czy naród karmiony totalitaryzmem od co najmniej trzech pokoleń odnajdzie drogę nie tylko do niepodległości, ale i do demokracji?

Zrozumieć Ukrainę i jej wysiłek wybijania się - o to co proponuję w niniejszym artykule:

Dokończenie z poprzedniego numeru

Władze zareagowały bardzo szybko ko na pojawienie się nowej organizacji. Najpierw w prasie moskiewskiej ukazały się artykuły oskarżające o nielegalność, a potem, już w lutym 1977, zaczęły się pierwsze aresztowania.

4 lutego w Kijowie zatrzymano i oskarżono o handel narkotykami M. Rudenko, w Doniecku O. Tichija. Inni członkowie "Grupy Helsinki" stali się obiektem szykan. W cztery dni po aresztowaniu przywódcy, ukazuje się "Memorandum No 4" zatytułowane "O nowych represjach wobec członków Grupy Helsinki", apelujące do opinii światowej o pomoc w uwolnieniu aresztowanych. Ani interwencja ze strony rządów Europy Zach. ani samego prezydenta J. Cartera nie dały żadnych rezultatów. Latem 1977 r. zostali skazani: M. Rudenko na 7 lat obozu i 5 lat zesłania, a O. Tichij na 10 lat obozu i 5 lat zesłania. Mimo represji działalność "Grupy Helsinki" nie ustawała; ukazał się piąty numer "Memorandum" pt. "Ukraina latem 1977" zaadresowany do

państw uczestniczących w Przegładowej Konferencji w Belgradzie z wyjaśnieniem, na czym naprawdę polega wolność i suwerenność Ukrainy i innych republik w łonie ZSSR. Znalazły się w nim m.in. takie żądania jak: amnestii dla wszystkich więźniów politycznych, zaprzestania prześladowań politycznych, usunięcia cenzury, wolności słowa i informacji, prawa do zgromadzeń i stowarzyszeń, zniesienia kary śmierci, odrzucenia w polityce militarysty i siły, wolnej współpracy międzynarodowej w dziedzinie ekonomii oraz uczynienia narodu ukraińskiego panem swojego losu. Dokument ten uważa się za program polityczny ruchu na rzecz praw człowieka i narodu jakim była "Grupa Helsinki".

W kwietniu 1977 roku zostali aresztowani i skazani na siedem lat więzienia i pięć lat zesłania: historyk Matuszewicz i inżynier Marinowicz. W grudniu, na 15 lat obozu został skazany prawnik Łukianenko, aresztowania przyspieszono w następnych latach tak, aby na olimpiadę w roku 1980 oczyścić kraj z "niebezpiecznych" ludzi. Podobnie spieszo się w Moskwie, na Litwie i w Armenii.

Przez "Grupę Helsinki" przewinęło się 35 osób, 27 członków zostało aresztowanych, 5 - wyemigrowało, troje pozostawiono na wolności jak np. 75-letnią Oleksę Meszko, była więźniarką obozów stalinowskich. Wszyscy skazani odpowiadali z artykułów kodeksu karnego za pospolite przestępstwa jak kradzież, handel narkotykami, napad czy gwałt. Akcję represyjną w ten sposób odpolityczniono, w oczach społeczeństwa i opinii świata zdyskredytowano działaczy fabrykując fałszywe oskarżenia, dowody i świadków. Procesy odbywały się przy drzwiach zamkniętych, stawali na ławie oskarżonych bez jakiegokolwiek szansy na otrzymanie pomocy i rezonans międzynarodowy, a zapadały przeciw drakońskie wyroki. Represje na Ukrainie budziły zgrozę, naród który tworzy 1/5

całości populacji Związku Sowieckiego, posiadał wtedy największą liczbę więźniów politycznych, 1/2 stanu więźniów obozów jest pochodzenia ukraińskiego.

Działalność "Grupy Helsinki" była jawna: nazwiska i adresy były podawane do wiadomości publicznej, radiostacje zagraniczne służyły pomocą w przekazywaniu informacji. To były zjawiska nowe i niebagatelne na Ukrainie, która wtedy, jak twierdzą jej znawcy, nie otrząsnęła się jeszcze na dobre po represjach stalinowskich.

Okres działalności "Ukraińskiej Grupy Helsinki" był kolejnym etapem doświadczeń społecznych i politycznych ruchu dysydenckiego oraz następnym krokiem w przeobrażeniu się ze spontanicznego, apolitycznego protestu w obronie kultury i tożsamości narodowej w zorganizowany ruch w obronie demokratycznych praw człowieka i narodu, by stać się w końcu polityczną opozycją o sprecyzowanym programie przemian demokratycznych.

Potrąfiono wykorzystać sytuację podpisania zobowiązań międzynarodowych przez władców "imperium" w zakresie respektowania praw człowieka, aby wykazać nie tylko wyrafinowanie i obłudę władz, ale również przełamać opór psychiczny społeczeństwa przed legalną działalnością w obronie niezbywalnych praw ludzkich.

To głośne upominanie się o prawa człowieka przy jednoczesnym uświadamieniu, że takie istnieją i że należy domagać się ich respektowania od władzy, jak również zaakceptowania przez siebie samych we własnym sumieniu wobec drugiego człowieka i narodu - to były największe osiągnięcia moralne i polityczne "Ukraińskiej Grupy Helsinki".

Przekształcania świadomości społecznej i politycznej narodu ukraińskiego w duchu demokratycznym oraz wychowanie na niepodległość i demokrację, zadania te kontynuować będą członkowie "Ukraińskiego Demokra-

tycznego Ruchu Patriotycznego" w latach osiemdziesiątych.

Walczyliśmy o wolne wybory i pluralizm polityczny - tak mówiły dokumenty programowe demokratów ukraińskich. Dla nich skończył się etap działalności dysydenckiej, nadszedł czas uprawiania polityki i organizowania się w obywatelskie społeczeństwo. Okolicznościami sprzyjającymi niewątpliwie była rozpoczęta przez Gorbaczowa polityka pieriestrojki i głośności. Wkracza ona na Ukrainę bardzo wolno, powstrzymywana przez breżniewowskich aparatczyków na czele z Władimirem Szerbickim. Atmosfera odwilży i względnej liberalizacji miała jednak ogromne znaczenie, pojawienie się szans na oddolną demokratyzację nie zmarnowano. W roku 1987 mamy do czynienia z rozkwitem życia politycznego; powstają nieformalne grupy, związki i stowarzyszenia o różnych interesach i barwach. Mianownikiem wspólnym jest oczywiście sprawa narodowa.

Powstały polityczne kluby miejskie w Kijowie, Lwowie, Charkowie, Odessie i Dniepropietrowsku oraz młodzieżowe grupy narodowe w Tarnopolu i Zbarażu, gromadzące początkowo setki, a potem tysiące ludzi na spotkaniach poświęconych dyskusjom i lekturze niezależnych publikacji. W Kijowie, jesienią 1987 publicznie wystąpił po raz pierwszy Kijowski Klub Kultury i Ekologii, następnego roku utworzono stowarzyszenie ekologów pod nazwą "Zelenyj Swit", występujący w obronie środowiska naturalnego i zabytków kultury narodowej. W drugą rocznicę Czernobyla zorganizował manifestację pod hasłem "Ukraina strefą bezatomową". Manifestacja zgromadziła około 500 demonstrantów skandujących m.in. "Jawność i demokracja do końca". Działalność Klubu Ekologii i Kultury spotykała się z nieustannymi szykanami ze strony miejscowych władz.

We Lwowie powstała pacyfistyczna "Grupa Zaufania", która w 1988 roku zorganizowała manifestację przeciw wojnie w Afganistanie oraz wystosowała list z wyrazami solidarności do opozycji polskiej w związku z akcją milicji.

Ujawniła swoją działalność "Inicjatywna Grupa na rzecz Zwolnienia

Więźniów Sumienia". W styczniu w Erywanu doszło do spotkania przedstawicieli Komitetów Obrony Więźniów Sumienia z Ukrainy, Armenii i Gruzji, na którym postanowiono koordynować wspólne akcje.

W październiku 1987 w Kijowie i Lwowie doszło do utworzenia Ukraińskiego Stowarzyszenia Niezależnej Inteligencji Twórczej, między członkami założycielami znaleźć można znane nazwiska działaczy Grupy Helsińskiej i byłych więźniów politycznych. Stowarzyszenie wydaje własne pismo zatytułowane "Katedra", pierwszy jego numer został poświęcony tysiącleciu chrztu Rusi.

W grudniu tegoż roku W. Czornowit założył Niezależne Stowarzyszenie Dziennikarzy, które zgłosiło swój akces do Międzynarodowego Stowarzyszenia Dziennikarzy. Czornowit podjął pracę nad wydaniem kolejnych numerów niezależnego pisma z lat siedemdziesiątych "Ukraińskiego Visnyka".

Działalność Grupy Helsińskiej została wznowiona, nowym przewodniczącym został wybrany Lewko Łukianenko. W lipcu 1988 doszło do utworzenia Ukraińskiego Związku Helsińskiego będącego federacją organizacji działających na rzecz obrony praw człowieka. W programie Związek domaga się wprowadzenia systemu politycznego opartego na wolnych wyborach i gospodarce wolnorynkowej. Najbardziej masowy charakter przybrały ruchy na rzecz popierania pieriestrojki. We Lwowie w lipcu 1988 spotkało się 30 tysięcy ludzi celem utworzenia Demokratycznego Frontu Popierania Przebudowy, w jego skład weszły m.in. miejski dyskusyjny klub polityczny, Grupa Zaufania, Ukraiński Związek Helsiński i Społeczny Komitet Ukraińskiej Cerkwi Katolickiej, którzy zmierzają będą wspólnie do przeprowadzenia wolnych wyborów. Również we Lwowie powołano do życia Komitet Koordynacyjny Ruchów Patriotycznych Narodów ZSSR, w Rydze spotkali się przedstawiciele Ukrainy, Łotwy, Estonii i Litwy oraz Tatarów krymskich w celu wymiany myśli programowej i omówienia taktyki działania.

Ożywienie polityczne Ukrainy ogarnęło wszystkie warstwy społeczne, zarówno w uniwersyteckich wielkomiejskich ośrodkach jak i skupiskach

robotniczych. W roku bieżącym doszło do skonsolidowania sił i we wrześniu zwołano pierwszy kongres założycielski Ukraińskiego Frontu Demokratycznego pod nazwą "Ruch". W rezolucji programowej "Ruch" domaga się zagwarantowania wszystkim swobód obywatelskich i poszanowania Konstytucji i umów międzynarodowych w zakresie respektowania praw człowieka oraz przeprowadzenia reform systemu politycznego i gospodarczego. Choć we wspomnianej rezolucji znalazły się tylko żądania poszerzonej suwerenności w ramach Federacji Sowieckiej, to podczas trzydniowych obrad padały głosy za utworzeniem niepodległego państwa.

"Ruch" jest wyrazicielem szerokiej opinii społecznej, połączył ludzi o różnorodnych poglądach, wśród nich nie brakuje oczywiście marksistów-reformatorów, ale przeważają już ci, którzy dawno przestali przeciwstawiać złemu Stalinowi dobrego Lenina. Odchodzenie od komunizmu zaczęło się bezpowrotnie. Dzisiejsza Ukraina wydaje się być kontynuatorem dziewiętnastowiecznych tradycji demokratycznych, i oby nadszedł niedługi czas proklamowania niepodległego, demokratycznego państwa Ukrainy.

...

"NAPRAWDĘ ICH MAMY"

Takie - nieostrożnie wypowiedziane zdanie ukazało się w jednej z gazet polskich z dnia 16 listopada 1989 r. w artykule redakcyjnym na stronie 3.

- Nie wspominam tej wypowiedzi, by wracać do krytyk, które ukazały się w prasie polonijnej z okazji przyjazdu do Toronto Lecha Wałęsy i zorganizowania Akademii poświęconej Świętu Niepodległości. Wypada tylko przypomnieć, że przyjazd Wałęsy był wydarzeniem ważnym, aczkolwiek Wałęsa nie był zaproszony przez Kongres, czy inne organizacje polonijne; Wałęsa był zaproszony przez Kanadyjskie Związki Zawodowe i od tych Związków Kongres był uzależniony.

Święto Niepodległości w dniu 11 listopada jest wydarzeniem historycznym i dniem, na który Polska czekała i w którym Polska stała się Wolna i Niepodległa po 123 latach niewoli, tego krytycy nie wzięli pod uwagę - mało tego, wielu ostentacyjnie opuściło Massey Hall (czytaj: Akademię).

Bardzo znamienym jest fakt, że krytykowali ci, którzy od życia polonijnego stronili, z których wielu na pewno nie dało dolara na cele polonijne, którzy unikają pracy społecznej, ale chcą uczyć innych, jak się pracuje społecznie. Te krytyki przyniosły raczej wstyd piszącym, pozostawiły niesmak, a sprawie polskiej przyniosły szkodę. Należy załować, że prasa polska je publikowała.

Ale powracając do tematu. Otóż "naprawdę ich mamy" znaczyło w pojęciu autora artykułu, że jeżeli Kongres nie potrafi czegoś zorganizować za wyjątkiem "herbatak", winien zwrócić się do "fachowców", bo "naprawdę ich mamy". Otóż w związku z tą sugestią, KPK Okręg Toronto, zwraca się do autora artykułu i do krytyków, by podali do biura KPK Okręg Toronto, 206 Beverley Str. (tel. 979-9745) jak najszybciej nazwiska i adresy osób, które potrafią organizować uroczystości polonijne.

W drugiej połowie kwietnia 1990 r. przypada 50 rocznica mordu katyńskiego, oraz 10 rocznica poświęcenia Pomnika Katyńskiego w Toronto.

Z tej okazji KPK Okręg Toronto pragnie zorganizować uroczystości związane z

rocznicą zbrodni katyńskiej i potrzebują kogoś, kto zorganizuje uroczystości przed Pomnikiem, jak i Akademię Żałobną. Tuż po tej żałobnej manifestacji, Polonia torontońska będzie uroczystie obchodzić Święto 3 Maja (data historyczna) i tu również będą potrzebni ludzie, którzy zorganizują pochód i uroczystą Akademię. Jeżeli "naprawdę ich mamy", KPK Okręg Toronto prosi o podanie do końca stycznia 1990 r. nazwisk i adresów owych "fachowców", którzy podejmą się zorganizować wspomniane uroczystości. Czekamy.

Z ramienia KPK Okręg Toronto
Zbigniew J. GIERA - wiceprezes
Przewodniczący Komitetu
Uroczystości Narodowych

A P E L

Komisja d/s Polski KPK Okręg Kitchener organizuje zbiórkę pieniężną na zakup środków medycznych do Polski. Aby osiągnąć lepszy efekt i co za tym idzie, aby ta pomoc była bardziej skuteczna musimy dotrzeć do jak największej ilości ludzi, dlatego też zwracamy się do Was z prośbą o wydrukowanie naszego apelu jak i również o Wasze poparcie w tej sprawie. Wasz tygodnik był i jest najbardziej prosludnościowym piśmie w Kanadzie i dlatego też mamy nadzieję, iż pomocy tej nam nie odmówicie, a skutki apelu za Waszym pośrednictwem będą bardzo odczuwalne.

W związku z bardzo krytycznym brakiem środków medycznych w Polsce "Komisja d/s Polski KPK Okręg Kitchener, Guelph, Cambridge organizuje zbiórkę pieniężną na zakup medykamentów. Zwracamy się do wszystkich Polaków z gorącą prośbą o udział w tej zbiórce". Dotacje można przysyłać na adres: Canadian Polish Congres, Kitchener District, 601 Wellington St.N., Kitchener, Ontario, N1H 5L6 lub bezpośrednio na konto: Medical Aid for Poland No 72513249 Canada Trust.

Bliższych informacji można zasięgnąć u: Eugeniusz Gromczyński - Guelph (519) 822-9151, Danusia Wojtasiak - Kitchener (519) 742-7039, Tadeusz Dur-

lak - Kitchener (519) 742-4566, Zygmunt Jeż - Kitchener (519) 884-8903.

Z góry dziękując za okazaną pomoc
EUGENIUSZ GROMCZYŃSKI
Wiceprezes KPK, Okręg Kitchener

**WOLNY HANDEL,
TŁUMACZENIA
JĘZYKOWE I TEZA**

Szanowna Redakcjo:

Kilka uwag odnośnie artykułu pana Krzysztofa Ostaszewskiego "Co z tym wolnym handlem" (ECHO, nr 74).

Autor wspomnianego wyżej artykułu przytacza wypowiedzi profesorów (...) pewnego bardzo dobrego kanadyjskiego uniwersytetu w prowincji Ontario (...) na temat amerykańsko-kanadyjskiego układu o wolnym handlu. Profesorowie owi - relacjonuje pan Ostaszewski - (...) byli z reguły układowi przeciwni, a to głównie dlatego, że w ich przekonaniu układ "krzywdzi" pewne grupy ludzi i przedsiębiorstwa w Kanadzie". Owa przetłumaczona na język polski "krzywdza" zostaje przez pana Ostaszewskiego "pomieszczona" następująco: "Argument "krzywdy" jest typowy dla dwudziestowiecznej lewicy". Interesująca teza. Argument "krzywdy" jest bowiem "typowy" w pismach dziewiętnastowiecznych anarchistów (Bakunin, Kropotkin), osiemnastowiecznych socjalistów utopijnych (Owen, Saint-Simon) nie wspominając o moralistycy Biblii i innych literackich pomnikach religijnych.

Interesującym byłoby zaprosić owo gremium profesorów na łamy ECHA w celu dalszych elaboracji. Być może okazałoby się, że nie mają oni na myśli żadnej "krzywdy" ("to wrong" - ko-notacja moralne), lecz szkodliwość ("to hurt, harm") układu o wolnym handlu na niektóre gałęzie gospodarki kanadyjskiej, sytuacja rzetelnie omawiana w kanadyjskiej publicystyce.

Popierając pomysł o wolnym handlu, niechże przyznam rację przeciwnikom tegoż w jednej niekwestionowanej dziedzinie: wolny handel Kanady ze Stanami Zjednoczonymi ma negatywne skutki na tłumaczenia językowe i budowane nań tezy.

Z poważaniem
ANDRZEJ WRONA

Szanowna Redakcjo,

W 197 numerze Waszego pisma z dn. 23 listopada br. ukazała się informacja o możliwości przekazywania pieniędzy na rzecz pomocy Polsce poprzez Waszą Redakcję. W chwili obecnej zebraliśmy na ten cel 1300 dol. Jednak w dalszym ciągu zgłaszają się osoby, które chętnie przekażą jakąś sumę o ile będzie ona zwolniona od podatku. Bardzo prosimy o przekazanie nam szczegółowych informacji na ten temat. Sprawa jest dla nas o tyle pilna i ważna, że nie posiadamy żadnych informacji na temat aktualnie prowadzonych akcji na rzecz pomocy rządowi Polskiej Rzeczypospolitej. Z góry dziękujemy za pomoc

Z poważaniem
Sekretarz Stowarzyszenia
Polsko-Kanadyjskiego w Lethbridge
Małgorzata Dodacka-Oporska

Datki zbierane przez naszą gazetę nie są zwolnione od podatku, przekazywane są bowiem na pomoc dla rządu Mazowieckiego. Zwolnione są natomiast od podatku dotacje na pomoc Polsce przekazywane przez komisję charytatywną Kongresu z siedzibą w Toronto, tel. (416) 532-2876. Poniżej komunikat 1/90 dotyczący pomocy Polsce.

KOMUNIKAT

W ślad za poprzednimi okólnikami (1.12.87, 20.06.88 i 1.09.89) zwracamy się ponownie do organizacji członkowskich oraz ogółu Polonii kanadyjskiej o przyspieszenie i pogłębienie akcji pomocy dla ludności w Polsce.

Kongres Polonii Kanadyjskiej główny wysiłek kieruje na pomoc szpitalom; osobom w wieku emerytalnym, których pensje nie nadążają za wzrostem inflacji i żyją one w skrajnej nędzy; ułomnym dzieciom i sierotom.

W tej chwili dwie inwestycje pochłaniają naszą największą uwagę: Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej we wsi Borowa Wola k/Mikołowa na Śląsku, już w trakcie budowy; i uruchomienie produkcji strzykawek jednorazowego użytku.

Sądzymy, że pogarszająca się sytuacja gospodarcza w Polsce nakłada na Polonię kanadyjską obowiązek wznowienia jej ofiarności. Żyjemy we względnie dostatku i jest naszym chrześcijańskim obowiązkiem pomóc tym, którzy cierpią na brak podstawowych środków do życia.

KPK

PIGUŁKI PCAG

OPŁATEK NA BEVERLEY zgromadził ponad 300 osób. W pewnym momencie organizatorzy musieli zamknąć drzwi, bo chętni ciągle przychodzili, a miejsc brakło. Członkowie i sympatycy PCAG, mając z góry zarezerwowane miejsca dzięki zmysłowi organizacyjnemu p. Zofii Rozwadowskiej, zajęli 7 stolików. Radosny i beztroski nastrój opłatką został zmrożony groźnym wypadkiem: p. Stefan Falkowski, znany wszystkim działacz polonijny został rażony na sali atakiem apopleksji. Po zabranii chorego przez pogotowie, goście już nie mogli otrząsnąć się z wrażenia. Dowiadujemy się, że p. Stefan przebywa w szpitalu na oddziale intensywnej terapii i czuje się już lepiej. Życzymy mu szybkiego i kompletnego powrotu do zdrowia.

Kuchni SPK należą się ogromne brawa za sprawne przygotowanie i rozniesienie smacznych (i obfitych) dań. Przygotowanie takiej ilości obiadów i rozniesienie ich w takim tłumie, to naprawdę nie lada wyczyn! Oczekiwanie na potrawy umiłał nam kolegami chór "Harfa".

Znany wszystkim ks. Grządziel z Kaszub wspomniął lata wojny na pustyniach Afryki Północnej, a przedstawiciele i prezisi organizacji partycypujących w opłatkę przemawiali, witali, składali życzenia itp., a że czynili to krótko i zwięźle, słuchało się ich ze względu na przyjemnością. Prezes PCAG, Grażyna Farmus, dziękując kombatantom za zaproszenie PCAG do wspólnego opłatka, zauważyła, że PCAG - organizacja wojująca, demonstrowająca, walcząca - niedługo też stanie się organizacją kombatanką, w tym sensie, że nie będzie już walczyć, a tylko wspominać przeszłe, minione boje. Musimy tylko, powiedziała Grażyna, przyczynić się do wycofania wojsk sowieckich z Polski i ustąpienia komunistycznego prezydenta, Wojciecha Jaruzelskiego i doczekać wolnych wyborów. Potem już osiadzimy na laurach... Może!

NOWOMOWA. Czytając i słuchając wywiady z konsulem Rzeczypospolitej Polskiej nauczyliśmy się nowego słowa: SZEROKA DECYZJA. Zaglądamy do słownika pod "szeroki": "wieść rozeszła

się szeroko, szeroki gest", ale szerokiej decyzji nie ma. A pod "decyzja"? Jest: "powziąć decyzję, odwoływać się do czyjejs decyzji, śmiała decyzja" itd., ale SZEROKIEJ ani śladu. Coś nam ta "szeroka decyzja" pachnie PRL-owską "nowomową"! Nowi urzędnicy kierowani na placówki dyplomatyczne nie powinni zdradzać się ze znajomością tego skompromitowanego żargonu, stworzonego i używanego przez skompromitowaną klasę rządzącą. Może każdy dyplomata, przed wyjazdem z Polski na placówkę zagraniczną, powinien przejść specjalny kurs "odprogramowania", coś w rodzaju intelektualnego odswawienia, aby raz na zawsze pozbyć się weszek gomułkowsko-gierkowskiej "nowomowy".

**DATKI ZAMIAST KWIATÓW
NA TRUMNĘ Ś.P. ANNY DUBISKIEJ**

M.Anker, Toronto	\$50
Maryla Development, Toronto	50
E. i Z. Wolscy, Toronto	50
A.Halkiewicz, Toronto	100
J. i E. Loppek, Brantford	20
PCAG	200
J.Z. Rozwadowscy	50

Członkowie Polish Canadian Community Services mogą korzystać z: PORADNI RODZINNEJ, PORADNI PRAWNEJ, PORADNI DLA KOBIET. Prowadzimy również kursy przygotowawcze do egzaminów na obywatelstwo kanadyjskie. Zgłoszenia telefoniczne: 533-9471. Tłumaczymy dokumenty osobom starającym się o stały pobyt w Kanadzie. Opłaty bardzo niskie, legalizacja bezpłatna.

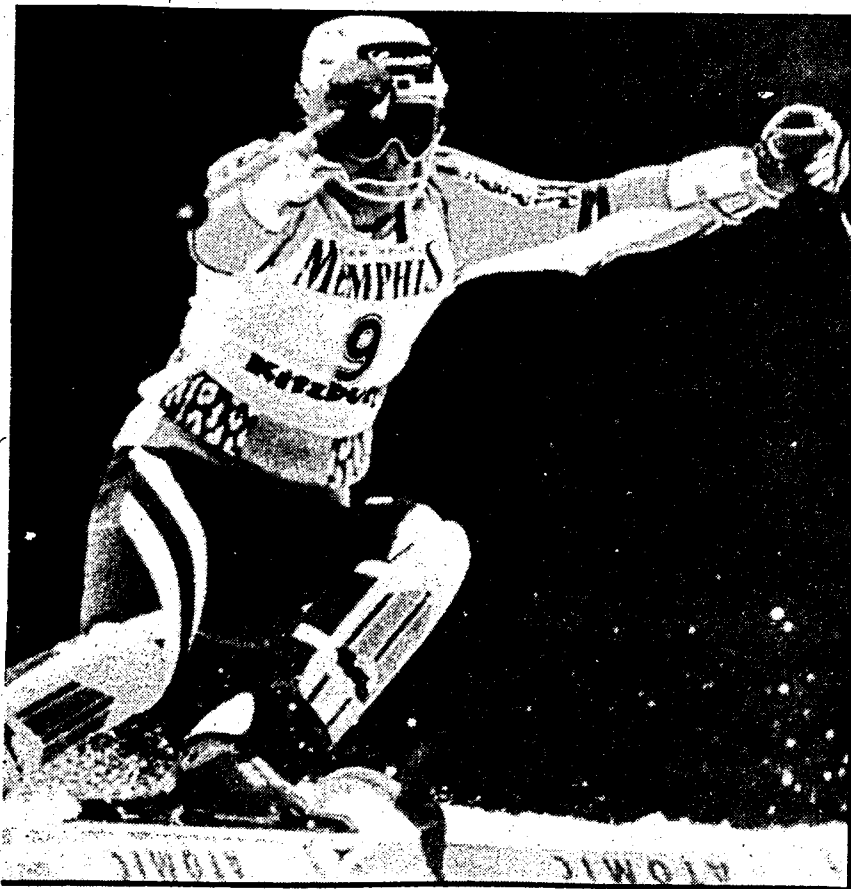
EWA DUBISKA - Employment Counsellor zaczyna prowadzić porady:
- Jak pisać resume i "cover letter"
- Na jakie pytania być przygotowanym podczas interview
- Jak wynaleźć ukryte możliwości pracy.
Zgłoszenia do Polish Canadian Community Services, tel. 533-9471 lub od pani Ewy Dubiskiej, tel. 925-8128.

ELŻBIETA WOLSKA

TRZY ZŁOTE MEDALE POLSKICH KICK-BOKSERÓW

Na mistrzostwach świata amatorów w kick-boxingu rozgrywanych w Wenecji Polacy zdobyli co najmniej trzy złote medale. Dwa tytuły mistrza świata zdobył w kategorii 57 kg Piotr Siegoczyński - zarówno w turnieju pełnego kontaktu, jak i turnieju kontaktu ograniczonego. W turnieju pełnego kontaktu złoty medal zdobył także przedstawiciel wagi ciężkiej Przemysław Kaleta. W związku z tym, że kilku polskich kick-

bokserów - Siwicki, Wiertel, Faleder - zakwalifikowało się do półfinałów zniwo medalowe może być większe. Trener Andrzej Palacz powiedział, że polscy bokserzy są rewelacją mistrzostw. Nie ulega wątpliwości, że zdobycie tytułu mistrza świata zawodowców w kick-boxingu przez Marka Piotrowskiego na ringu w Chicago dodało polskiemu kick-bokserom pewności siebie oraz zapału do treningów i walk.

Austriak Rudi Nierlich (na zdjęciu) wygrał nieoczekiwanie slalom w Kitzbuehel, ale w klasyfikacji ogólnej Pucharu Świata po 18 konkurencjach zjazdowych jest dopiero 14 z 50 punktami. Prowadzi 27-letni Szwajcar Zurbriggen z 210 punktami przed Norwegiem Furusetem mającym 168 punktów. Zurbriggen w poprzednich latach wygrał już trzykrotnie klasyfikację ogólną Pucharu Świata.

MIESZANKA AGENCYJNA:

W Hanowerze w turnieju tenisa stołowego Top-12 Polak Andrzej Grubba zajął trzecie miejsce. Grubba zajął w 6-osobowej grupie eliminacyjnej B 2 miejsce awansując do półfinału, który przegrał w czterech setach 1:3 z mistrzem świata Szwedem Waldnerem. W meczu o trzecie miejsce Grubba pokonał 3:0, 21:12, 21:15, 21:13 Szweda Persona. Drugi Polak Leszek Kucharski zajął w turnieju 7-8 miejsce wraz z Jugosłowianinem Primorasem. Turniej wygrał Szwed Apelgram pokonując w finale Waldnera.

Siatkarze rozpoczęli rewanżową rundę rozgrywek o mistrzostwo Polski. Pretendenci do tytułu wygrali swoje mecze. Hutnik Kraków w sobotę pokonał Legię Warszawa 3:0, a w niedzielę Czarnych Radom także 3:0. Natomiast AZS Olsztyn wygrał 2:3 w sobotę w Częstochowie trudny pojedynek z innym pretendentem do tytułu zespołem AZS Częstochowa po zaciętej pięciosetowej walce. W niedzielę natomiast spacerkiem pokonał 0:3 we Wrocławiu przedostatnią w lidze Gwardię Wrocław. W tabeli prowadzi Hutnik - 25 punktów, sety 37:10 przed AZS Olsztyn - 24,36:14 i AZS Częstochowa - 23,34:14.

W lidze hokeja na lodzie do tytułu mistrzowskiego pewnie zmierza Polonia Bytom, która w czwartek pokonała Naprzód Janów 4:0, a w sobotniej kolejce pewnie pokonała 2:8 na lodowisku w Nowym Targu najpoważniejszego konkurenta do tytułu Podhale. W grupie Spokojnych Polonia mająca 42 punkty i bramki 132:47 wyprzedza o 8 punktów drugie Podhale i trzecie Zagłębie Sosnowiec. W grupie niepewnych Cracovia, która zajmuje 7 miejsce w tabeli ma 27 punktów, na 10 ostatnim miejscu jest Stoczniowiec Gdańsk 4 punkty i bramki 61:194. Rozgrywki mają się zakończyć w kwietniu. Na przełomie stycznia i lutego ma się odbyć zjazd PZHL dotyczący przyszłości hokeja w Polsce. Z powodu braku pieniędzy rozgrywki II-ligowe odbywają się nie-

regularnie, ponieważ kluby nie mają milionów zł potrzebnych na wyjazdy, diety, sprzęt, pożywienie, transport, itp. Na brak środków skarżą się także poważnie kluby I-ligowe.

Piłkarki ręczne AZS AWF Wrocław pokonały w Hali Ludowej we Wrocławiu w meczu rewanżowym 1/16 rundy klubowego Pucharu Europy drużynę węgierską Epitok Budapeszt 20:19. Wynik mówi sam za siebie. Pojedynek był bardzo zacięty. Gdy jedna drużyna zdobywała prowadzenie 1 bramką, druga natychmiast wyrównywała. Wynik został ustalony na trzy minuty przed końcem meczu, gdy AZS strzelił zwycięskiego gola z rzutu karnego. Pierwszy mecz w Budapeszcie wrocławianki zremisowały 17:17 i one awansowały do ćwierćfinału Pucharu Europy.

W meczu gwiazd zawodowej ligi hokeja na lodzie NHL drużyna ligi Wales na czele z Mario Lemieux pokonała 12:7 drużynę ligi Campbell, której przewodził Wayne Gretzky. Najlepszym zawodnikiem spotkania rozegranego w Pittsburghu został jednogłośnie wybrany Mario Lemieux, który zdobył cztery goie (trzy w pierwszej tercji). Mecz był wspaniałym widowiskiem wolnym od brutalnych fauli i bokserkich bójek typowych dla ligowej młocki. Pozwoliło to zawodnikom grać na pełnej szybkości i przeprowadzać błyskawiczne zespołowe jak i indywidualne akcje. Gretzky najlepszy hokeista dekady lat 80 tym razem nie zdobył gola. Po meczu powiedział, że Lemieux grał wspaniale i że jego gra jak i całe widowisko przyczyniło się niewątpliwie do dalszej popularyzacji hokeja w USA i Kanadzie. W tabeli strzelców NHL po 48 kolejkach prowadzi Gretzky - 98 punktów (27 goli i 71 podań) przed Lemieux - 92 punkty (34,58). Trzeci jest Nicholls mający 75 punktów, a czwarty Mesier - 74 punkty. Tak więc wszystko wskazuje, że walka o tytuł króla strzelców NHL, jak od lat, rozegra się ponownie między Gretzkym i Lemieux.

A.Tichonow, trener reprezentacji ZSSR w hokeju na lodzie powiedział, że słabsza niż oczekiwano postawa najlepszych hokeistów sowieckich w lidze

zawodowej specjalnie go nie dziwi. Po pierwsze, nie są oni przyzwyczajeni aż do takiej harówki jak w NHL, po drugie, nie są pierwszej młodości. Tichonow dodał, że te ponad 30 meczów, które trzeba było rozegrać w lidze hokejowej w ZSSR w sezonie i delikatność gry to w ogóle bajka w porównaniu z tym jak i ile się gra w NHL. Jednakże w przyszłym sezonie Makarow, Kriutow, czy pozostali będą o wiele lepsi.

Wyścig samochodowy Paryż-Dakar wygrał po raz trzeci Fin Ari Vatanen, jadący wraz z pilotem Szwedem Berglundem na Peugeot. Drugie i trzecie miejsce zajęły także zespoły Peugeot - Waldegaard (Szwecja) i Fenouil (Francja) oraz Ambrosino i Baumgartner (oba Francja). Na czwartym i piątym miejscu ukończyły wyścig samochody Mitsubishi. Vatanen objął prowadzenie na pierwszym etapie afrykańskim i nie oddał go do końca wyścigu. W kategorii motocykli triumfował Włoch Edi Orioli na Cagiva (zwytyczył także w 1988 r.). Drugie miejsce zajął Hiszpan Mas na Yamaha, a trzecie Włoch Perti na Cagiva. Wyścig Paryż-Dakar liczył w tym roku 11 416 km i rozpoczął się 24 grudnia w Paryżu trasą przez Francję, a następnie Libię, Niger, Czad, Mauritanie, Mali i Senegal.

W tenisowych mistrzostwach Australii w Melbourne w pierwszych rundach obyło się bez większych niespodzianek. Faworyci turnieju Becker, Lendl, Edberg, Wilander, Noah, a wśród kobiet Graf awansowali. Z gier pojedynczych w pierwszych rundach odpadli wszyscy Kanadyjczycy. Najlepszy tenisista Kanadyjczyk został wyeliminowany przez Czechosłowaka Mecira 2:6, 6:1, 6:0, 6:2. W turnieju kobiecym nie będzie walczyć o tytuł mistrzowski faworytka Argentynka Sabatini, która skrzyła nogę podczas meczu pierwszej rundy i została odwieziona do szpitala. Natomiast w czwartej rundzie z turnieju odpadł Amerykanin John McEnroe, który został zdyskwalifikowany przez sędziego za używanie niesportowego języka w rozmowie z organizatorami podczas meczu ze Szwedem Perntorem (wcześniej McEnroe otrzymał dwukrotnie ostrzeżenie).

IAAF (Międzynarodowa Federacja Sportu Amatorskiego) na posiedzeniu w Tokio unieważniła trzy rekordy świata ustanowione przez Kanadyjczyka Bena Johnsona - w 1987 roku w biegu na 100 m - 9.83 i w biegu halowym na 50 m - 5.55 oraz w 1988 w biegu na 60 m - 6.41. Johnson, którego zdyskwalifikowano na olimpiadzie w Seulu przyznał następnie podczas zeznań przed kanadyjską komisją Dubina badającą problem doping w kanadyjskim sporcie, że zażywał regularnie doping od wczesnych lat 80. Federacja uznała to za wystarczający powód unieważnienia rekordów świata Johnsona, pomimo tego, że przeszedł pomyślnie badanie antidopingowe na mistrzostwach świata w Rzymie, gdzie ustanowił rekord świata na 100 m. Rekord ten należy obecnie do Amerykanina Carla Lewisa i wynosi 9.92, który to wynik Lewis ustanowił na olimpiadzie w Seulu. Federacja unieważniła także halowy rekord świata w biegu na 50 m kobiet - 6.06, ustanowiony przez Kanadyjkę Issajenko, która również zeznając przed komisją Dubina, przyznała się do wieloletniego regularnego stosowania doping. Rekord ten należy obecnie do sprinterki NRD M.Koch, która w 1980 roku osiągnęła czas 6.11.

Reżyseria: J. Englert
Scenografia: T. Kwiatkowska
Producent: A. Kołaczyński

Czy ktoś nie zna "Pana Tadeusza"?

Nie ma ani jednego Polaka, któremu ten tytuł arcydzieła A. Mickiewicza nic nie mówi. Któż z nas nie zna na pamięć przynajmniej: "Litwo Ojczyzna moja. Ty jesteś jak zdrowie"... Od 150 lat "Pan Tadeusz" jest symbolem towarzyszącym polskim losom, swoistym katechizmem łączącym pokolenia, biblią patriotyzmu. Jest przewodnikiem po ojczystej ziemi, jej przyrodzie, po polskich dworach, domach, chatkach, po obyczajach, grach i zabawach ich mieszkańców, po tradycjach gospodarskich i kulinarnych. Ale przede wszystkim jest fantastyczną galerią Polonusów z krwi i kości, pełnych sprzeczności cha-

rakterów z ich poczuciem godności osobistej i honoru, obowiązkiem wobec powinności patriotycznej, ale okraszonych śmiesznościami, słabościami i przywarami opisanymi z typową dla naszej nacji autoironią.

Dlatego też spektakl według "Pana Tadeusza" zatytułowany "Kochajmy się" (tytuł zaczerpnięty z XII księgi), na który zaprasza impresario Andrzej Kołaczyński, który postawił na prezentację takich przedsięwzięć, już Państwu znanych, jak "Emigranci", "Dziady", czy "Skiz", jest prawdziwą niespodzianką nawet dla wytrawnych znawców "Pana Tadeusza".

Pomyślany jako widowisko sceniczne zbudowane na wspólnej zabawie z widownią, wydobywające na pierwszy plan dwa wątki: uczuciowy, pełen komplikacji, między czwórka młodych - Zosią, Telimeną, Tadeuszem i Hrabia, oraz melodramatyczno-patriotyczny w oparciu o historię życia Jacka Soplicy - księdza Robaka. Spektakl zaskakuje swą świeżością i lekkością. Nie gubi przy tym nic z klimatu owej polskości dzięki interpretacji genialnego wiersza Mickiewicza, jego najbardziej z polskich polszczyźnie.

A wykonawców ma do prawdy co się zowie, od Pań-

poczynając: IMENA - ANNA DYMNA - od kilkunastu (tak tak) najpopularniejszych aktorek w Polsce. Związana stała z Teatrem Starym w Warszawie, aktorka Swinarskiego, Wajdy, bohaterka dziesięciu filmów (publicznej polonijnej znana z "Samy swoich" lub "Kochaj, albo m).

ZOSIA - KIA FIGURA. Do niej należy onich kilka lat w polskiej kinematografii. Niebanalna uroda i talentem spowodowała, że zaczyna robić karierę równieza granicami kraju. Dla udziału "Panu Tadeuszu" przerwało stypendium w Paryżu.

PAN TADEUSZ - KRZYSZTOF KOLBERG. Aktor początkowo związany z Teatrem Narodowym A. Harkiewicza, bohater wielu ról filmowych, telewizyjnych, na do czołówki średniego pokolenia w Polsce. Znany jako świetny interpretator poezji - o czym niektórzy z widzów Stanów Zjednoczonych i Kanady mogli już przekonać osobiście w czasie jego występów w Atyce.

MARIUSZ BENOIT - publicznosci amerykańskiej znany jako interpretator sztuki w wersji "Dziadła" rok temu prezentowanej w Madrycie, a tego roku w USA. Udział w wybitnego aktora Teatru Powszechnego w Warszawie, obecnie kierowanego przez A. Wajdę, w

spektaklu mickiewiczowskim wraz z J. Englertem - odtwórca Gustawa-Konrada w "Dziadach" przygotowanych przez G. Holoubka dla A. Kołaczyńskiego, jest próbą kontynuacji mickiewiczowskich arcydzieł dla polonijnej publiczności. Benoit wcielił się w kilka postaci od PODKOMORZEGO po JAN-KIELA.

JAN ENGLERT - rektor Warszawskiej Szkoły Teatralnej, aktor i reżyser, jest scenarzystą i inscenizatorem spektaklu "Kochajmy się" według "Pana Tadeusza". Gra w nim też rolę HRABIEGO. Obchodzący w tym roku 25-lecie pracy zawodowej Englert wykrocił z tekstu Mickiewicza dwugodzinny znakomity zabawę, w której jest miejsce na

refleksję, zadumę, wzruszenie i serdeczny śmiech.

Jeżeli dodamy do tego prostą, ale plastycznie znakomitą scenografię Tatiany Kwiatkowskiej, pyszne, stylowe kostiumy, bogatą oprawę muzyczną w oparciu o dzieła polskich kompozytorów - z czystym sumieniem możemy namawiać Państwa do obejrzenia tego spektaklu.

ARTEX INTERNATIONAL prezentuje Kostiumowe widowisko teatralne w/g "PANA TADEUSZA" Adama Mickiewicza **KOCHAJMY SIĘ!** (NIE CENZUROWANE!)

TORONTO

Sobota 10 lutego 1990 - godz. 8.00 wiecz.
Niedziela 11 lutego 1990 - godz. 7 wiecz.

St. Lawrence Centre for the Arts - Jane Mallet Theatre - Toronto, 27 Front St. E.

Bilety prosimy zamawiać telefonicznie 366-7723 (tylko karty kredytowe) lub nabywać osobiście w kasie teatru codziennie w godz. od 10-20

OTTAWA

Wtorek 13 lutego 1990 godz. 8.00 wiecz.

Ottawa Technical High School, 440 Albert St.

PRZEDSPRZEDAŻ Nelson Travel - 235-5228

MONTREAL

Środa 14 lutego 1990 - godz. 8.00 wiecz.

Westmount High School, 4350 St. Catherine St. W.

PRZEDSPRZEDAŻ: Restauracja Cracovia, 1246 Stanley St., Tel. 866-2196
Tatra Travel, 3628 St. Laurent Blvd., Tel. 849-3451
1001 Plants, 5518 Monkland Ave., Tel. 481-2263
Informacje i zamówienia: Tel. 483-5621 po 6.00 wiecz.

WINNIPEG

Czwartek 15 lutego 1990 godz. 8.00 wiecz.

Museum of Man and Nature Theatre, 190 Rupert Ave.

INFORMACJE Marek Iwanek tel. 339-3007

SASKATOON

Piątek 16 lutego 1990 godz. 8.00 wiecz.

Castle Theatre, 1904 Clarence Ave. S.

INFORMACJE Witold Bula tel. 955-1404

EDMONTON

Sobota 17 lutego godz. 8.00 wiecz.

Provincial Museum Aud., 102 Ave. - 124 St.

INFORMACJE Travelot tel. 488-8472

VANCOUVER

Niedziela 18 lutego godz. 7.00 wiecz.

Robson Square Media Centre, 800 Robson St.

INFORMACJE "Zofia" - Polish Store tel. 874-3338

W marcu serdecznie zapraszamy na najnowszy warszawski program kabaretowy - "Zmiana Warty czyli Przyszło Nowe" z Janem Kobuszewskim, Wiesławem Gołasem i Janem Kociniakiem na czele.

BIAŁE SZALEŃSTWO - CZYLI KĄCIK NARCIARSKI MAĆKA MURANA

Tylko u nas, porad i nauk narciarskich udziela Maciek Muran, trener, instruktor i egzaminator instruktorów na Kanadę i USA oraz prezes Polskiego Klubu Narciarskiego z siedzibą w Domu Polskich Kombatantów, 206 Beverley Str., Toronto, Ontario. Polski Klub Narciarski organizuje grupowe wyjazdy na narty, zabawy towarzyskie oraz mistrzostwa alpejskie Polonii. Żeby się zapisać na listę członków, proszę pisać na podany powyżej adres lub wstąpić na 206 Beverley, w każdy czwartek między 8 a 10 wieczorem.

ELEGANCKA JAZDA NARTY RÓWNOLEGLE

Ponieważ trenowaliśmy nasze poprzednie Christianie (Wedge Christies) i wszystko nam jak dotąd się udawało, jesteśmy gotowi zacząć jazdę z nartami równoległe (ale niekoniecznie bardzo blisko siebie). Używając tą samą mechanikę ruchów jak w pługowych christianiach zaczynamy zakręt z małego pługu. Po nabraniu szybkości prostujemy kostkę zewnętrznej nogi w połączeniu z silnym sterowaniem obu stóp w nowym kierunku. Dotykamy śniegu wewnętrznym kijkiem i kontynuując

sterowanie stóp, zginamy kostki, kolana i biodra do środka zakrętu. W momencie kiedy kanty nart zaczynają pracować i narta zewnętrzna wygina się w łuk i zakreśla ostry zakręt, zaczynamy prostować ciało, zewnętrzną kostkę i przesuwamy środek ciężkości do środka przyszłego zakrętu. Ten ruch zmienia kanty nart na śniegu i pozwala nam na użycie kantów nart bardzo wcześniej w zakręcie. Dynamiczny ruch do środka przyszłego zakrętu razem z silnym sterowaniem zewnętrznej stopy spowoduje wyeliminowanie potrzeby zacykania zakrętu z pługu.

DYNAMIKA jazdy na tym szczeblu zaczyna być bardzo ważna i potrzeba szukać terenów z otwartymi zboczami z pochyleniem dającym wystarczającą szybkość, która buduje siły odśrodko-

następujące elementy: Wysoka pozycja z małym zgięciem w kostkach, kolanach i biodrach. Wejście w zakręt przez ruch ciała (środką ciężkości) do środka zakrętu. Dokonuje się to przez wyprostowanie zewnętrznej kostki nogi i dynamiczny ruch do środka zakrętu.

OSTRY łuk zakrętu jest dokonany przez silne sterowanie obu stóp u nóg, plus zginanie kostek, kolan i bioder do środka zakrętu. Dotknięcie wewnętrznej nogi jest bardzo delikatne oraz niekoniecznie skoordynowane z początkiem zakrętu. Używając powyższe elementy w równoległej jeździe pozwoli wam to jeździć bez wysiłku, bez nerwów i z dużą elegancją. Proszę trenować używając te wszystkie elementy, a wasza jazda na nartach będzie tak dobra i nowoczesna jak jazda zawodników bijących się o Puchar Świata.

JEŚLI nie będziecie wygrywali Pucharów Świata, to tylko dlatego, że musimy się nauczyć kilku innych jeszcze elementów jazdy w przyszłych lekcjach. W międzyczasie proszę trenować, zobaczmy się w następnym numerze ECHA.

MACIEK

**Wielki bal
kostiumowy narciarza**
27 stycznia (sobota), 8 wiecz.
SPK, 206 Beverley St.
Bilety przy wejściu. Tylko 8 dol.

we, z którymi musimy sobie poradzić. Proszę pamiętać, że okrągłe, ostre i czyste zakręty przy sporej szybkości są ostatecznym golem na tym poziomie jazdy. Obserwując zawodników na Pucharze Świata, obserwujemy te same charakterystyki, które staram się wam przekazać.

CHARAKTERYSTYKA tej zaawansowanej jazdy na nartach są

UWAGA!
W związku z nowo powstającym projektem poszukuje się osób, które są lub były związane zawodowo z: teatrem, baletem, cyrkiem, akrobatyką sportową, gimnastyką, muzyką.
Zainteresowane osoby proszone są o przysłanie swoich życiorysów organizatorowi na adres:
KRZYSZTOF SOROCZYŃSKI
5350 Platon, Unit 4, BROSSARD, QUE. J4W 3A5

Przyjechałam do Kanady przed 5 laty. Po krótkim kursie angielskiego poszłam pracować do fabryki. Pracuję tam do dziś. Praca jest ciężka i wyczerpująca, a ja biorę nadgodziny, żeby zarobić jak najwięcej, bo sama utrzymuję moją córeczkę. Mam ponadto jeszcze sporo długów. Siostra została w Polsce. Podobnie jak ja, ma wyższe wykształcenie. Tyle, że ona w kraju pracuje w swoim zawodzie. Nie ma miesiąca, żeby nie było alarmującego listu. W końcu pojechałam w tym roku do Polski. Na lotnisku przywitała mnie siostra w futrze z lisów z okrzykiem: "A cóż ty tak okropnie wyglądasz?" Rzeczywiście moje palto miało już swoje lata, a nie jechałam do Polski "szpanować" tylko zobaczyć się z bliskimi. Przywiozłam z sobą kilkaset dolarów, ale siostrunia rzuciła się na walizkę i wyciągnęła moje kosmetyki. Chodziłyśmy po mieście. Ja zrezygnowałam z zakupu ładnej srebrnej biżuterii, bo nie stać mnie na to, nawet po przeliczniku. Wieczorem zo-

baczyłam siostrę w nowej bransoletce, której ja zrezygnowałam. Po tym wszystkim poprosiłam, żeby powiedziała mi na co wydała pieniądze, które dostawała przez lata ode mnie i nieodpowiedzialnie roztrwonila. Siostra zrobiła mi dziką awanturę, że jestem sknera i chamka, co zresztą skróciło moją wizytę o połowę. Nie przeszkodziło jej to przysłać ostatnio listu, w którym domagała się pieniędzy na ubezpieczenie jej samochodu szantażując, że w przeciwnym razie odstawi go do garażu. Przyznam, że nie mam już ochoty dalej jej pomagać. Jak zobaczyłam te furi ciuchów, drogie wyposażenie mieszkania, zrobiło mi się przykro. Żyłam przez te 5 lat na granicy nędzy kanadyjskiej, kupowałam używany sprzęt i meble. Nie chodziłam do kosmetyczki czy fryzjera, wybierałam najtańsze mięso w sklepie, szyłam firanki, jeździłam przez 3 lata metrem, bo nie stać mnie było na samochód.

ŚMIERĆ FRAJEROM, łaskawa pani. Stosunki rodzinne może się popsują, ale okazała pani dość serca, by pomóc komuś kto nie był w tak wielkiej potrzebie. Przypomina się bajka o pastyrku, który dla kawału wołał "Wilki! Po-

mocy, pomocy!". Ludzie zostawiali wszystko i pędzili na pomoc. W końcu przestali, zrażeni głupim dowcipem. I wtedy wilk nadszedł.

Otóż wilk prawdziwy nadszedł 1 stycznia tego roku. Zaczął się w Polsce zwrot ku kapitalizmowi. 1990 rok będzie naprawdę ciężkim rokiem, nawet dla takich dam jak pani siostrunia. Nie będzie pół miliona na ubezpieczenie samochodu. Trzeba będzie jak po ciężkiej wojnie nosić stare łachy. Miała pani pełne prawo zapytać o wydane przez siostrę pieniądze. Choć można się było szybko zorientować bez pytania w czym rzecz i wyciągnąć wnioski. Zakreć kranik. Pomagać, jeśli już mamy, tak dobre serce, tym co w potrzebie. I też w granicach rozsądku. Obyła się pani bez samochodu, obędzie się na jakiś czas siostra. Zwłaszcza, że jak zrozumiałam z listu, mieszka w stolicy. Skończmy z tym poczuciem winy za tych, którzy chcą się urządzić cudzym kosztem. Wysłanie żywności lub podstawowych artykułów jest dostatecznie eleganckim prezentem na tegoroczną Wielkanoc. Podkreślam pomoc będzie rodzinom w tym roku bardzo potrzebna, ale nie pomoc, która demoralizuje.

BYWAŁA

SAVE-O-WAY
PARCEL SERVICE

MISSISSAUGA, 720 BURNHAMPTON RD. WEST

TEL.: 896-2832 FAX: 278-5993

TORONTO, 331 RONCESVALLES AVE.

TEL.: 532-3794

GODZINY OTWARCIA:

Poniedziałek - piątek 11 - 19, sobota 10 - 16

- Jesteśmy autoryzowanym dealerem PEKAO
- wysyłamy pieniądze na konta • owoce cytrusowe • lekarstwa
- paczki żywnościowe • samochody • maszyny rolnicze • sprzedajemy bilety lotnicze • czartery do Polski • załatwiamy zaproszenia i ubezpieczenia dla odwiedzających Kanadę • kupony Orbisu • słoneczne wakacje w ciepłych krajach
- PACZKI MORSKIE** (jako jedyni w Kanadzie wysyłamy raz w tygodniu kontener do Polski)
- PACZKI LOTNICZE** (2 razy w tygodniu)

PEKAO
AUTHORIZED
DEALER

JAK UNIKNAĆ "SZWINDLI"

Nowi, ale często i zasiedziali imigranci padają ofiarą przeróżnych szwindli. Jak się w tym kraju nie dać nabrać i oszukać?

Interesującą odpowiedź na to pytanie daje popularny poradnik prawny "Legal Question and Answer Book" wydany przez Readers Digest. Ponieważ Polacy nie tylko padają ofiarą różnych "szwindli", ale także uczestnicząc w nich popadają w ciężkie tarapaty prawne i finansowe, pozwolę sobie przytoczyć listę najbardziej znanych oszustw, uprawianych na tym kontynencie:

PECHOWY ZWYCIEŻCA: Ktoś dzwoni do nas i podnieconym głosem informuje, że gwarantuje nam zwycięstwo. Wygramyśmy oto wakacje lub inną nagrodę. Aby upewnić się co do naszej tożsamości nasz rozmówca prosi o podanie naszego SIN, OHIP, a zmierza do otrzymania informacji czy mamy kartę kredytową. Otrzymałszy pozytywną odpowiedź wydobywa od nas numerki. Po czym rusza na zakupy na nasz koszt.

Co robić?: Nie dawać nigdy i pod żadnym pozorem numeru swojej karty, jeśli to nie my decydujemy się dzwonić jako pierwsi do wybranej instytucji. Zawsze należy zapytać o numer telefonu, adres i nazwisko dzwoniącej do nas osoby, sprawdzić wiarygodność. Jeżeli przez nieostrożność jednak podaliśmy nieznanemu rozmówcy nasz numer karty, musimy natychmiast poinformować o tym instytucję, która wydała nam kartę kredytową.

CHAŁUPNICTWO: Czytamy ogłoszenie, oferujące poszukiwaną, szczególnie przez obciążone rodziny kobiety, pracę chałupniczą. Po skontaktowaniu się z potencjalnym pracodawcą, dowiadujemy się, że musimy coś kupić lub podać kilka nazwisk i adresów zainteresowanych osób.

Musisz być absolutnie pewien, że rozumiesz warunki kontraktu. Jeśli podejrzewasz, że biznes nie oferuje żadnej pracy nie wprowadzaj do niego

innych osób. Poinformuj policję. Pamiętaj, że gazety nie odpowiadają za wydrukowane ogłoszenie.

OBRAZKI: Reprodukcyjne, kopie, przemysłowe wydruki oferowane jako oryginały obrazów lub litografii - "uwiarygodniane" podpisem artysty. Sprzedawanie obrazków nie jest bardzo intratnym zajęciem, ale zdarza się w tym interesie spotkać Polaków. Można trafić na kogoś, kto sprawdzi wiarygodność sprzedawcy litografu z miejscowym muzeum. Znamy osobę, która znalazła w antykwaracie w Toronto śliczną wyglądającą na starą litografię. Przedstawiła Gdańsk i wydała się cudem odnaleziona w dalekiej Kanadzie. Cena nie była, jak na taki piękny starość, bardzo wysoka. Koło 200 dolarów, ale naszego znawcę sztuki coś tknęło i poprosił sprzedawcę o certyfikat autentyczności oraz pisemną ofertę ceny. Zapytał również czy może przeprowadzić rzeczoznawcę. Sprzedawca się przestraszył i rakiem z propozycji wycofał. Miłośnicy antyków powinni być równie ostrożni.

SCHODZIMY Z RYNKU! Jeśli wyczytasz na szybie "Going Out of Business" od razu nasuwa ci się idea, że tu musi być taniej, bowiem właścicielowi bankrutującego biznesu musi się spieszyć. Wpadamy, kupujemy coś, co kupilibyśmy taniej w innej firmie. Mija tygodnie, a znajomy "bankrutujący" biznes ani myśli żywota dokonać.

Jeśli kupujesz coś poważnego i drogiego poproś o pisemną informację o zasadach zwrotów, wymiany, gwarancji. Zanim kupisz coś małego, zwiedzony znakiem, porównaj ceny np. w katalogowej sprzedaży. Naprawdę dobre okazje są w bankrutujących butikach, które mają swoją własną linię produkcyjną. Można tam często dostać coś naprawdę oryginalnego w cenie taniego domu towarowego wraz z gwarancją, że nikt tego już mieć nie będzie.

PIRAMIDKA UDZIAŁOWCÓW. Dowiadujemy się, że można zarobić od

kilku do kilkudziesięciu tysięcy dolarów zakupując udziały lub prawo do dystrybucji wakacji, kosmetyków, ubezpieczeń, itd. Warunek, abyś zdobył kupujących. Żerując na krewnych i znajomych wypychasz niektórym niefortunny produkt. Wkrótce okazuje się, że jedyny, który naprawdę kupił to ty.

Wstępując do tego typu organizacji sprawdź w pierwszej kolejności sytuację prawną, czy działa legalnie. Skontaktuj się z osobami, które kiedyś kupiły podobne udziały. Sprawdź warunki kontraktu, a zwłaszcza zasady jego unieważnienia. Według danych RCMP ponad 150 osób polskiego pochodzenia zamieszanych było w wielką torontońską piramidę, polegającą na gromadzeniu pieniędzy i przekazywaniu ich w górę. Kilka z nich straciło z powodu skandalu dobrze płatną pracę. Inni otrzymali wysokie grzywny.

ŻONA TYLKO NA OBRAZKU.

Biuro matrymonialne proponuje usługi w dziedzinie kojarzenia par. Katalogi aż kipi od pięknych dam i przystojnych panów. Kiedy wreszcie dochodzi do ostatniego etapu skojarzenia pary okazuje się, że mamy do dyspozycji kilka zaledwie propozycji i to znacznie odbiegających od naszego ideału kobiety czy mężczyzny.

Jeśli szukasz żony (męża) przez biuro matrymonialne domagaj się pisemnego kontraktu gwarantującego koszty, rodzaj usług, liczbę kontaktów osób o wybranych przez siebie cechach. Np. "Firma Afrodyta Unlimited oferuje panu Kociowi przedstawienie osobiste do 1 kwietnia 10 naturalnych blondynek w wieku od 18 do 25 lat z wykształceniem średnim, wzrostu 155-165, wagi 50-60 kg i gołębiego charakteru". Korespondencyjne biura matrymonialne nie dają na ogół pisemnych kontraktów, jak również nie zapewniają bezpośrednich kontaktów. Cena ich usług jest niższa.

INNE OSZUSTWA NOWEGO ŚWIATA JEDNAKOWOŻ STARE JAK ŚWIAT - W KOLEJNYM NUMERZE.

Z D R O W I E

nych czasów - Aspiryna została wprowadzona bez uprzedniego wytłumaczenia naukowego.

Inną metodą leczenia, nie posiadającą jeszcze naukowego tłumaczenia jest psychoterapia, coraz bardziej znana i popularna w medycynie współczesnej.

Cechą wartą zanotowania w ostatnich latach jest tendencja Zachodniej medycyny do wnikięcia w tajniki medycyny Wschodu. Wzrastająca popularność akupunktury i ziołowej medycyny chińskiej wśród pacjentów jak i lekarzy jest tego najlepszym przykładem.

Akupunktura wkroczyła na ten kontynent w sposób trochę nietypowy, kiedy to reporter New York Times był w Chinach wraz ze świątą prezydenta Nixona w 1972. Musiał się on poddać operacji wyrostka robaczkowego. Po operacji wywiązała się komplikacja i wtedy właśnie lekarze chińscy zastosowali akupunkturę, która przyniosła niemal natychmiastową ulgę. Lekarze amerykańscy od tego czasu coraz odważniej z mniejszą rezerwą zaczęli mówić o aku-

punkturze, o operacjach jamy brzusznej, czy nawet chirurgii serca, tylko przy znieczuleniu odpowiednio umiejscowionymi igłami. Jest to na pewno zwycięstwo akupunktury, która jest równie efektywna jak farmakologiczne leki, na pewno bezpieczniejsza i powinna stanowić metodę leczenia z wyboru. Tradycyjne leczenie akupunkturą obejmuje nie tylko samo nakłucie igłami, lecz również użycie ziół, oraz porady dietetyczne.

Według raportu WHO Światowej Organizacji Zdrowia, akupunkturę jest wskazane stosować przy leczeniu określonych chorób ostrych jak i przewlekłych, tak jak niektóre choroby układu oddechowego, schorzenie przewodu pokarmowego, choroby neurologiczne, migreny, nerwobóle, zapalenie nerwu kulszowego, moczenie nocne u dzieci, stany po wylewie krwi do mózgu, nerwice i szeregu innych. Akupunktura może być również stosowana w przypadkach nadciśnienia oraz niektórych chorobach skóry.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.
TEL. 534-0050

STOWARZYSZENIE TECHNIKÓW
POLSKICH, ODDZIAŁ TORONTO
zaprasza wszystkich Członków
i Sympatyków na doroczny

BAL KARNAWAŁOWY

zorganizowany przy współpracy
ARTEX INTERNATIONAL, INC.
w sobotę, 3 LUTEGO, 1990
w The Old Mill.

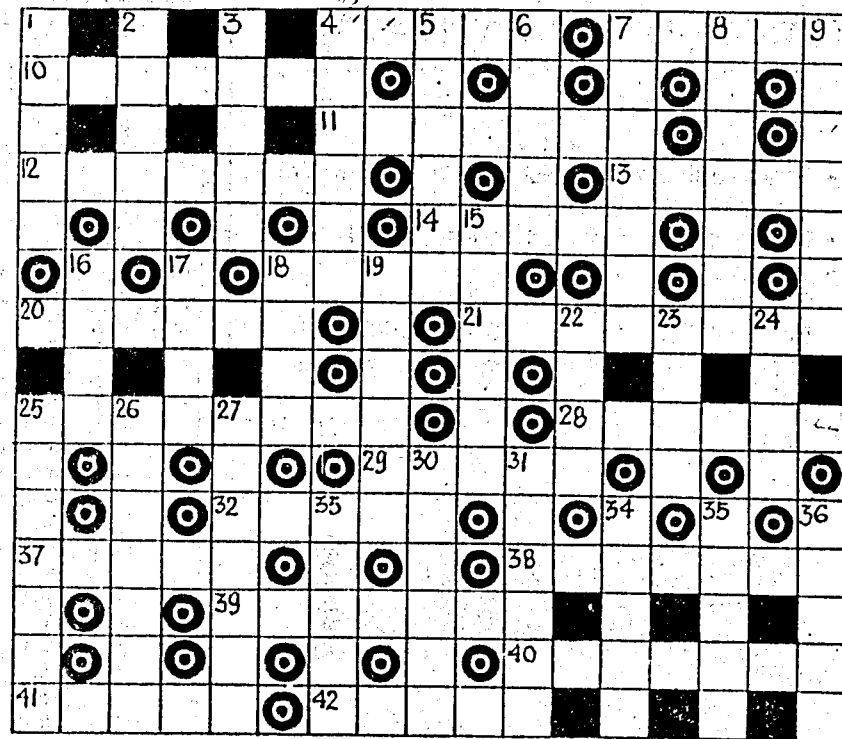
W czasie BALU wystąpią z recitalem
WOJCIECH MŁYNARSKI
I JERZY DERFEL

Informacji udzielają i zgłoszenia
przyjmują Teresa i Krzysztof Nowak
TEL. 756-4544

POZIOMO:

- 4 Węzeł, zaciągnięta pętla
- 7 Zbyttna pewność siebie, zuchwałość
- 10 Zartowniś, swawolnik
- 11 Jest nim kangur lub dydelf
- 12 Akcja represyjna
- 13 Wynik działania
- 14 Krzak
- 18 Zabronienie
- 20 Agent obcego wywiadu
- 21 Pomieszczenie, ustęp
- 25 Nie zapisany brzeg kartki papieru
- 28 Duży ptak jezior i stawów
- 29 Widziadło, mara
- 32 W tubce
- 37 Duch z opowiadań ludowych
- 38 Przeciwnik w dyskusji
- 39 Wywóz za granicę /
- 40 Ganieńnię, ujemna ocena
- 41 Ruchomy wałek lub krążek w maszynie
- 42 Imię żeńskie

PIONOWO:

- 1 Plakat ogłoszeniowy
- 2 Pośrednik
- 3 Broń kawalerii
- 4 Podłużna listwa metalowa
- 5 Sztuczna fryzura
- 6 Klamca, blagier
- 7 Sznurowany but z cholewką
- 8 Gwałt, przymus fizyczny
- 9 Udreka, męczarnia
- 15 Linka z ciężarkiem przerzucana ze statku na nabrzeże wraz z cumą
- 16 Element uprząży końskiej
- 17 Miejsce walk bokserskich
- 18 Śmierć
- 19 Artyzm, doskonała umiejętność
- 22 Kojarzy się z nitką
- 23 Duchowna szata liturgiczna
- 24 Walka wręcz, dyscyplina olimpijska

- 25 Guzdrała, spóźnialski
- 26 Występ solisty
- 27 Okazjonalne widowisko, koncert, zawody
- 30 Owoc niektórych roślin
- 31 Przywiązany do nogi przyrząd do szluzgania się po gładkiej nawierzchni
- 33 Długotrwały okres bez opadów
- 34 Napór, rwąca siła
- 35 Mieszaniec indiańsko-biały
- 36 Zbiór map

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z POPRZEDNIEGO NUMERU

POZIOMO: Ślepotka, Obelisk, Lepik, Prostack, Owczarz, Odzew, Popioch, Inercja, Odmet, Spaniel, Aktówka, Chłosta, Kabotaż, Nazwa, Aksumit, Neseser, Agnat, Specjat, Arbitr, Efekt, Kanarek, Atlanta. **PIONOWO:** Largo, Posel, Alkohol, Sprzymierzeniec, Okowita, Lazur, Stryj, Puszcza, Owies, Chwył, Aranzjer, Atlas, Tabes, Antalek, Kantata, Kopia, Akcja, Ekdpa, Elekt.

BRYDŻ NR 81

ZADANIE

WE po partii:			
D 10 3			K W 7 6
D W 8	W	E	A 7 3
A 9 5			K 10 3
K D W 2			7 6 5
W	N	E	S
-	pas	pas	pas
1 trefl	pas	1 pik	pas
1 BA	pas	2 BA	pas
3 BA	pas...		

N zawistował piątką kier, ze stołu blotką, S podłożył dziewiątkę. Jak planujesz rozgrywkę?

ROZWIĄZANIE

Niebezpieczeństwo przegranej niesie układ kierów 5-2. Ręka S: pik: A 9 8 ktery: 9 4 kara: D 7 6 4 trefle: 10 8 4 2. Jeśli zabiłbyś pierwszą lewą kierową i zagrałbyś pika, to grę przegrasz. Spodegra kiera i N będzie oczekiwał z asem trefl i fortami kierowymi na Twoją przegraną. Właściwym zagranieniem w pierwszej lewie jest przepuszczenie

nie dziewiątki. S będzie kontynuował atak kierowy, lecz komunikacja tym kolorem między obrońcami zostanie przerwana, co w efekcie przyniesie wygraną niezależnie od tego, który czarny kolor zaczniesz rozgrywać jako pierwszy.

Przy dwóch asach u N przepuszczenie dziewiątki prowadzi do przegranej. W tym rozdaniu jest to jednak mało prawdopodobne. N posiadając bowiem minimum 11 PC (2 asy i król) oraz 5 kierów, będąc przed partią niemal na pewno zabrałyby głos w licytacji.

DAMA PIK

SZACHY NR 87

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 86

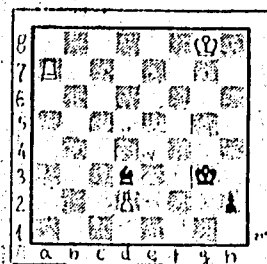
1. Wd1 - d7! grozi oczywiście Gc3 ze zdobyciem gońca czarnego i wygraniam
1. - " - Kh7 - h6
2. Kf2 - f3! a3 - a2
3. Wd7 - d2!! Gg7 - b2
4. Wd2 - h2 +! Kh6 - g7
5. Wh2 : b2 a2 - a1H
6. Ge1 - c3 + z wygraną, bo gdziekolwiek odejdzie czarny król, to czarne stracą hetmana!

3. - " - a2 - a1H??
4. Wd2 - h2 + Kh6 - g5
5. Ge1 - h4 + Kg5 - h5 lub h6
6. Gh4 - f6 x

Natomiast w 2 ruchu białe nie mogą grać:
2. Ge1 - d2 +? g6 - g5!
3. Gd2 : g5 + Kh6 - g6! i czarne wygrają! Chyba jest to najlepsze studium Kozłowskiego, gdyż odznacza się pogłębieniem nawet dość prostej pozycji.

ZADANIE NR 87

S. Kozłowski, Księga Jubileuszowa 1938

Białe zaczynają i remisują. Rozwiązanie w następnym numerze. GRAORZ

**UWAGA MIESZKAŃCY BRAMTON
NOWA POLSKA WYPOŻYCZALNIA FILMÓW**

"VIDEO - POL"

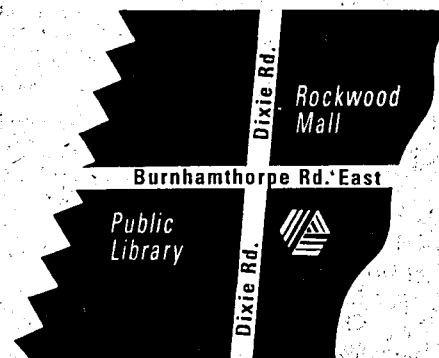
oferuje

- Ponad 300 filmów polskich, wiele nowości, wysoka jakość kopii
- Duży zestaw filmów anglojęzycznych
- Gry Nintendo i Sega
- Gazety polskie • Paczki do Polski

ZAPRASZAMY - 7 DNI W TYGODNIU
Adres: 51 Mc Murchy Ave. S. (duży parking)
796 - 0175

St Stanislaus CREDIT
St Casimir's UNION
Polish LIMITED
Parishes

**ZMIANA
LOKALIZACJI
NASZEGO
BIURA W
MISSISSAUGA**

3621 DIXIE RD.

Godziny urzędowania :

Od Poniedziałku do Piątku
od 9 rano do 8 wieczorem,
Soboty
od 9 rano do 5 po południu.

**NAJNIŻSZE CENY TOWARÓW
DO POLSKI**

Dostawy w cyklu 14-dniowym. Dowolnie zestawiaj skład paczki. Zamówienie minimum 5 kg.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CD \$	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.60 =	.....
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.60 =	.....
..... x 1 kg	Grejpfruty	2.60 =	.....
..... x 1 kg	Mandarynki	2.80 =	.....
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.90 =	.....
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90 =	.....
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	1.00 =	.....
..... x 400 g	Bomboniera	4.20 =	.....
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.40 =	.....
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.90 =	.....
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.40 =	.....
..... x 1 kg	Kawa ziarnista brazylijska	8.00 =	.....
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	20.00 =	.....
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.30 =	.....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.30 =	.....
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.30 =	.....
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.50 =	.....
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.80 =	.....
..... x 250 g	Kakao	2.00 =	.....
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.30 =	.....
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.30 =	.....
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.60 =	.....
..... x 400 g	Pasta czekl.orzech.	2.70 =	.....
..... x 500 g	Margaryna mleczna słonecz.	2.10 =	.....
..... x 1 l	Olej jadalny roślinny	5.20 =	.....
..... x 500 g	Ryz (USA)	2.10 =	.....
..... x 400 g	Mąka kartoflana	1.90 =	.....
..... x 3 op	Budyń czekol. i waniliowy	1.40 =	.....
..... x 5 kg	Mąka	6.50 =	.....
..... x 5 kg	Cukier	6.50 =	.....
..... x 500 g	Pieprz czarny	6.00 =	.....
..... x 100 g	Sardynki w oleju	1.20 =	.....
..... x 200 g	Filet śledziowy w pom.	1.40 =	.....
..... x 200 g	Śledzie w pomidorach	1.30 =	.....
..... x 200 g	Ser żółty krojony	1.90 =	.....
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.80 =	.....
..... x 340 g	Szynka mielona	2.50 =	.....
..... x 1 l	Sok pomarańczowy	2.60 =	.....
..... x 840 g	Brzoskwinie w puszcze	3.10 =	.....
..... x 0.33 l	Piwo w puszcze	1.50 =	.....
..... x 200 g	Orzeszki ziemne solone	1.30 =	.....
..... x 1 szt.	Pasta do zębów (fluor)	1.40 =	.....
..... x 1 szt.	Mydło toaletowe Fa	1.20 =	.....
..... x 3 kg	Proszek do prania	12.50 =	.....

Ubezpieczenie i dostawa paczki:
BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem ..... CDS

NADAWCA: ..... tel: .....

ODBIORCA: ..... tel: .....

Zlecenia przyjmuje: **COPYA-TRADE,**
291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6
TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-266-1456 (po 6 pm);
FAX 705-268-9181 (bez przerwy).

Horoskop tygodnia 25 - 31 stycznia 1990

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
W życiu osobistym nie zabraknie rozczarowań, a szczęście było tak blisko... Nie warto jednak wyolbrzymiać niepowodzeń ani rozdzierać szat, ponieważ los szykuje sporo miłych niespodzianek. W pracy wartki nurt wydarzeń. Nareszcie możesz chwycić pomyślny wiatr w swoje żagle. Pod koniec tygodnia sympatyczne spotkanie w interesach. Ważny znak - Strzelec, z Wagą lepiej nie zaczynać. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 2.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Dlaczego podejmujesz przedsięwzięcie z góry skazane na niepowodzenie? Z uporem brniesz pod prąd i nie przyznajesz się do błędów, a nawet sam podziwiasz własny upór. Rozwiązanie problemów odkładasz z dnia na dzień. W połowie tygodnia konieczność rozstrzygających postanowień w sprawach rodzinnych. Bierz pod uwagę Bliźnięta, a unikaj Koziorożca. Dzień ważny - niedziela, liczba - 6.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Początek tygodnia pod znakiem przygotowań do bardzo ważnego spotkania (natury prywatnej lub służbowej). Nowo poznana osoba pochłonie Twoją uwagę. Zauroczeni będziecie jej wdziękiem i temperamentem. Nareszcie ruszy z martwego punktu sprawa o wielkim ciężarze gatunkowym. Ważny znak - Waga, unikaj Lwa. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa 5.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
Refleksyjne nastroje. Wiele interesujących i głębokich przemyśleń. Kiełkuje ziarno optymizmu? A wszystko chyba z powodu zakochania... Mniej odporni gubią rację rozumu i poczucie odpowiedzialności. Uwaga: roz-targnienie może przysporzyć wielu kłopotów! Sprzyja Ci Byk, czego nie można powiedzieć o przedstawicielu płci przeciwnej spod znaku Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa - 8.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Powodzenie. Zawszad wyrazy uznania i komplementy. Już na początku tygodnia ważne spotkanie, na którym zapadną istotne, nie tylko dla Twoich losów, decyzje. Trudno wykluczyć pozytywne, stymulujące nie-pokoje serca na tle zaborczej miłości. W pracy również wysoka temperatura. Nie zawie-dziesz się na Strzelcu. Unikaj Raka, bo nie sprzyja Ci. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 4.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Udany tydzień. Niektóre sprawy ułożą się nawet niespodziewanie pomyślnie. Przede wszystkim duże ożywienie w sercu. Dawna przelotna znajomość nabierze nagle całkiem innego, nieprzeczuwanego wymiaru. W pracy ruch. Pannywkraczające w nowe interesy mają ciężki, ale pozytywny tydzień. Stawiaj na Barana, ale unikaj Bliźnięt. Dzień miły - wtorek, liczba szczęśliwa - 5.

WAGA: 23 września - 23 października
Nowe emocjonujące doświadczenia. Sympatyczny wypad we dwoje. Fascynuje Cię towarzystwo osoby obdarzonej niespotykanym wdziękiem. Zazdrość w oczach kolegów? W pracy mimowolnie sprawisz komuś przykrość. Dlaczego nie naprawisz swego błędu. W najbliższych planach bierz pod uwagę Wodnika, ale Ryb unikaj. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 3.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Różnie się będzie wiodło Skorpionom w tym tygodniu. Początkowo dezorientacja i zagubienie. Niecierpliwość złym doradcą! A później zapowiedź korzystnego zwrotu. Dodatkowe punkty dla odpornych psychicznie, elokwentnych i dobrze zorganizowanych. Pamiętaj o tym, aby pielęgnować dobre kontakty z przełożonymi. Znaki przychylnie - Panna i Ryby. Kontrolersyjny jest Baran. Dzień miły - środa, liczba - 7.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Zamieszanie. Żal i pretensje do całego świata. A w gruncie rzeczy nie ma większych powodów do zmartwień. Dlaczego kłopoty codzienności rzutują na Twój nastrój? Znadto przejmujesz się drobiazgami, a na rozwiązanie spraw o znaczeniu pierwszorzędym nie starcza Ci sił. Zapomnij o Pannie, ale liczą się Ryby. Dzień ważny - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Konsolidacja wartościowego związku starej daty. W pracy dobre prognozy. I choć prawdopodobnie trzeba będzie stawić czoła wielu przeciwnościom losu, właśnie w wyniku brawurowej akcji ratunkowej zwrócisz na siebie uwagę znaczących osób. Serdeczny znak - Baran. A Waga będzie się chciała odegrać za spotkane kiedyś przykrości. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 7.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Barwne przeżycia. Romantyczne klimaty serca. Tajemnicze zwierzenia. Wielkie emocje i wielka nadzieja. Wraca wiara we własne możliwości. Również w pracy nie zaznasz nudy. Wiążące decyzje wpłyną na rozwój wydarzeń nie tylko tego tygodnia. Jeśli się należycie i metodycznie zorganizujesz, będziesz w stanie przenosić góry. Nie zawie-dzisz się na Koziorożcu, ale Raka unikaj. Dzień miły sobota, liczba - 6.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Niejedna Ryba przystąpi do niezbyt klarownej rozgrywki, wprowadzając w błąd swego partnera. Wyrzuty sumienia? A na dodatek trzeba będzie odłożyć realizację prywatnych planów. Jedna sprawa goni drugą, narastają zaległości, a Ty podejmujesz nowe zobowiązania. Myślisz o Koziorożcu? I słusznie, ale unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba

KTO SIĘ URODZIŁ

25 stycznia
Jak Witold Lutosławski - kompozytor, Virginia Wolf - pisarka, Andy Cox (Fine Young Cannibals) Cudowne dziecko. Inteligentny, wesoły, towarzyski, ma zamiłowania literackie. Lubi dyskuse, ale także samotną kontemplację problemów. Ma silną wolę. Potrafi ją narzucić innym. Igra z uczuciami, daje się wieść pożądanom, bywa przemiły, ale i egoistyczny.

26 stycznia
Nicolaie Ceausescu (tak, tak!), Andrew Ridgeley, (ex) Angela Davis - czarna terrorystka Pożąda triumfów i uznania. W czynach i wyborach oryginalny i zdecydowany, zacięty i uparty. Lubi rzeczy niezwykłe, dalekie podróże, wizje społeczne. Osiąga wysoką pozycję jako przywódca polityczny, duchowy, nauczyciel. Ma także zdolności manualne, ścisłe i metodyczne. Ceni działalność społeczną, ale nie własnym kosztem.

27 stycznia
Wolfgang Amadeusz Mozart - kompozytor, Gillan Gilbert (New Order), Lewis Carroll - pisarz Urodzony intelektualista. Szarpia nim wielkie sprzeczności, z jednej strony ogromnie uzdolniony, z drugiej strony zaplątany w sprawy codzienności - ulega zmienności zainteresowaniom. Nie potrafi bronić swych interesów. Marnotrawi swój wielki talent. Grożą mu przeróżne niebezpieczeństwa, także ze strony płci odmienniej. Wiele w jego życiu zależy od dzieciństwa. Rodzice powinni nauczyć go jak najwcześniej wykorzystania swych talentów.

28 stycznia
Henryk Stanley - podróżnik, Artur Rubinstein - pianista, Maria Fojtyń - śpiewaczka, Alexander Mackenzie - premier Kanady Nie znosi przymusu i ograniczeń. Potrafi najwięcej osiągnąć poprzez swobodę działania. W skomplikowanych życiowych sytuacjach przycząja się i czeka. Drażni go złośliwość i szyderstwa, choć ogólnie należy do spokojnych. Trudno go oszukać, jest bowiem wnikliwy i surowy. Zna się na zdrowiu, dobry materiał na lekarza. Przy dobrej koncentracji umysłowej może być artystą, literatem, muzykiem, wynalazcą. Wada: trudności z punktualnością, odkładanie różnych spraw.

29 stycznia
Sacha Distel - kompozytor, piosenkarz, Romain Rolland, Antoni Czechow - pisarze, Tom Selleck (Magnum) Idealista, człowiek wielkich czynów i ideałów. Urodzony obrońca wartości, stałe w walce z tymi, którzy gotowi są je zniszczyć. Dobra intuicja, talenty mistyczne. Z logiką i dyplomacją natomiast różnie. O podporządkowaniu mowy nie ma. Prostolinijny, szybki w działaniu. Udane związki małżeńskie, raczej małodzielne.

30 stycznia
Franklin Delano Roosevelt - polityk, Aleksander Gieryski - malarz, Phil Collins - piosenkarz. Jako Wodnik typowy interesuje się wszystkim co nowe, zarówno techniką jak i psychologią. W miłości platonik, w życiu towarzyskim żartownis, o dużych zdolnościach organizacyjnych i zmyśle politycznym. Wady: utrata głowy, rozstrzepanie, niepunktualność.

31 stycznia
Joanna Rawik - piosenkarka, Lloyd Cole, John Lydon - piosenkarze, Norman Mailer - pisarz Oryginał na szlachetnym napędzie. Rozhuśtany emocjonalnie, od chandry do euforii; mimo to lubiany, z dobrymi przyjaciółmi. Wada: chaotyczność, uleganie idealistycznym misjom, brak dbałości o szczegóły.

Kalendarzyk Echa

25 stycznia, CZWARTEK
Miłosz, Paweł, Sabina, Tatiana, Witalian

26 stycznia, PIĄTEK
Gobert, Paula, Polikarp, Skarbimira, Tytus, Tymoteusz

27 stycznia, SOBOTA
Angelika, Aniela, Boguchwał, Lotar (Lothar), Przybysław

28 stycznia, NIEDZIELA
Greta, Julian, Radomir, Tomasz, Walery

29 stycznia, PONIEDZIAŁEK
Franciszek, Gelazy, Ismena, Zdzisław

30 stycznia, WTOREK
Dobiegnew, Hiacynt, Maciej, Martyna

31 stycznia, ŚRODA
Cyrus, Jan, Ludwika, Marcelina, Marika, Piotr

JEDNA RADA

Pani z Burlington sfilowała mężowski ulubiony sweter. Pyta, czy jest sposób. Amerykański podręcznik "Household Hints" zalicza taką przegodę ze swetrem do nieodwracalnych szkód "irreversible". Zdarza się to często, gdy ciuch nieopacznie wylądował w suszarce. Jeśli rzecz nie jest sfilowana "na fix" można ją jednak uratować mocząc przez noc w lodowatej wodzie z octem (na litr szklanka.) Po wyjęciu z pomocą krewnych naciągnąć. Zostawić do ścięknienia. Starannie wypłukać w zimnej wodzie. Podczas suszenia naciągnąć. Jeśli nic z tego nie wyjdzie można nakładać mężowski sweter dziecku do lat 7. W Polsce starawelne można było jeszcze zgrenplować. Czy ktoś wie o takich usługach tutaj?

W wielkich supersamach można tu dostać bardzo tanio mrożoną kaczkę. Można za jedyne 8 dolarów strzelić sobie bardzo elegancki domowy obiad przy świecach. Oto stary przepis polski. UWAGA! Zaczynamy obrabiać kaczkę na 2 dni wcześniej.

ECHO POLECA

• Wystawa rysunku Barbary Re-giny Pasternak pt. "Wrażenia z życia" w High Park Library, 228 Roncesvalles Av. - od 15 lutego do 20 marca br.

• Arktyka i jej mieszkańcy w fotografii V. Tony Hausera. Platinum and Silver, 55 Front St. E., tel. 862-7082. Tylko do 31 stycznia.

• Czwarta doroczna międzynarodowa wystawa miniaturowa otwarta będzie do 30 stycznia w Del Bello Gallery, 363 Queen St. W., tel. 593-0884.

• Trzydniowe szaleństwo dla wielbicieli motocykli od 2 do 4 lutego w Automotive Building, Exhibition Place, tel. 593-7333.

• Festival of Contemporary Fiction at Harbour Front z udziałem Erica McCormacka (Kanada), Rose Tremaine (W. Brytania), Joy Williamsa i Lee Smitha (USA). Od 6 do 8 lutego w Brigantine Room, York Quay Centre, 235 Queen's Quay W. Rezerwacja biletów: tel. 973-4000.

ECHO POLECA DZIECIOM:

• Kortright Centre for Conservation (Pine Valley Drive, Kleinburg, tel. 661-6600) zaprasza na spotkanie: z... sowami (Greet Horned Owl Prowl), gdzie dzieci dowiedzą się wszystkiego o sowach i nauczą się jak z nimi rozmawiać, 10 lutego o godz. 18.30 i 21.

• "Cudowna lampa Alladyna" (Alladin and His Lamp) na deskach Limelight Dinner Theatre (2026 Yonge St., tel. 482-5200) od 3 lutego o godz. 13.30 wystawiana przez Alladin Theatre.

• XIX-wieczne zimowe rozrywki jak lanie wosku, tradycyjne domowe wypieki tudzież opowieści przy kominku prezentować będzie dla dzieci od lat 5 do 12 Gibson House, 5172 Yonge Str. 3 lutego w południe. Zgłoszenia wcześniejsze tel. 225-0146

BIURO W DOMU

Biuro w domu. To często życiowa konieczność. Większość małych interesów startowała z domu lub mieszkania. Ale nawet nie prowadząc interesów jesteśmy zmuszeni gromadzić przeróżne dokumenty, płacić rachunki z których każdy ma inną datę płatności, odpowiadać na metry listów ze szkoły dzieci, pilnować swych kart kredytowych, wypisywać czeki.

Oto kilka bardzo prostych i być może banalnych rad, które specjaliści od spraw organizacji zalecają w swych popularnych podręcznikach. Zaczynamy od rad dotyczących przechowywania dokumentów:

- Ważne dokumenty trzymaj w metalowej żaroodpornej szufladzie, skrzynce lub małej kasie pancерnej. Nigdy na podłodze, zwłaszcza w piwnicy ze względu na łatwość zalania,

- Zrób za wczasu notarialne kopie podstawowych dokumentów jak świadectwo urodzenia, ślubu, metryk, rozvodu, czy zgonu. Jeżeli udokumentowane przez nie fakty miały miejsce w Kanadzie, kopie można uzyskać w biurach rządu prowincjonalnego (department of health, citizenship, statistics division). Dokument uzyskanego rozvodu znajduje się w prowincjonalnym wydziale sprawiedliwości. Kopie świadectw urodzenia dzieci urodzonych w Kanadzie uzyskujemy w stolicy prowincji, w której dziecko się urodziło. W książce telefonicznej należy szukać w dziale "City" pod hasłem "Birth Certificates". Warto od razu poprosić o kilka kopii, które przydadzą się później do takich spraw jak zasiłki, pożyczki, paszporty i wizy,

- Różnego rodzaju dokumenty i dowody należy podzielić na ważne i drugorzędne,

- Do ważnych należą wspomniane dokumenty osobiste oraz dokumenty własności domu, samochodu i innych wartościowych przedmiotów, umowa hipoteczna. Jeśli posiadamy dom letniskowy musimy założyć teczkę napraw i reperacji oraz remontów. Pomoże to w

obniżeniu podatku z tytułu wzrostu wartości domu, gdy zdecydujemy się na sprzedaż,

- Polisy ubezpieczeniowe, testamenty, pełnomocnictwa (oczywiście wyłącznie aktualne) powinny znaleźć się w tej skrzynce. Nieaktualne należy natychmiast zniszczyć, by nie sprawiły prawnych kłopotów,

- W osobnych kopertach lub teczkach powinny się znaleźć dokumenty dotyczące funduszy inwestycyjnych kont bankowych. Należy tam zaglądać co kilka miesięcy i nanosić zmiany,

- Dokumenty medyczne: książeczki szczepień, świadectwa zdrowia, wyniki badań, a także wypisy ze szpitala powinny znaleźć się w teście ważnych papierów. Jeżeli przeprowadzamy się i zmieniamy lekarza, czy dentyście możemy go poprosić o przekazanie naszych dokumentów nowemu lekarzowi. Możemy też uzyskać skróconą historię choroby i leczenia, której kopię zatrzymujemy,

- Miłą pamiątką są szkolne świadectwa, warto je zatrzymać na przyszłość dla naszych dzieci,

- W skrzynce stałych dokumentów możemy zatrzymać schematy, in-

strukcje obsługi i gwarancje sprzętu domowego i biurowego,

- Samochodowi też się należy teuczka w bezpiecznym miejscu. Powinny tam być fotokopie naszego prawa jazdy, ubezpieczenia, rejestracji. To bardzo ułatwia i przyspiesza procedurę odtworzenia w razie zagubienia, czy zniszczenia oryginału. Wkładamy też tam dokumenty zakupu, pożyczki, napraw gwarancyjnych i warsztatowych samochodu,

- Jeżeli posiadasz inne przedmioty - obrazy, meble, porcelanę, biżuterię, itp. wykonaj ich zdjęcie i przechowuj na wypadek kradzieży dla ułatwienia pracy policji i kompanii ubezpieczeniowej,

- Dokumenty o charakterze czasowym i drugorzędnym jak dokumentacje podatkowe, kopie czeków powinny być przechowywane w pudełkach przez okres nie przekraczający 6 lat. Każdy rok ma swoje pudełko. Zasada dobra zarówno w domu, jak i w biznesie.

O INNYCH SPOSOBACH PRZECHOWYWANIA DOKUMENTÓW W KOLEJNYM NUMERZE.

PEDANCIAK

ZPwK Grupa 1-7 i Lechowia zapraszają na

ZABAWĘ KARNAWAŁOWĄ

3 lutego

Orkiestra: Reflex

Godzina 8:00 - 1:00

Bilety: \$10.00 przedsprzedaż (252-9519)

\$11.00 przy drzwiach

Kawa i kanapki

2282 Lakeshore Blvd. West

OPOWIEŚCI O LEŚNYCH PANNACH

Wielkie i gęste bory porastały dawną Polskę. Ludzie na ziemi Lecha opowiadali wiele legend o dziwnych istotach żyjących w tych lasach. Mówiono, że w samo południe nie wolno pracować na skraju lasu. Wychodzi bowiem z niego Południca - piękna, młoda dziewczyna z sierpem w dłoni. Kogo przy pracy zastanie, tego zabije. Południcy bali się też myśliwi zapuszczający się w gęsty las. Na samotnego leśnego wędrowca czyhały i inne niebezpieczeństwa. Kobiety przyczajone w małych jeziorach gotowe wciągnąć nieostrożnego człowieka w topiel, panny z mokradła, dziwożony zwodzący i gubiący podróżnego na szlaku. W lesie miała żyć też opiekunka zwierząt, polująca w noc i dzień na swym wspaniałym koniu ze sforą psów prześliczna panna zwana Dziwica. Najczęściej pojawiała się ludziom na polanach w jasne księżycowe noce. Upodobała sobie pani dzikich zwierząt, bo tak ją nazywano, pewnego młodzieńca, którego imię wszyscy już zapomnieli, ale musiało być długie i kończyć się na mir lub ój, jak większość imion w tych czasach. Jak tylko noc nastąpiła, podjeżdżała pod jego chatę, a psy urządzały taki hałas, że wybiegał nieszczęśnik przed chatę, by sprawdzić co się dzieje. Powtarzało się to tak wiele razy, iż młody człowiek postanowił psotną pannę pochwycić. Nie wiadomo, czy żeby ją nastraszyć, czy żeby się z nią ożenić. Z dorosłymi nigdy nie wiadomo. W każdym razie zbudował wielką pułapkę na pannę. Wykopał dół i nakrył gałęziami. Ledwie nadjechała tej nocy, wpadła wraz z koniem do dużego dołu. Podbiegł młodzian do dołu, ale nie zobaczył tam ani konia ani schwytej dziewczyny. Była tam tylko biała suka, wydaje się z jej sfory. Kiedy próbował ją wyjąć wydrapała się z dołu i uciekła. Od tego czasu skończyło się nocne szczekanie i tajemnicze odwiedziny, tylko czasem na skraju lasu był opuszczony pies. Leśnej panny Dziwicy nikt już więcej nie widział. Ale też z tego lasu wyszły wszystkie zwierzęta. Zrobiło się smutno i głucho. Było tak parę lat, ale potem wszystko wróciło do normy i nawet pies przestał wyc.

Inna podobna historia miała się zdarzyć za czasów Bolesława Chrobrego w Kotlinie Kłodzkiej. Żył tam rycerz Mściwój - pan tej ziemi i właściciel lasów. Pewnego razu wybrał się do swojego lasu na polowanie. Brnął w ten las coraz głębiej i nic się nie działo. Nawet śladu lisa, ani ptaka. W końcu dotarł do małej polanki. I tam pokazał mu się wspaniały jelen z wielkim, na dodatek złotym porożem. To jest coś - pomyślał Mściwój i szybko wyjąwszy strzałę z kołczana wymierzył z łuku w jelenia. I nagle nie wiadomo skąd pomiędzy nim a jeleniem stanęła śliczna dziewczyna.

- Odlóż łuk proszę - powiedziała dziewczyna. Nie zabijaj mojego jelenia.

- Co robisz w moim lesie? Kim jesteś - zapytał zdziwiony Mściwój.

- Jestem księżniczką lasów. Nazywam się Dobrochna. Opiekuję się małymi zwierzętami, pielęgnuję chore i słabe. W zimie daję im jeść, w lecie wyczarowuję z ziemi źródelka pełne chłodnej zdrowej wody. Za tego jelenia dam ci worek złota.

- Zgoda - powiedział Mściwój i złamał strzałę. A jego koń aż stęknął od ciężaru worka ze złotem, który niespodziewanie zjawił się na jego grzbiecie. Dosiadł rycerz konia. Biedne zwierzę ledwo stało na nogach.

- Dobrochno - zawołał rycerz - zostań moją żoną!

Nie podobała się dziewczynie zachłanność księcia, a i żał jej się zrobiło jego konia. Roześmiała się tylko i zawołała:

- To mnie bierz i dosiadła swego rumaka. I w nogi. Spał rycerz konia, ale zamiast w bok trafił w wór ze złotem. Nie zauważył jak syble się cienką stróżką. Coraz lżej było koniowi i coraz szybciej ścigał piękną pannę. Ale już miał pochwycić uzdę jej rumaka, gdy rozwiła się jak mgła.

Lepiej by mi było mnichem zostać - zapłakał Mściwój. Ledwom się zakochał, jużem dziewczynę postradał. I nagle usłyszał głos dziewczyny. - A zostaniesz ze mną? - O tak! zawołał. I w tym momencie leśna dziewczyna zamieniła go w skałę. Nazywa się ta skała mnichem. Możecie ją w Polsce obejrzeć, stoi w Kotlinie Kłodzkiej do dziś.

ŻYCIE NIE UMIERAĆ

R. R. S. P. - NA CO WARTO ZWRÓCIĆ UWAGĘ OBECNIE I W LATACH PRZYSZŁYCH

Proponowane zmiany w regulacjach dotyczących R.R.S.P. (REGISTERED RETIREMENT SAVINGS PLAN, czyli Rejestrowanym Oszczędnościowym Funduszu Emerytalnym) z wolną wchodzi w życie. Znajomość tych przepisów pozwala na pełne wykorzystanie istniejących możliwości oraz na uniknięcie strat (z powodu ich niewykorzystania).

1 marca 1990 roku jest nie tylko ostatnim dniem wpłacania na fundusz R.R.S.P. za rok 1989, ale także ostatnią szansą dla tych, którzy już otrzymują emeryturę, a jeszcze pracują zarobkowo, aby w R.R.S.P. "schronić" swój dochód emerytalny przed opodatkowaniem.

Kwalifikujące się fundusze, które można nawet w całości przenieść do R.R.S.P. to: Canada lub Quebec Pension Plan, Old Age Security, emerytura otrzymywana z zakładu pracy (np. Registered Pension Plan) oraz renty dożywotnie (annuity), o ile były zakupione z funduszu R.R.S.P.

Po roku 1989 wyżej wymienione dochody emerytalne nie będą więcej brane pod uwagę jako zarobek również i w celu obliczenia limitu wpłaty na R.R.S.P. Np. jeśli ktoś pracuje i zarabia \$20,000.00 rocznie oraz ma \$20,000.00 dochodu emerytalnego z wyżej wymienionych źródeł to mógł do tej pory wpłacić na R.R.S.P. \$7,500.00. W myśl nowych przepisów maksymalny wkład na R.R.S.P. dla tej osoby będzie wynosił tylko \$4,000.00.

Jeżeli masz dochód emerytalny, który przewyższa twoje obecne potrzeby, masz ostatnią szansę, aby włożyć go na R.R.S.P.

Mimo, że jest to ostatni dzwonek na przelanie emerytury do własnego

planu R.R.S.P. to pozostaje jeszcze do roku 1994 możliwość przelewania otrzymywanej emerytury (do maksimum \$6,000.00 rocznie) na R.R.S.P. męża lub żony. Przy dużej rozbieżności między dochodami małżonków, wyrównanie ich dochodów może spowodować zmniejszenie podatków, czyli dać więcej pieniędzy na rękę. Np. jeśli jedna osoba ma dochód emerytalny \$40,000.00, a druga \$5,000.00, to zapłaci więcej podatku niż w sytuacji kiedy dochód wynosi po \$22,500.00 dla każdej z nich.

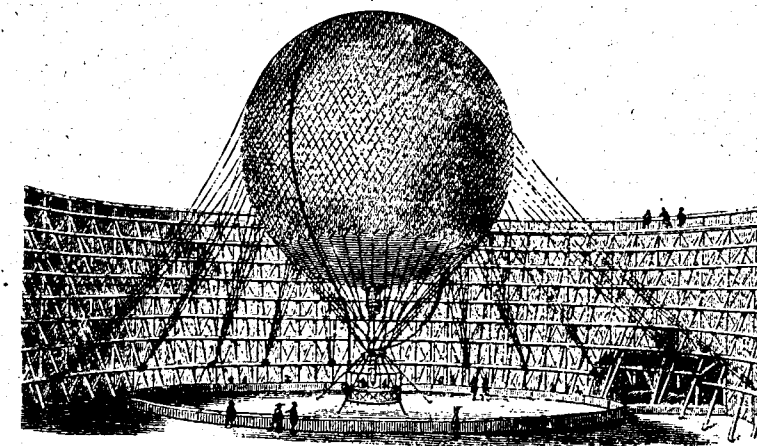
Maksymalna kwota, którą można wpłacić na R.R.S.P. za rok 1989 jak i za 1990 (tak, tak, co przezorniejsi wpłacają na R.R.S.P. za rok 1990 już w styczniu 1990 i znakomicie na tym wychodzą) wynosi dla osób, które nie mają emerytury opłacanej przez zakład pracy, mniejszą z następujących kwot: 20% zarobków na dany rok lub \$7,000.00, czyli osoba zarabiająca np. \$50,000.00 może wpłacić tylko \$7,500.00, a osoba zarabiająca np. \$25,000.00 może wpłacić nie więcej niż \$5,000.00 (co stanowi 20% jej zarobków).

Jeśli ktoś należy do zakładowego funduszu emerytalnego (Registered Pension Plan lub Deferred Profit Sharing Plan) to może włożyć na prywatny fundusz R.R.S.P. \$3,500.00 lub 20%

dochodu cokolwiek wyniesie mniej, minus własny wkład w fundusz zakładowy. Np. osoba zarabiająca \$60,000.00, będąca członkiem emerytalnego funduszu zakładowego może wpłacić na prywatny plan R.R.S.P. \$3,500.00, jeśli nie wpłaca nic na fundusz zakładowy. Jeśli wpłaca na fundusz zakładowy np. \$2,759.00 to na prywatny plan R.R.S.P. to może wpłacić tylko \$746.00. Jeśli ktoś zarabia \$15,000.00 rocznie i jest członkiem funduszu zakładowego może wpłacić na R.R.S.P. nie więcej niż \$3,000.00 minus własny wkład do funduszu zakładowego (jeśli wynosi on "0") może wpłacić całe \$3,000.00 na własny fundusz R.R.S.P. Jeśli wpłaca \$1,230 na fundusz zakładowy, to może wpłacić tylko \$1,770.00 na prywatny fundusz R.R.S.P.

Na pytania dotyczące planowania finansowego, ubezpieczeń, R.R.S.P. oraz Funduszy Inwestycyjnych odpowiadam na łamach ECHA lub indywidualnie telefon (416) 622-1115 lub (416) 746-5270.

Redaguje:
HALINA BARANOWSKA
M.A. A.I.I.C.

Arkadia CAFE BOOKSTORE

Poleca polskie książki, albumy, podręczniki, słowniki, karty pocztowe oraz serdecznie zaprasza do kawiarenki

1600 Bloor Street West (koło Dundas)

TEL. 533-8011

Godziny otwarcia - poniedziałek 12.00 - 18.00, wtorek - sobota od 10.00 - 20.00

Przyjmujemy w komisa nowe i używane książki, płyty i kasety. Dobre ceny.

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.

Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

• naprawy powypadkowe • malowanie • prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją

MIAŁEŚ WYPADEK?

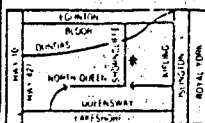
PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.

Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

• Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

Duża zniżka na kompletne malowanie

(416) 239-7377

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

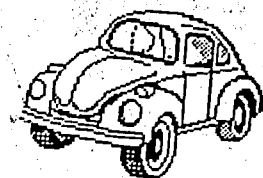
otwarta

CODZIENNIE od 10 do 2.30 po poł. I od 7.30 do 9 włączór
WTORKI tylko od 10 do 2.30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Konta depozytowe...	8 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5.000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	7 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	8 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	9 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
1-rocne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
1-rocne certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/3% rocznie
3-letnie certyfikaty (min. \$ 50.000)...	10 1/2% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	11% rocznie
1-rocne Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/2% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10.000) ...	10 1/2% rocznie
R.R.I.F.	11% rocznie
Pożyczki personalne...	16 3/4% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (z \$ 30.000 ubezpieczone na życie)	12 3/4% rocznie
Line of Credit	17 1/4% rocznie
OHOSP	11 % rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

AUTO DRIVING SCHOOL
The Helpful Professionals

Wojtek Antczak

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji oraz przygotowuje do egzaminów państwowych (Kat. "G")

270-8145

res.

536-5454

bus.

900 Dufferin St. ste 215
Toronto, Ontario

KAPITAŁNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

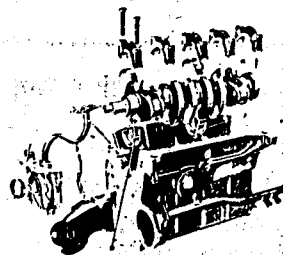
- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowę transmisyj
- okazyjna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpieczy Twój motor

537-2529

483 DUPONT STREET (przy Bathurst)

537-5857

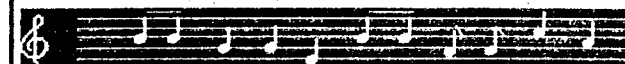
Pragniesz sfilimowania nieruchomości, zakładów, terenów pod inwestycję w Polsce, stęskniłeś się za rodziną lub starymi miejscami? - z a d z w o Ń do doświadczonego operatora i reżysera filmów dokumentalnych. Wykonujemy tanio scenariusze, materiał filmowy i montaż na filmach i taśmach video.

PRZEMYSŁAW BORKOWSKI

reżyser

Warszawa, ul. Białobrzaska 1 m 52

TEL. (011-48-22) 22-57-81

nowo otwarty sklep

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer

NAJNIŻSZE CENY I PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:

2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.

Tel. 761-9812

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców \$ 49.99
(przód lub tył) + części

Wymiana oleju + filtra \$ 17.99
(do 5 litrów oleju)

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadbasz
o silnik - używając

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy kategorii G

TEL. 242-8462

ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29.95
Hamulce tylne - \$59.95
Hamulce przednie - \$84.95
Tłumiki od \$40.05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna Inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229
Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

Arnold Penk

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING
832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

oferuje

Nowe samochody 89 i 90.
Posiadają 3-letnią gwarancję na wszystko

10,9%

na niektóre modele

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu i Szeroki wybór nowych i używanych samochodów i Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję i ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę, poleca tanio ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osobista opieka ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję. ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Gold Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaofiarować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: 964-3211 lub do domu:

731-0757 o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

UBEZPIECZENIA

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?

- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company

- n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- n plany finansowe zabezpieczające dzieci
- n plany emerytalne RRSP
- n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6515. Dom: 858-0129

Andrzej Krysiak

Halina Baranowska
M.A., A.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.
suite 531, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

Tel. bus. 622-1115

AUTHORIZED DEALER

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.
TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY
SAMOCHODY
KOMERCYJNE
SKLEPY

WYCIECZKI

ZAPROSZENIA - \$ 40.00

WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW

UBEZPIECZENIA SZPITALNE

DLA ODWIEDZAJĄCYCH -

100 dni TYLKO \$ 135.00

BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

STRONA 40

GRAND FLOORS

Solidnie układam, cykluję, lakieruję wszelkie rodzaje podłóg drewnianych po bardzo niskich cenach. Naturalne lakierowanie 60-70 centów za stopę. "Stain finish" - \$1.20 za stopę.

Darmowe wyceny.

GRZEGORZ
TEL. 282-5545

Lech Prusiński NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamiamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie

—niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Skorzystaj z być może ostatniej szansy uzyskania pobytu stałego w Kanadzie

Bardzo przystępne ceny i indywidualny serwis.

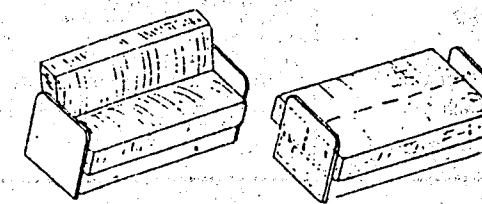
Biuro prowadzone przez byłego kierownika polskiego programu w Departamencie Imigracji

LINDA LEVER
Associates Inc.
86 Parliament St.
TORONTO, Ont.
M5V 1G1

(416) 866 - 7996
po polsku
(416) 532 - 4065

POLSKIE WERSALKI

z pojemnikiem na pościel
i tradycyjną włosianą tapicerką
DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM
246 - 9223

• Zabiegi regenerujące, oczyszczające • Masaż, makijaż, henna • Usuwanie włosów z twarzy i ciała
• Manicure, pedicure • Porady
DLA PAN I PANÓW
w wykonaniu dyplomowanej kosmetyczki
KRYSTYNY
20% zniżki z kuponem
438 - 4141
1583 Ellesmere Rd.
at McCowan, Scarborough

PERFECT FLOORS
Układanie, cyklowanie, bejcowanie i lakierowanie oraz drobne naprawy wszystkich rodzajów podłóg drewnianych.
Ceny przystępne, wycena za darmo.
TEL. 663 - 4085

Ania i Wojtek
Budziak
Modern
GIFT SHOP
King Shepard Plaza
2560 Shepard Ave.
MISSISSAUGA
TEL. 949-1106

STUDIO ANKA
Anka Czudec
photographer
2374 Bloor St. West, Toronto
(416) 769-4488

Dr. JOLANTA JASTRZEBSKA
lekarz ogólny
• Choroby skóry
• Choroby dzieci
Przyjmuje od pon. do piątku od 13 do 19:39, w soboty od 9:30 do 13.
TEL. 588-7878
2333 Dundas Str. W. 404

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION
Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

HOROSKOPY - PORADY ASTROLOGICZNE
Charakterystyka osobowości, dobór partnera, prognozowanie przyszłości.
Porady prowadzone przez astrologów z wieloletnią praktyką.
TEL. 925 - 7974

Włóczęga - Białobłota
właściciel: Karol Jarząbek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO
TEL. 222-1522

KLINIKA PROTEZ DENTYSTYCZNYCH
4 Wall Ave. (Toronto)
(Hwy 401 i Weston Rd.)
URSZULA L. BAUMAN, D.T.
przyjmuje codziennie i w soboty
TEL. (416) 245-7168

VIDEO z POLSKI
\$49.99
Video List
Postal Station
☎ (416) 769-7868
66 Oakmount Rd. Ste 1211
Toronto, Ontario, M6P 2M8

CHCESZ POZNAĆ
swoją przyszłość,
masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać?
Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.
Dzwoni
633 - 4469
prosić Anię

BIURO MATRYMONIALNE VERA
Jeśli dokuczają Ci samotność - napisz do nas. Posiadamy wiele ofert pięknych Pań i Panów w różnym wieku z Kanady - USA - Ameryki Płd, Europy oraz Polski. Szansa na szybkie poznanie osoby, której szukasz. Nasz adres:
"Vera" P.O. Box 694,
Oakville, Ont. L6J 5E1

POMÓŻ W UFUNDOWANIU KATEDRY HISTORII POLSKI NA UNIWERSYTECIE W TORONTO

- Daj możliwość młodzieży kanadyjskiej poznania historii Polski.
- Pomóż w utworzeniu ośrodka badawczego polskiego dziedzictwa dla przyszłych naukowców.
- Przyczyni się do stworzenia Centrum przechowującego prawdziwą historię Polski.
- Pomóż przekazać Polską Kulturę w Kanadzie przyszłym pokoleniom.

Przez poznanie własnego dziedzictwa budujemy wielokulturowe społeczeństwo Kanady. Wiele innych grup etnicznych już ufundowało podobne katedry.

ZIÓŻ DONACJĘ NA FUNDACJĘ KATEDRY HISTORII POLSKIEJ!

Ofiary w wysokości \$500 - \$999 w roku uprawniają do członkostwa w "The Taddle Creek Society". Komitet Prezydenta wyróżnia ofiarodawców, którzy dają \$1,000 lub więcej w ciągu roku:

członek zwyczajny ..... \$1,000 - \$2,499
 protektor ..... \$2,500 - \$4,999
 dobroczyńca ..... \$5,000 -

Nazwiska członków Komitetu Prezydenta zamieszczane są w roczniku oraz w "Annual Giving Report". Są oni zapraszani na specjalne wydarzenia i mogą dostać bezpłatne członkostwo w "Faculty Club" oraz otrzymywać bezpłatnie pismo uniwersyteckie "The Bulletin".

Zapisy testamentowe są jednym ze sposobów wspomnienia Fundacji.

Prosimy wystawiać czeki na:

"POLISH HISTORY PROFESSORSHIP"

i przesyłać do:

Director of Individual Giving
 Department of Development
UNIVERSITY OF TORONTO
 Toronto, Ontario
 M5S 1A1

albo do:

CANADIAN POLISH CONGRESS
 288 Roncesvalles Avenue
 Toronto, Ontario
 M6R 2M4

Donacje także przyjmują wszystkie biura **ST. STANISLAUS - ST. CASIMIR'S POLISH PARISHES CREDIT UNION** na konto No. 42261.

Mamy nadzieję że dacie na ten cel nie tylko dar jednorazowy, ale także zobowiązacie się do kilku przyszłych wpłat, rocznych, używając formularza ("Pledge") na odwrocie tej broszurki.

Wszyscy ofiarodawcy donacji powyżej \$ 25.00 dostaną pokwitowanie upoważniające do zniżki podatku dochodowego.

Dodatkowych informacji odnośnie zbiórki udziela:

Andrzej Derkowski ..... (416) 226-4705
 Irena Kremblewski ..... (416) 629-0365
 Zbigniew Czudec ..... (416) 488-0715

MASTER PRINTING INC.
 PUBLISHING - PRINTING - ADVERTISING
 2965 DUNDAS STREET WEST TORONTO ONTARIO CANADA M6P 1Z2
 TEL. (416) 761-9659 761-1768 - FAX (416) 761-1933

Polska drukarnia oferuje kompletny zestaw usług graficznych i drukarskich. Najwyższa jakość wykonania i krótkie terminy. Pomoc w wyborze treści, papieru, szaty graficznej oraz w tłumaczeniu.

- Wizytówki • Papeteria firmowa • Rachunki bezkalkowe • Ulotki • Broszury • Katalogi • Książki • Zaproszenia ślubne • Plakaty • Kalendarze • Napisy na okna wystawowe i samochody • Szylidy • Pieczątki • Rozprowadzanie ulotek

Wydajemy Polski Przewodnik Handlowy - największą i najstarszą publikację reklamowo-informacyjną w Kanadzie

PO FACHOWĄ REKLAMĘ ZWRÓĆ SIĘ DO NAS!

Międzynarodowe
 Biuro Matrymonialne

Sunshine

Pani i Panowie! Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy. Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D"
 Scarborough, Ont., Canada
 M1R 4Y7.

ORIENT CARPET CLEANING CO.

665-7600 od godz. 10 - 7 wiecz.
 POLSKA FIRMA O WIELOLETNIM DOŚWIADCZENIU I RENOMIE, SPECJALIZUJĄCA SIĘ W DOKŁADNYM I TANIM CZYSZCZENIU

- Wełnianych dywanów i miękkich wykładzin
- Mebli z obiciem tapicerskim (kanap, foteli, itp.)

PO CO POŻYCZAĆ MASZYNĘ I TRACIĆ CAŁY DZIEŃ KIEDY NASZA FIRMA WYCZYŚCI LIVING, DINNING, HALL ZA \$45.00?

KINGSWAY MEAT PRODUCTS & DELICATESSEN LTD.

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
 2342 Bloor St. W., Toronto
 Tel. 762-5365

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur
CENY KONKURENCYJNE

DWA DOBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE W KITCHENER

WALESA'S MEATS & DELI

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383
 270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666
 Pieczywo, wędliny, sery, słodczyce, gazety, świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

EUROMEX INC.

IMPORTATION - DISTRIBUTION - SERVICE

WSZELKIE MASZYNY PIEKARSKIE, CUKIERNICZE I RESTAURACYJNE NOWE I UŻYWANE. SPRZEDAŻ NA DOGODNYCH WARUNKACH. URZĄDZENIA KOMPLETNE DLA ZAKŁADÓW GASTRONOMICZNYCH

ZADZWOŃ DZISIAJ PO LISTĘ URZĄDZEŃ

TEL. (514) 522-6992, TELEX 05560344 PIOTR SOWA

SPECIAL - MASZYNA DO KROJENIA CHLEBA

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
 Marek S. Malicki
 Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
 TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
 - kupna i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

Czwartki 6 - 9 pm.
 226 Roncesvalles Ave. Toronto

... przychodzi z pomocą każdemu, kto ma problemy z prawem karnym
 Auto - 580-6445

adwokat KRZYSZTOF PREOBRĄŻENSKI
 dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
 fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
 99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

CHIN

RADIO/TV INTERNATIONAL
 Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

Redagują dla Polonii i o Polonii:
 KRYSZYNA I RYSZARD PIOTROWSCY

- Wiadomości z Polski
- Informacje o życiu i działalności środowiska polonijnego w Toronto, Kanadzie i na całym świecie
- Wywiady z politykami, ludźmi nauki i rozrywki
- Muzyka i piosenka
- Koncert życzeń.

Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7 od godz. 10:30 do 11:30 rano.

P.O.Box 26 STN "A" Mississauga, Ont. L5A 3A1

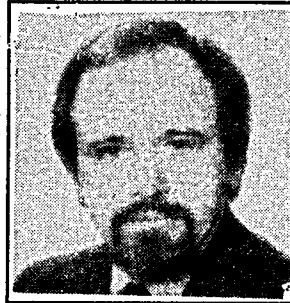
TEL. 531-9991 od 10-11 - studyjny
 TEL. 568-1489

RE/MAX

Professionals INC

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOŁO-KULAK

ASSOCIATE BROKER

TEL. 232-9000 dom: 626-0532

**UDZIELI FACHOWEJ I RZETELNEJ PORADY
WE WSZELKICH SPRAWACH ZWIĄZANYCH
Z KUPNEM I SPRZEDAŻĄ DOMÓW**

ROYAL LEPAGE

227 VODDEN STR.
BRAMPTON, L6V 1N2**DANUTA
MAJEWSKA**

Sales Representative

Kupno - Sprzedaż**Bezpłatna porada i wycena domów****D z w o Ń****biuro: 457-5800** całą dobę

BRAMPTON - \$329,900. Przepiękny 4-sypialniowy dom z podwójnym garażem na dużej działce. Luksusowo wykończony. Parkiet w całym domu. Kuchnia, przedsionek i 3 łazienki wyłożone kafelkami ceramicznymi. Jedna z łazienek zawiera dużą owalną wannę, osobny prysznic oraz bidet. Zamknięcie transakcji w marcu 1990 roku.

ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD, REALTOR

"LEX-SERVICE"**Zespół adwokatów**

oferuje obsługę prawną, organizacyjną i finansową w zakresie:

- powoływania, rejestracji i prowadzenia spółek akcyjnych i z o.o.
  - porad prawnych, finansowych i podatkowych dla przedsiębiorstw, spółek i osób prywatnych
  - pośrednictwa w obrocie prawnym nieruchomościami
- podajemy się załatwiania spraw nietypowych i skomplikowanych

Prezes TADEUSZ STAŃSKI**TEL. (48-22) 635-6059**

00-248 Warszawa, ul. Schillera 6

Homelife
Realty Associates
TEL. 897-9555

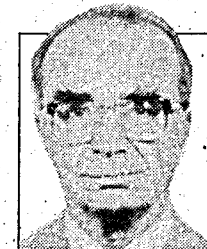
Rzetelna pomoc przy kupnie,
sprzedaży i finansowaniu
nieruchomości

ANNA KRYSIAK**TEL. dom 858-0129**

Mississauga - Meadowvale - elegancki, nowoczesny townhouse położony w małym pięknym kompleksie otoczonym parkiem. 3 sypialnie, 2 łazienki, bardzo duża kuchnia, family room z wyjściem na obszerne patio, 2 balkony, garaż. Cena \$ 181.900
Brampton - nowe luksusowe condominium: 3 sypialnie plus solarium i balkon (1600 sq.f.), 2 pełne łazienki (marmurowe kafle), 24 godziny security. Cena \$173.900.

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCIBEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ**HENRY****A. RASTON****Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022**

1600 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A7

METRO TORONTO
Sprzedaż-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów.

Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK****Tel. biuro: 536-5000****dom: 247-2658**

- High Park - 3-mieszkaniowy dom w znakomitym miejscu. Tylko 30 tys. "downpayment".
- Royal York/Queensway - bardzo duży i ładny 20-letni dom, cena \$359,000.
- Jane/Eglinton - 3-piętrowy, wolno stojący, murowany dom z podwójnym garażem, posiadający 2 kuchnie i 2 łazienki. Tylko \$289,000, wymagane \$35 tys. wpłaty.
- Dixie/Lakeshore - znakomita okazja dla pierwszy raz kupujących, wolno stojące bungalow na działce 50 x 150, możliwość wynajmu. Tylko \$279,000.
- La Rose Ave. - 2-sypialniowe, piękne condominium. Tylko \$179,000.

**FANTASTYCZNY
APARAT FOTOGRAFICZNY
DO ZDJĘĆ TRÓJWYMIAROWYCH**

Niezwykły efekt: głębia, realizm, kolor widoczne gołym okiem przy zastosowaniu normalnego 35 mm filmu
- prostota w obsłudze - cena bardzo realna
- wspaniała okazja do zarobku na dowolny etat (komisowe + bonusy)

Potrzebni dystrybutorzy od zaraz.
TEL. (416) 252-0277

INCOME TAX CONSULTANT

Członek Kanadyjskiej Federacji

Konsultantów Podatkowych

Czesław Kępa

1768 Pagehurst Ave., Mississauga, Ont.

TEL. 238-0447

wykonuje servis w zakresie:

sporządzania zeznań podatkowych, całorocznych konsultacji z prawa podatkowego, księgowości, otwierania i sprzedaży biznesów.
Wystawia listy o wysokości dochodów z biznesów do wszelkich Instytucji.

**CHCESZ KUPIĆ W POLSCE DOM LUB DZIAŁKĘ?
MASZ NIEUREGULOWANE
SPRAWY MAJĄTKOWE?
PLANUJESZ ZAŁOŻENIE W POLSCE FIRMY?
POLSKIE PRZEPISY PRAWNE ULEGAJĄ
CIĄGŁYM I ZASADNICZYM ZMIANOM!**

GDAŃSKA KANCELARIA PRAWNICZA
reprezentowana na terenie Ameryki Północnej przez
NEXUS INTERNATIONAL

oferuje

Pośrednictwo

- w kupnie/sprzedaży mieszkań, działek oraz nieruchomości o przeznaczeniu gospodarczym w Polsce;
- w zakładaniu firm w Polsce (np. joint ventures);
- w rozwiązywaniu spraw majątkowych, spadkowych i podatkowych.

Doradztwo

- w ocenie stanu prawnego i technicznego oraz szacowaniu wartości rynkowej nieruchomości w Polsce;
- rozwiązywaniu nieuregulowanych w Polsce spraw majątkowych, spadkowych i podatkowych;
- prawny i ekonomiczny consulting w prowadzeniu firm, w tym feasibility studies,
- ekspertyzy dotyczące polskiego prawa eksportowo/importowego, dewizowego i podatkowego.

**ZAPEWNIAMY PROFESJONALIZM,
RZETELNOŚĆ I DYSKREJCJĘ**

Po szczegółową informację dotyczącą naszych usług napisz do:

Nexus International

1800-330 Portage Ave., Winnipeg, Manitoba, Canada R3C 0C4
TEL. (204) 943-7459, Fax (204) 943-0146

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia

Nazwa towaru Jednostka Ilość C\$ Razem

Pomarańcze.....	1 kg	@ 2.90 =	.....
Cytryny.....	1 kg	@ 2.90 =	.....
Grejpfruty.....	1 kg	@ 2.90 =	.....
Banany.....	1 kg	@ 3.40 =	.....
Mandarynki *.....	1 kg	@ 3.40 =	.....
Ananas.....	1 szt.	@ 2.90 =	.....
Orzech kokosowy.....	1 szt.	@ 2.90 =	.....
Kiwi.....	1 szt.	@ 0.80 =	.....
Czekolada orzechowa 100 g	.....	@ 1.30 =	.....
Czekolada mleczna.....	100 g	@ 1.30 =	.....
Czekolada gorzka.....	100 g	@ 1.30 =	.....
Guma do zucia 20szt	125 g	@ 1.80 =	.....
Chalwa.....	1 kg	@ 11.20 =	.....
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	@ 2.40 =	.....
Kawa ziarnista.....	250 g	@ 4.00 =	.....
Kawa Nescafe.....	100 g	@ 4.40 =	.....
Herbata sypka.....	250 g	@ 4.80 =	.....
Herbata ekspresowa	100 szt.	@ 4.80 =	.....
Czekolada w proszku	800 g	@ 6.40 =	.....
Rodzynki.....	250 g	@ 1.60 =	.....
Figi.....	200 g	@ 2.20 =	.....
Migdały.....	200 g	@ 2.20 =	.....
Wiórki kokosowe.....	200 g	@ 2.20 =	.....
Pasta "Nutella".....	450 g	@ 3.20 =	.....
Kabanosy.....	1 kg	@ 12.00 =	.....
Poledwica wedzona.....	1 kg	@ 14.00 =	.....
Baleron.....	1 kg	@ 12.00 =	.....
Szynka w puszcze.....	454 g	@ 4.80 =	.....
Szynka mielona.....	340 g	@ 2.60 =	.....
Dostawa do domu i ubezpieczenie		C\$ 5.50	
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....			

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca : .....

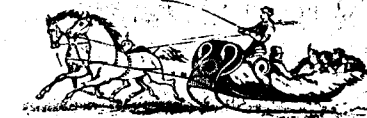
Adres : .....

Odbiorca : .....

Adres : .....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

UCHWAŁA SENATU R.P.
30.12.1989

A P E L DO POLONII ŚWIATA

Senat przesyła najlepsze życzenia noworoczne dla całej Polonii Świata!

Rok 1990 niesie z sobą wielkie nadzieje i wielkie wyzwanie, którym Polacy muszą sprostać. Naród podejmuje budowę demokratycznego państwa, które będzie domem wszystkich obywateli. Jest w nim miejsce dla Rodaków żyjących na Wschodzie i na Zachodzie. Dla tych, którzy dobrowolnie wybrali egzystencję zagraniczną, tych którzy już się poza Krajem urodzili, lecz wciąż żywią przywiązanie do ziemi swych ojców, dla tych nade wszystko, których bieg wydarzeń dziejowych skazał na wygnanieczy los.

Po wielu latach pozorów, przemilczeń i pustych gestów, Polska staje się Ojczyzną wszystkich bez wyjątku Polaków, Krajem własnej mowy, własnych obyczajów, własnej tradycji, domem wspólnym dla wszystkich, ubogim wprawdzie, lecz wolnym i pełnym nadziei na przyszłość. Dojrzał czas historyczny, by doprowadzić do zjednoczenia Polaków w kraju i tych, co tworzą Polonię w diasporze. Czas, by państwo polskie - jedyne jakie posiadamy i jakie tworzyć chcemy na miarę naszych pragnień - stało się wspólną wartością dla wszystkich, którzy wciąż czują się Polakami i pragną utrzymać związki z dawną Ojczyzną.

W połowie 1990 roku zamierzamy doprowadzić do spotkania przedstawicieli Polonii całego świata w wiecznym mieście. Rzym, z uwagi na bliskość osoby Ojca Świętego, wydaje się dla tego przedsięwzięcia miejscem najwłaściwszym. Podczas tego spotkania pragniemy urzeczywistnić ideę jedności wszystkich Polaków. Było to marzeniem kilku pokoleń polskich, zarówno w Kraju jak i na obczyźnie. Wypadki historyczne uniemożliwiły realizację tego celu. Dzisiaj sytuacja jest inna. Tylko od nas, od naszej woli, rozumu i czynów zależy przyszła, owocna współpraca Kraju i Polonii na świecie.

Senat pragnie ideę tej jedności zapoczątkować w Rzymie, w roku 1990. Żywimy nadzieję, że cała Polonia ten czyn narodowy wspomoże.

Marszałek Senatu
Andrzej Stelmachowski

DANUTA ROZBICKA N.D.MD.,

lekarz medycyny, okulista (Polska).
Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie
ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi,
takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura,
hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis",
wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

Pierwsza polonijna NATUROPATHIC CLINIC

HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta

• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St. W. Stacja metra: Dundas West

TEL. 534 - 0050

DR. MARIA KALISIAK

uprzejmie zawiadamia o otwarciu

gabinetu lekarskiego przy

2299 Dundas Str. W. Suite # 406

(obok stacji Dundas West)

• Długoletnie doświadczenie w leczeniu
chorób wewnętrznych

• Choroby dzieci

• Wykonywanie i analiza EKG

poniedziałek - czwartek 5:30 do 9 po poł.

sobota - 9:30 do 2. po poł.

TEL. 534 - 4230

można dzwonić o każdej porze

POLSKI PROGRAM RADIOWY

PANI JADWIGA

Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CIWO, fala AM 1250 Oakville,
Tel. 691-8789.

TIPS

Tomasz Iwanowski Professional Services

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować
do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI!
Systemy alarmowe dla domów prywatnych i firm!
Możliwość kupowania na raty • Wynajem • Wymiana na nowe (Trade In)
• Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

TEL. TORONTO 399-8950 (całą dobę) i 522-6070
MISSISSAUGA 890-4756, FAX 890-6092

AUDIOFOX
Leasing telephones

MITSUBISHI

Panasonic

CANTEL

Canon

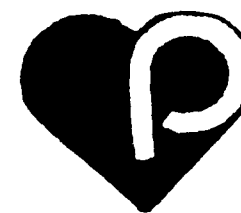
SHARP

NEC

MOTOROLA
CELLULAR

Bell
Cellular

PACZKI DO POLSKI

NAJLEPIEJ PRZEZ POLIMEX

215 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT.

TEL 537-7914

7370 BRAMALEA RD. UNIT 10, MISSISSAUGA, ONT

TEL 677-4527

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE □ PRZEKAZY NA KONTA □ WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK □ PACZKI ŻYWNOŚCIOWE □ SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE □ SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

OFERUJEMY SZEROKI WYBÓR KSIĄŻEK,
KASET MUZYCZNYCH Z POLSKI ORAZ FILMÓW VIDEO PO POLSKU

UWAGA OSHAWA I OKOLICE

LOKALNYM PRZEDSTAWICIELEM POLIMEX JEST

POLCAN SERVICES

5 CELINA ST.,

OSHAWA, ONT.

TEL. 571 - 2755.